

Visoka škola
BANJA LUKA COLLEGE

**IZVJEŠTAJ O SAMOVREDNOVANJU
I OCJENI KVALITETA STUDIJSKIH
PROGRAMA, NASTAVE I USLOVA RADA ZA
ŠKOLSKU 2023/2024 GODINU**

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada

Uvod

Postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta

Visoka škola *Banja Luka College* (u daljem tekstu: BLC) je sprovela postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta za školsku 2023/2024 godinu (u daljem tekstu: postupak samovrednovanja) u svim oblastima osiguranja kvaliteta predviđenim Zakonom o obezbjeđenju kvaliteta

https://www.avors.org/images/propisi/zakon_o_obezbjedjenju_kvaliteta_u_visokom_obrazovanju.pdf Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju Bosne i Hercegovine, Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta, Pravilnikom studija i Strategijom osiguranja kvaliteta BLC-a 2020 do 2025 <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Strategija-BLC-a-2020-2025.pdf>).

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta prikazuje rezultate analize svih aspekata kvaliteta djelovanja BLC-a i daje ocjenu ispunjenosti standarda kvaliteta. Izvještaj usmjerava i omogućuje otklanjanje uočenih slabosti i unapređivanje kvaliteta, te ima značaj za unapređenje primjene istih kao i za prikazivanje nastavnih, naučnih, stručnih i umjetničkih potencijala BLC.

Subjekti postupka samovrednovanja

U postupku samovrednovanja učestvovalo je nastavno i nenastavno osoblje, zatim studenti BLC-a i priverdni subjekti. Komisija za osiguranje kvaliteta, imenovana od strane Senata BLC-a (u daljem tekstu: Senat) organizovala je i sprovela postupak (prikupljanje, obrada i analiza podataka) i pripremila Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada za školsku 2023/2024 godinu prema Standardima za akreditaciju visokoškolskih ustanova

https://avors.org/images/propisi/Standardi_akreditacija_Vs_ustanova.pdf

Opis postupka samovrednovanja

Postupak samovrednovanja sproveden je u skladu sa Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/03/Izmjena-Pravilnika-o-samovrednovanju.pdf>

Komisija za osiguranje kvaliteta utvrdila je: način prikupljanja podataka, spisak izvora podataka, instrumente za prikupljanje podataka (metodologija anketiranja, vrijeme anketiranja, sadržina anketnih upitnika, indikatore kvaliteta i dr.). Postupak anketiranja i drugi postupci za prikupljanje podataka sprovedeni su prema planu <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjenjivanju-kvaliteta.pdf>. Na osnovu analiziranih podataka Komisija je predložila korektivne mjere za unapređivanje kvaliteta.

Metodologija

U postupku samovrednovanja primjenjena je metodologija evaluativnih istraživanja i korišćeni su raznovrsni izvori i metode: analiza službene dokumentacije, anketiranje, metode

kvantitativne i kvalitativne obrade i analize podataka. Osnovna tehnika prikupljanja podataka je anketiranje: studenata, privatnog sektora i drugih zainteresovanih strana, nastavnog i nenastavnog osoblja BLC-a .

Primjenjeni su upitnici i skale procjene pripremljeni za samovrednovanje koje je usvojila Komisija <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/> (ankete). Osnovni cilj anketiranja bio utvrđivanje kako različiti akteri procesa rada na BLC-u opažaju kvalitet studija, nastave, uslove studiranja i rada. Ove procedure sistema upravljanja kvalitetom koje se uspostavljaju treba da obezbjede unapređivanje rada BLC-a u svim oblastima osiguranja kvaliteta.

Komisija za kvalitet uvela je tokom 2020 godine nove indikatore u anketno ispitivanje o aktuelnom nastavnom procesu, a prvi indikator se odnosi na spremnost nastavnika da uključi studente u naučno – istraživački rad, dok se drugi indikator odnosi na spremnost nastavnika da studente uključi u naučno obrazovni rad BLC – a. Pored toga, Komisija za kvalitet je uvela i novu anketu kojom se provjerava kvalitet informacija objavljenih na portalu BLC -a, kako za studente, tako i za širu javnost.

Anketiranje studenata o aktuelnom nastavnom procesu je obavljeno u ciklusima: za nastavu i predmete iz zimskog semestra u januaru 2024 godine, za nastavu i predmete iz ljetnjeg semestra u junu mjesecu 2024. godine.

Za podatke o uspjehu studenata na ispitima korišćene su baze podataka studentske službe, a pripremili su ih zaposleni u Studentskoj službi i Koordinator nastave. Postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada je sprovela Komisija za osiguranje kvaliteta.

Pisanje izvještaja

Izvještaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada napisan je u skladu sa Pravilnikom .U Izvještaju je procjenjena ispunjenost svakog standarda za samovrednovanje i ocjenjivanje kvaliteta visokoškolske ustanove, koji su dati u Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta i Pravilniku o osiguranju kvaliteta.

Prvi dio:

OSNOVNI PODACI O BLC - u

BLC je prva visoka škola u Bosni i Hercegovini koja je dobila međunarodno priznatu akreditaciju. Samim tim, diplome koje studenti stiču na ovoj visokoškolskoj ustanovi su međunarodno priznate u okviru Evropske unije. Cilj je što kvalitetnije obrazovanje kadrova na studijskim programima iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i poslovanja; menadžmenta gastronomije i ugostiteljstva; medija i komunikacija; grafičkog dizajna i vizuelnih komunikacija; i informatike, u Republici Srpskoj, odnosno Bosni i Hercegovini i uključivanje u evropski prostor visokog obrazovanja.

U pripremi Izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta BLC je sagledao svoju efikasnost, kvalitet svog nastavnog i obrazovnog procesa, kvalitet svojih nastavnika, organizacije i resurse koje nudi svojim studentima. Slične evaluacije koje imaju za cilj uočavanje nedostataka i njihovo prevazilaženje, periodično će se ponavljati.

Izvještaj o samovrednovanju BLC–u služi kao osnova za promjene i unapređenje nastavnog procesa, ali i kao izvor informacija o znanjima i vještinama koje studenti stiču u ovoj visokoškolskoj ustanovi.

Ovaj dokument omogućava da se provjeri kvalitet studijskih programa, a samim tim i diploma koje studenti stiču, kao što omogućava eksternim ekspertima da steknu tačan uvid o stanju studijskih programa na BLC –u iz poslovne ekonomije, menadžmenta i poslovanja; menadžmenta gastronomije i ugostiteljstva; medija i komunikacija; grafičkog dizajna i vizuelnih komunikacija i o BLC–u, da bi mogli da daju adekvatnu ocjenu o kvalitetu rada.

Podaci dobijeni u toku pripreme izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada služe da se zajedno sa studentima sačine relevantni planovi budućeg djelovanja u cilju opšteg poboljšanja kvaliteta rada.

BLC je samostalna privatna visokoškolska ustanova sa svojstvom pravnog lica, sa pravima i obavezama određenim Zakonom i Statutom. BLC se visokim obrazovanjem kao djelatnošću od opšteg društvenog interesa, nastavnim, naučnoistraživačkim, stručnim i umjetničkom radom, izdavaštvom, isvojim djelovanjem neposredno utiče na razvoj društvene zajednice u okviru koje se razvija kao značajna visokoškolska institucija.

Registrovana je Rješenjem suda: Ugovor o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću; Više škole “Banja Luka College” Banja Luka.; broj: 01/04 od 17.10.2004.; Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku je: 01986724; Poresko-identifikacioni broj BLC – a (PIB): JIB 4402123700002. Osnovana je Ugovorom o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Visoke škole “Banja Luka College” u Banjoj Luci br. 01/04 od 17. 10. 2004. godine, a otpočela sa radom na osnovu Rješenja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske br.: UP-6-01-101/05 od 15.02.2005. godine, Saglasnost na Statut: Rješenja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske br.: 6-01-5528/04 od 30.11.2004. godine i izdavanja prve Dozvole za rad od Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske broj: 07.2-9623/07 od 28.12.2007. godine, koja je izdata na osnovu pozitivnog mišljenja.

BLC izvodi trogodišnje i četvorogodišnje akademske studije prvog ciklusa na sledećim studijskim programima:

Studijski program Menadžment, poslovanje i poslovna ekonomija

Student koji završi trogodišnji studij zavisno od smjera, može steći akademsko zvanje diplomirani ekonomista -180 ECTS bodova, diplomirani ekonomista-menadžer- 180 ECTS bodova (završeni smjer predviđen studijskim programom)

Student koji završi četvorogodišnji studij zavisno od smjera, može steći akademsko zvanje diplomirani ekonomista-240 ECTS bodova (završeni smjer predviđen studijskim programom)

Studijski program Mediji i komunikacije

Student koji završi četvorogodišnji studij zavisno od smjera, može steći akademsko zvanje Diplomirani novinar (smjer novinarstvo) - 240 ECTS bodova;

Studijski program Informatika

Student koji završi trogodišnji studij zavisno od smjera, može steći akademsko zvanje Diplomirani informatičar – 180 ECTS bodova (završeni smjer predviđen studijskim programom);

Student koji završi četvorogodišnji studij zavisno od smjera, može steći akademsko zvanje

Inženjer informacionih tehnologija – 240 ECTS bodova završeni smjer predviđen studijskim programom)

Studijski program Grafički dizajn i vizuelne kominikacije

Student koji završi trogodišnji studij stiče akademsko zvanje diplomirani grafički dizajner – 180 ECTS bodova.

Student koji završi četvorogodišnji studij stiče zvanje diplomiranigrafički dizajner - 240 ECTS bodova.

Studijski program Menadžment gastronomije i ugostiteljstva

Student koji završi četvorogodišnji studij stiče zvanje diplomirani menadžer gastronomije i ugostiteljstva - 240 ECTS bodova

Aktuelni podaci

BLC se posvetio izboru kadrova za izvođenje nastave tako da u školskoj 2023/2024 godini nastavu izvodi 23 nastavnika i tri saradnika nastavnika. Svi nastavnici i saradnici BLC-a su kvalifikovani i kompetentni da obavljaju nastavni proces u oblasti za koju su izabrani, u skladu sa uslovima propisanim zakonom, podzakonskim aktima i Pravilnikom o izboru nastavnika i saradnika BLC-a <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2019/05/Pravilnik-o-izboru-akademskog-osoblja.pdf>

BLC ispunjava sve propisane kadrovske uslove za obavljanje djelatosti, a broj zaposlenih u stalnom radnom odnosu sa punim radnim vremenom je viši od minimalnog broja nastavnika potrebnih za izvođenje nastave na svim nastavnim predmetima koje izvodi visokoškolska ustanova, za sve godine studija, dok je broj zaposlenih saradnika nešto niži. Ukupan broj angažovanih nastavnika i saradnika (nastavnici zaposleni na BLC-u i zaposleni na nepuno radno vrijeme) pokriva ukupan fond časova nastave na studijskim programima, tako da se poštuju propisani standardi opterećenja nastavnog osoblja.

Organi BLC- a su formirani u skladu sa odredbama Statuta i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2019/05/Pravilnik-o-unutrasnjoj-organizaciji-i-sistematizaciji.pdf>

BLC nastoji još od osnivanja da bude aktivan i značajan nosilac međunarodne saradnje, posebno sa visokoškolskim ustanovama u regionu, uporedo sa saradnjom u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini. BLC nastoji da u daljem razvoju proširi ovu saradnju i mrežu, posebno saradnju sa drugim visokoškolskim ustanovama u evropskom prostoru visokog obrazovanja, a u cilju realizacije zakonom utvrđenog principa uključivanja u evropski prostor visokog obrazovanja i unapređivanja mobilnosti nastavnog osoblja i studenata. BLC je nosilac Erasmus povelje 2027, a međunarodna saradnja je regulisana bilateralnim ugovorima koje je BLC zaključio sa drugim visokoškolskim ustanovama, zatim Erasmus + ugovorima kao i pravilima međunarodne mreže Ceeman kojoj je BLC pristupio. BLC je sklopio sedam ugovora sa Direktoratom komunikacija jedinice za izdavaštvo Savjeta Evrope u Strazburu. Ovim ugovorima se BLC -u daje pravo da prevodi i izdaje izdanja Savjeta Evrope. BLC je potpisao pojedinačne sporazume i saraduje kao partner sa brojnim visokoškolskim ustanovama u okviru međunarodne saradnje. <https://blc.edu.ba/partneri/>

Posebno je važno naglasiti da su naši studenti direktno uključeni u međunarodnu saradnju fakulteta, i to učešćem u međunarodnim studentskim radionicama, međunarodnim kongresima, kao i ostalim naučnim, stručnim i kulturnim manifestacijama koje u tom domenu sprovodi naš

fakultet. <https://blc.edu.ba/dosadasnja-iskustva/>

Misija, vizija i osnovni ciljevi

BLC gradi poseban kvalitet i afirmaciju svog akademskog studija i nastavnog osoblja koje ga izvodi, kao i akademske zajednice koju pored tog osoblja formiraju bivši i sadašnji studenti, na primjeni zakonskih i drugih pravnih propisa, primjeni Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u evropskom prostoru visokog obrazovanja. <https://blc.edu.ba/o-nama/>

Studij na BLC-u studentima pruža priliku da kroz blisku saradnju sa nastavnicima i stručnjacima u svom polju steknu znanja i vrijednosne stavove, razvijaju vještine i intelektualne sposobnosti koje su ključne za kritičko razmišljanje i efikasno poslovno upravljanje. BLC se posvećuje razvoju studentskih sposobnosti u komunikaciji i odnosima sa javnošću, kao i afirmaciji pozitivnog stava prema nauci, struci, profesiji i umjetnosti. Ovaj pristup je utemeljen još od osnivanja 2005. godine i temelji se na ideji da je "dobar početak pola uspjeha", što je temelj zajedničkog uspjeha nastavnika, saradnika i studenata.

Savremeni koncept studija na BLC-u sastoji se u tome da studij traje šest ili osam semestara zavisno od izbora studenta; da ECTS (Evropski transferni kreditni sistem) omogućava mobilnost studenata unutar studija na BLC-u i prema studijima na drugim visokoškolskim ustanovama; <https://blc.edu.ba/ects-metodologija/>, da su na studiju pored obaveznih nastavnih predmeta značajno zastupljeni izborni nastavni predmeti, uz mogućnost studenata da slušaju fakultativne nastavne predmete, kako je to regulisano studijskim programom; <https://blc.edu.ba/ects-katalog/>, da studentska praksa omogućava studentima da upoznaju svijet rada i da se obrazuju za praktičan rad u struci; da studenti koriste prednosti elektronske nastave. <https://blc.edu.ba/e-nastava/#e-nastava>

Vizija BLC-a je da postane moderna, respektabilna visokoškolska ustanova i lider u oblastima poslovne ekonomije, javne uprave, menadžmenta, medija i komunikacija. BLC teži uspostavljanju aktivnog partnerskog odnosa između nastavnika i studenata, uz optimalnu primjenu savremenih oblika nastave podržane informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, prilagođenim potrebama i karakteristikama svakog studenta.

Misija BLC-a usmjerena je na postizanje visokih akademskih standarda u oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta, informacionih tehnologija, medija i komunikacija, u skladu sa potrebama i razvojnim ciljevima društva.

U implementaciji studijskih programa koji uvažavaju zahtjeve Bolonjskog procesa, BLC se obavezuje na poštovanje ljudskih prava i sloboda, pružajući jednaku priliku svim studentima da razviju svoje kreativne sposobnosti, njegujući konkurenciju i kvalitet.

U cilju ostvarivanja svojih ciljeva, BLC redovno planira aktivnosti i vrednuje rezultate svojih studijskih programa, s fokusom na stalni razvoj, unapređenje i preispitivanje njihovog sadržaja u skladu s naučnim saznanjima. Nastavno osoblje i studenti igraju ključnu ulogu u ovom procesu. BLC periodično prati napredak aktivnosti i postizanje postavljenih ciljeva, analizirajući rezultate i implementirajući korektivne mjere u slučaju nedostataka. Posebna pažnja posvećuje se kvalitetu prenošenja novih teoretskih i praktičnih znanja studentima, kao i razvoju kompetencija u oblastima poslovne ekonomije, menadžmenta, informatike, javne uprave, društvenih djelatnosti, nevladinog sektora, odnosa s javnošću i medija, u zavisnosti od odabranog studijskog programa.

Drugi dio:

PROCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDA KVALITETA SA PRIJEDLOGOM MJERA ZA UNAPREĐENJE KVALITETA

BLC je usvojio standarde i postupke za osiguranje kvaliteta svog rada, koji su predmet stalnog praćenja, vrednovanja, samovrednovanja i ocjenjivanja, kao i podložni kritikama stručnih tijela, korisnika usluga, studenata, osnivača, organa uprave, inspekcija i medija. Kontrola kvaliteta pomaže organima upravljanja BLC-a da osiguraju potpunu kontrolu u ključnim segmentima poslovanja, a istovremeno jasno definisanje svih procedura omogućava efikasno obavljanje svakodnevnih zadataka svih zaposlenih na BLC-u.

Kontrola kvaliteta studijskih programa i nastavnog rada BLC-a obuhvata sve aspekte sistema kvaliteta u obrazovanju, počevši od predviđanja, strateškog planiranja, principa i ključnih faktora, pa do operativnih elemenata obrazovanja, osposobljavanja, važećih propisa i strateških ciljeva.

Poseban akcenat stavljen je na osiguranje sistema kvaliteta, što obuhvata definisanje sadržaja, procedura, odluka, odgovornosti i dokumentacije u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, kao i Standardima i smjericama za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju.

Sistem kontrole kvaliteta podrazumijeva tri nivoa:

Interna (unutrašnja) kontrola – samoevaluacija,

Eksterna (spoljašnja) kontrola – evaluacija,

Eksterna formalna kontrola – akreditacija.

Kontrola kvaliteta i akreditacija na BLC-u sprovode se na nivou cijele institucije, ali i na nivou pojedinačnih studijskih programa.

Primarni cilj kontrole kvaliteta rada BLC-a je kontinuirano unapređenje, s posebnim naglaskom na poboljšanje kvaliteta studijskih programa, nastavnog procesa i radnih uslova.

Politika osiguranja kvaliteta BLC-a se ogleda kroz uvođenje kvalitetnih studijskih programa akademskih studija prema zahtjevima Zakona o visokom obrazovanju i Okvirnog zakona o visokom obrazovanju koji će zadovoljavati potrebe obrazovanja iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i poslovanja; menadžmenta gastronomije i ugostiteljstva; informatike, medija i komunikacija; grafičkog dizajna i vizuelnih komunikacija. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Politika-osiguranja-kvaliteta.pdf> Redovnu i sistematsku provjeru ciljeva, strukture i sadržaja studijskih programa i njihovu usklađenost sa osnovnim zadacima i ciljevima BLC-a. Obezbeđivanje studentima učešće u samovrednovanju i ocjenjivanju, osiguranje kvaliteta studija, prvenstveno kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada. Redovno pribavljanje povratnih informacija, kao i redovnu i sistematsku provjeru ishoda procesa učenja, stručnosti i kompetentnosti studenata kada završe studije i mogućnosti njihovog zapošljavanja i daljeg školovanja; Uvođenje savremenih interaktivnih metoda nastave/učenja za podsticanje studenata na kreativnost, stvaralački pristup i timski rad; Obezbeđivanje kvaliteta aktivnim praćenjem, pregledom i poboljšanjem svih aktivnosti u nastavnom procesu. <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Definisanost i dostupnost na uvid javnosti uslova i postupaka koji su neophodni za završavanje

studija, sticanja naziva i dobijanje diplome. <https://blc.edu.ba/faq/>

Organizaciona struktura za osiguranje kvaliteta BLC-a uspostavljena je postepeno i sistematski, u skladu sa principima definisanim u Strategiji osiguranja kvaliteta, koju je usvojio Senat. BLC je Pravilnikom o osiguranju kvaliteta, kao i drugim opštim aktima, odredio zadatke i odgovornosti komisije za osiguranje kvaliteta, stručnih organa, nastavnog i saradničkog osoblja u donošenju i sprovođenju strategije, standarda i procedura za osiguranje kvaliteta. Takođe, BLC je posebnim mjerama obezbijedio aktivno učešće studenata u procesu donošenja i sprovođenja strategije, standarda i kontrole osiguranja kvaliteta. Formirana je Komisija za osiguranje kvaliteta koja uključuje nastavnike, saradnike, nenastavno osoblje i studente.

Samovrednovanje i ocjenjivanje kvaliteta na BLC-u sprovedeno je na osnovu prikupljenih podataka od nastavnog osoblja, studenata i nenastavnog osoblja. Samovrednovanje je izvedeno analizom ocjena koje su dati standardi dobili tokom vrednovanja i ocjenjivanja, u skladu sa postavljenim smjernicama i kriterijumima.

OCJENA   ISPUNJENOSTI   STANDARDA KVALITETA SA PRIJEDLOGOM MJERA ZA UNAPREĐENJE

STANDARD 1: Politika obezbjeđivanja kvaliteta

Visokoškolska ustanova utvrđuje strategiju osiguranja kvaliteta koja je dostupna javnosti, poštujući tradicionalnu težnju za ostvarivanjem visokih standarda kvaliteta rada. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/STRATEGIJa-obezbjedjenja-kvaliteta-BLC-a2020-2025.pdf>

BLC je prihvatio vrijednosti i principe savremenog evropskog obrazovanja, uzimajući u obzir standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. Institucija je posvećena uspostavljanju institucionalnog sistema upravljanja kvalitetom i izgradnji organizacione kulture kvaliteta, čije će funkcionisanje omogućiti kontinuirano praćenje, procjenu, osiguranje i unapređivanje kvaliteta u svim segmentima rada BLC-a.

BLC je definisao Strategiju osiguranja kvaliteta za različite periode: od 2008. do 2012. godine, od 2012. do 2016. godine, od 2016. do 2020. godine, te od 2020. do 2025. godine. Strategija predstavlja ključni dokument u oblasti osiguranja kvaliteta i redovno će se preispitivati i usklađivati s projektovanim ciljevima i postignutim rezultatima najmanje dva puta godišnje, a po potrebi i češće. Strategija se temelji na poštovanju utvrđenih načela i propisanih standarda u visokom obrazovanju. <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

U Strategiji koju donosi Senat, definisano je čvrsto opredjeljenje BLC-a da, u skladu sa svojom misijom i vizijom: bude jedan od lidera među visokoškolskim ustanovama u Republici Srpskoj,

Bosni i Hercegovini i da ima značajno mjesto u regionalnom prostoru visokog obrazovanja kao dijelu evropskog prostora visokog obrazovanja, neprekidno i sistematski unapređuje kvalitet svojih studijskih programa, procesa rada i resursa, kao i kompetencija studenata koji završavaju studije.

Strategijom osiguranja kvaliteta jasno su definisane oblasti osiguranja kvaliteta (studijski programi, nastava, istraživanje, vrednovanje studenata, udžbenici i literatura, resursi, nenastavna podrška, proces upravljanja), čvrsto opredjeljenje BLC -a za izgradnju organizacione kulture kvaliteta, kao i povezanost obrazovnog, naučnoistraživačkog, stručnog i umjetničkog rada. BLC povezuje visoko obrazovanje, nauku i praksu, preko studijskih odsjeka i centra za razvoj i istraživanje, u skladu sa zakonom.

Cilj sistema upravljanja kvalitetom, koji je definisan navedenim dokumentima, jeste osiguranje visokih standarda kvaliteta u obrazovnom, naučno-istraživačkom, stručnom i umjetničkom radu, kako bi se stvorili uslovi za uključivanje BLC-a u jedinstveni evropski akademski prostor i doprinos razvoju društvene zajednice u kontekstu šire društvene promjene.

Osiguranje kvaliteta na BLC-u ima za cilj optimalno zadovoljavanje potreba za visokoobrazovanim stručnim kadrom na području grada Banja Luke, Republike Srpske i Bosne i Hercegovine, s posebnim fokusom na obrazovanje specifičnih profesionalnih profila, kao i razvoj sposobnosti i kompetencija ljudskih resursa.

Kontinuiranim osiguravanjem i unapređivanjem kvaliteta moguće je postići visok nivo kvaliteta studijskih programa, nastavnog procesa, naučno-istraživačkog, stručnog i umjetničkog rada, kao i stalno unapređivanje svih aspekata djelatnosti i razvoj kulture kvaliteta. Ovo je osnovna pretpostavka za potvrđivanje BLC-a kao savremene i privlačne visokoškolske institucije. Strategija naglašava odgovornost BLC-a za praćenje, unapređivanje i razvoj kvaliteta svog rada.

Politikom osiguranja kvaliteta BLC ima za cilj uvođenje kvalitetnih studijskih programa akademskih studija prema zahtjevima Zakona o visokom obrazovanju i Okvirnog zakona o visokom obrazovanju koji će zadovoljavati potrebe obrazovanja iz oblasti poslovne ekonomije, menadžmenta i poslovanja; menadžmenta društvenih djelatnosti i nevladinog sektora; informacionih tehnologija; medija i komunikacija; grafičkog dizajna i vizuelnih komunikacija. Redovnu i sistematsku provjeru ciljeva, strukture i sadržaja studijskih programa i njihovu usklađenost sa osnovnim zadacima i ciljevima BLC-a. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Politika-osiguranja-kvaliteta.pdf> Predviđeno je obezbjeđivanje studentima učešće u samovrednovanju i ocjenjivanju, osiguranje kvaliteta studija, prvenstveno kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada. Redovno pribavljanje povratnih informacija, kao i redovnu i sistematsku provjeru ishoda procesa učenja, stručnosti i kompetentnosti studenata kada završe studije i mogućnosti njihovog zapošljavanja i daljeg školovanja; Uvođenje savremenih interaktivnih metoda nastave/učenja za podsticanje studenata na kreativnost, stvaralački pristup i timski rad; Obezbeđivanje kvaliteta aktivnim praćenjem, pregledom i poboljšanjem svih aktivnosti u nastavnom procesu. Definisanost i dostupnost na uvid javnosti uslova i postupaka koji su neophodni za završavanje studija, sticanje naziva i dobijanje diplome.

Sa odredbama Politike kvaliteta, upoznati su nastavnici, saradnici, neakademsko osoblje, privrednici, kao i studenti da bi u skladu sa tim mogli formulirati svoje zahtjeve i unapređivati

sistem obrazovanja. ([Zapisnici Studentskog parlamenta](#), [Zapisnici nastvano naučnog vijeća](#))

Nastavni plan treba omogućiti sticanje kvalitetnih i praktično primjenjivih znanja. Odnos između teorijskih i praktično primjenjivih sadržaja unutar programa predmeta mora biti takav da studentima omogućava sticanje praktičnih vještina i njihovu primjenu u rješavanju konkretnih zadataka. Ovi ciljevi u okviru nastavnog procesa ostvaruju se kroz: realizaciju teorijskog dijela nastave putem auditornih predavanja i vježbi, praktični dio nastave kroz grafičko-konstruktivne, laboratorijske i računarske vježbe, izradu samostalnih seminarskih, projektnih, grafičkih i drugih radova studenata, te izradu i odbranu završnog rada.

Privredni subjektu imaju značajnu ulogu u osiguranju kvaliteta BLC-a, počev od konsultativnih sastanaka na kojima se razmatra struktura studijskih programa, kvalitet sadržaja nastavnih predmeta, obuhvaćenost praktičnim potrebnim znanjima, visokostručne kompetencije studenata – sposobnost funkcionalne integracije znanja i vještina svršenih studenata. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Anketa-dani-prakse-2023.pdf>

Privredni subjekti nisu uključeni u izradu Politike kvaliteta, koja je dokument kojim su obuhvaćeni pravci djelovanja, ali jeste u njeno sprovođenje i usmjeravanje BLC-a u procese osiguranja kvaliteta u pravcu uspješnost prilagođavanja zahtjevima tržišta rada. Prisustvo privrede u BLC sistemu obrazovanja potvrđuju sastanci o kojima se uredno vode zapisnici. Osim toga, da bi studenti stekli neophodna znanja i vještine, BLC saraduje sa brojnim privrednicima https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/BLC_tabela-poslovno-tehnicka-saradnja.pdf

Politika osiguranja kvaliteta stavlja naglasak na savremenu nastavu i ističe važnost aktivnog učenja, pri čemu studenti postaju aktivni učesnici nastavnog procesa. Aktivno učenje podrazumijeva smisleno, istraživačko i stvaralačko učenje, u kojem studenti aktivno učestvuju u sticanju znanja. U savremenoj nastavi sve veći značaj dobija grupni oblik učenja zbog njegovih pozitivnih učinaka na razvoj studenata. Zbog toga je BLC uveo časove vježbi koji su posvećeni isključivo aktivnom učešću i radu u grupama.

Strateški pristup BLC-a odnosi se na integraciju istraživačkog rada i učenja s ciljem podsticanja aktivnog učenja i angažovanja studenata u nastavnim, naučno-istraživačkim i obrazovnim procesima. Kroz stručne predmete, studenti se bave istraživanjima u određenim oblastima, koja su usklađena sa strateškim pravcima obrazovanja ustanove, kao i sa ishodima i kompetencijama učenja na studijskom program. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Politika-osiguranja-kvaliteta.pdf>

Uključenost studenata u istraživački rad, vidljiv je kroz suorganizaciju studentske konferencije, izradu priručnika o razvoju preduzetništva u RS i štampanje Zbornika studentskih radova. (<https://blc.edu.ba/konferencija-skei/>, <https://www.blc.edu.ba/nagradjene-najbolje-racunovodje/>, <https://www.blc.edu.ba/zbornik-radova-studenata-blc/>, <http://yfchange.blc.edu.ba/>, <https://blc.edu.ba/konferencija-skei/>)

BLC ima i posebnu Strategiju internacionalizacije koja definiše međunarodne aspekte rada BLC -a i pravce kretanja mobilnosti, saradnje, učešća na projektima. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/12/Strategija-internacionalizacije.pdf>

Procjena ispunjenosti Standarda 1

BLC je donošenjem Strategije i Politike osiguranja kvaliteta ispunio Standard 1 i stvorio formalne uslove za osiguranje kvaliteta, čime je potvrđeno opredjeljenje institucije da kontinuirano radi na kontroli i osiguranju kvaliteta u svim oblastima svog rada.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 1:

U skladu s opredjeljenjem definisanim u Strategiji, potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- 1. Preispitivanje i unapređivanje Strategije:** Nakon usvajanja Izvještaja o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta, nadležni organi BLC-a vrše periodično preispitivanje i unapređivanje Strategije na kraju svakog semestra, na osnovu rezultata funkcionisanja sistema upravljanja kvalitetom i postavljenih ciljeva. Ovaj proces će trajati do sljedećeg redovnog samovrednovanja. Načini praćenja i mjerenja predviđeni su u Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta i obuhvaćeni su narednim standardima.
Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta.
- 2. Revidiranje strategijskih ciljeva i zadataka:** Nakon preispitivanja Strategije, u narednom periodu, bit će neophodno revidirati strategijske ciljeve i zadatke, te usmjeriti akcioni plan ka rješavanju nesuglasica i potencijalnih problema.
Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta.
- 3. Operacionalizacija Strategije:** Strategija treba stalno biti operacionalizovana kroz odgovarajuće akcione planove, u skladu sa osnovama definisanim unutar same Strategije.
Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta.

STANDARD 2: Izrada i odobravanje programa

BLC je definisao postupke za kreiranja i usvajanje studijskih programa, kao i njihovu periodičnu provjeru. Način kreiranje i usvajanje studijskih programa regulisan je kroz Procedure za donošenje i evaluaciju studijskih programa, Pravilnik o osiguranju kvaliteta i Pravilnik o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta i regulišu da Senat usvaja standarde i postupke za osiguranje kvaliteta, u skladu sa Zakonom, Statutom i drugim opštim aktima BLC-a.

<https://bhc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Procedure-donosnja-i-evaluacije-SP.pdf>

<https://bhc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/Pravilnik-o-osiguranju-kvaliteta.pdf>

<https://bhc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjenjivanju-kvaliteta.pdf>

<https://www.bhc.edu.ba/wp-content/uploads/2019/05/Pravilnik-o-izmjeni-Pravilnika-o-osig-kvaliteta.pdf>).

Sistem osiguranja kvaliteta na BLC-u, kao cjelovit i jedinstven sistem, uređen je Statutom, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanje kvaliteta. Utvrđeni su poslovi i zadaci za sprovođenje Strategije, standarda kvaliteta i postupaka za osiguranje kvaliteta za organe: Senat, Komisija za osiguranje kvaliteta, direktora, lica odgovorna za kvalitet, nastavnike, saradnike, zaposlene i studente. <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Uspostavljanje cjelovitog sistema upravljanja kvalitetom predstavlja namjeru BLC-a da stvori temelje za unutrašnju i spoljašnju provjeru kvaliteta, razvoj kulture kvaliteta, te podizanje svijesti o značaju kvaliteta i odgovornosti svakog pojedinca za njegovu implementaciju. Uvođenjem sistema osiguranja kvaliteta definirani su politika i upravljački pristup kvalitetom, jasno postavljeni standardi, mjerljivi indikatori kvaliteta i standardizovane procedure, čiji je cilj unapređenje i standardizacija kvaliteta rada svih pojedinaca, organa i službi unutar BLC-a.

Djelokrug rada i nadležnosti Komisije za osiguranje kvaliteta detaljno je definisan i obuhvata: predlaganje strategije osiguranja kvaliteta, definisanje standarda za osiguranje kvaliteta (minimalni nivo kvaliteta rada BLC-a), razvijanje postupaka za osiguranje kvaliteta u svim oblastima, predlaganje mjera za unapređenje i razvoj kvaliteta, planiranje i pripremu aktivnosti vezanih za praćenje i kontrolu kvaliteta u skladu s godišnjim planom rada BLC-a i njegovom strategijom, razmatranje izvještaja o samovrednovanju BLC-a, predlaganje vanrednog samovrednovanja, utvrđivanje instrumenata i indikatora za procjenu stepena ispunjavanja postavljenih standarda, praćenje realizacije strategije osiguranja kvaliteta, sprovođenje postupka samovrednovanja u skladu sa aktima BLC-a, donošenje programa samovrednovanja sa ciljevima vrednovanja, utvrđivanje metoda, tehnika i instrumenata za prikupljanje podataka, organizaciju procesa prikupljanja podataka, pripremu izvještaja o samovrednovanju, kao i obavljanje svih drugih poslova u oblasti osiguranja kvaliteta prema aktima BLC-a. Ovo potvrđuju Zapisnici sa sjednica Komisije za osiguranje kvaliteta.

Uloga nastavno-naučnih vijeća studijskih odsjeka u osiguranju, praćenju i unapređenju kvaliteta studijskih programa od ključne je važnosti za očuvanje visokih standarda kvaliteta obrazovanja. Ova vijeća igraju centralnu ulogu u razmatranju svih aspekata funkcionisanja studijskih programa, zauzimajući odgovarajuće stavove, pripremajući relevantne materijale i iznoseći prijedloge Senatu.

Djelokrug rada vijeća studijskih odsjeka obuhvata nekoliko ključnih aktivnosti, među kojima su: predlaganje novih studijskih programa; utvrđivanje kriterijuma za upis studenata na akademske studije prvog ciklusa; inoviranje studijskih programa, priprema i predlaganje sadržaja i organizacije testova sklonosti i informisanosti; razmatranje recenzija udžbenika, skripti i drugih publikacija namijenjenih nastavnom procesu na akademskim studijama prvog ciklusa, kao i drugih poslova definisanih Statutom BLC-a. Ove aktivnosti omogućavaju kontinuirano unaprjeđivanje i osiguranje visokog kvaliteta akademskog obrazovanja, što je vidljivo i kroz Zapisnike NNV vijeća.

BLC je posvećen kontinuiranom praćenju i sistematskom prikupljanju potrebnih informacija u cilju osiguranja kvaliteta. Samovrednovanje i ocjenjivanje kvaliteta obavezno se sprovodi na godišnjem nivou, uz osiguranje svih neophodnih uvjeta i podrške za ovaj proces. Takođe, BLC se obavezuje da pribavi mišljenja od poslodavaca, bivših studenata, strukovnih organizacija, komora, banaka i drugih relevantnih institucija o kompetencijama svojih studenata.

Anketni upitnici za ocjenu kvaliteta, koji su obavezni u ovom procesu, sadrže ključna pitanja koja se odnose na evaluaciju od strane studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja, kako bi se obezbijedila objektivna slika o kvalitetu obrazovanja.

Osiguranje kvaliteta studijskog programa postiže se kroz stalno praćenje i provjeru postavljenih ciljeva, strukture programa, radnog opterećenja studenata, kao i kroz osavremenjivanje sadržaja. Takođe, redovno se prikupljaju povratne informacije o kvalitetu programa od privrednih subjekata u okruženju, čime se osigurava da obrazovni proces bude u skladu sa potrebama tržišta i razvojnih trendova.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Procedure-donosnja-i-evaluacije-SP.pdf>)

BLC provjerava i određuje strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa predmeta, radno opterećenje studenata mjereno ECTS bodovima, ishod i stručnost koji dobijaju studenti kada završe studije i mogućnosti zapošljavanja i daljeg školovanja, učešće studenata u ocjenjivanju kvaliteta studijskog programa putem ankete i svojih predstavnika u Senatu i Komisiji za osiguranje kvaliteta studijskih programa, nastave i uslova rada nazive koje u skladu sa zakonom i podzakonskim propisima studenti stižu završavanjem studijskog programa.

Učešće studenata u procesu obezbjeđenja i osiguranja kvaliteta je aktivna uloga u svim fazama procesa samovrednovanja i definisanja politike kvaliteta na BLC-u. Aktivna uloga studenata u procesu obezbjeđenja i osiguranja kvaliteta ostvaruje se: radom studenata u radu organa za osiguranje kvaliteta, periodičnim ocjenjivanjem kvaliteta studijskih programa, svih elemenata nastavnog procesa, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, pedagoškog rada nastavnika, saradnika i službi putem anketiranja, izražavanjem mišljenja o opštim aktima BLC-a kojima se utvrđuje strategija osiguranja kvaliteta i uređuju standardi i postupci za osiguranje kvaliteta, kao i statusna pitanja studenata. <https://blc.edu.ba/izabran-novi-predsjednik-studentskog-parlamenta-blc-a/> ; <https://www.so.blc.edu.ba/> U postupku donošenja i sprovođenja Strategije, u skladu sa opštim aktima BLC-a, obavezno se razmatraju prijedlozi i primjedbe Studentskog parlamenta.

Politikom kvaliteta predviđeno je da osnovni metod studentskog vrednovanja bude anketiranje. Obrazac anketnog upitnika je koncipiran tako da sadrži pitanja (tvrdnje) sa ponuđenim odgovorima i otvorena pitanja bez ponuđenih odgovora, koja studentima pružaju mogućnost da iznesu svoje komentare, zapažanja i prijedloge. U postupku donošenja i sprovođenja Strategije i revizije SP, u skladu sa opštim aktima BLC-a, obavezno se razmatraju prijedlozi i primjedbe Studentskog parlamenta, ali i svih studenata na Pedagoškim forumima koji se organizuje dva puta godišnje i direktno menadžment razgovara sa studentima. Pedagoški forumi su u školskoj 2023/2024 održavani online i to putem Teamsa, dok su predstavnici SP održali konsultativne radionice sa svim studentima.

Na osnovu analize i interpretacije odgovora dobivenih anketiranjem nastavnika, studenata, svršenih studenata i poslodavaca, određuju se eventualne mjere u svrhu poboljšanja, odnosno utvrđuje se potreba za sprovođenjem procedure za reviziju postojećih studijskih programa, kako bi se otuda osigurao supstancijalni kvalitet u sprovođenju nastave i u krajnjem ishodu kvalitet u obrazovanju studenata na studijskim programima koji se izvode na BLC – u.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-BLC-2023-2024-ljetnji-semestar.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-BLC-2023-2024-zimski-semestar.pdf>

[2024-zimski-semestar.pdf](#)

BLC, u okviru ankete o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom, provjerava i zadovoljstvo studenata studijskim programima. Anketiranje studenata o zadovoljstvu nastavnog procesa realizuje se u zimskom i ljetnjem semestru, u posljednjoj sedmici nastave. Rezultati anketiranja koje je sprovedeno u školskoj 2023/2024 godini pokazuju da su studenti uglavnom zadovoljni studijskim programom koji pohađaju. <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Obrazovni ciljevi studijskih programa BLC-a usmjereni su ka ispunjavanju svih četiri ključne preporuke Savjeta Evrope u vezi sa svrhom visokog obrazovanja. Ovi ciljevi obuhvataju: pripremu studenata za aktivno učešće u društvenim procesima, osposobljavanje za njihove buduće karijere i doprinos njihovoj zapošljivosti, podršku ličnom razvoju, kao i stvaranje široke baze znanja koja omogućava napredak u raznim disciplinama. Dodatno, studenti se podstiču na istraživački rad, inovacije i uključivanje u projekte, izradu patenata te učešće u različitim takmičenjima, čime se stimulira njihova kreativnost i poduzetnički duh.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-SP-GD.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-SP-INF.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-SP-MK.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-SP-MPPE.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Odluka-o-ciljevima-ishodima-i-kompetencijama-MGU.pdf>

Studijski programi BLC-a jasno definišu svoje ciljeve, usmjereni na pružanje studentima savremenog obrazovanja koje se temelji na analizi i primjeni ključnih teorijskih koncepata. Glavni fokus je na osposobljavanju studenata da efikasno procjenjuju teorije i primjenjuju ih u praksi. Programi omogućavaju potpunu fleksibilnost, nudeći studentima teorijsku osnovu kroz obavezne predmete, dok im istovremeno omogućavaju da, na osnovu svojih interesa i sklonosti, biraju put specijalizacije kroz širok spektar izbornih predmeta.

Razvoj sposobnosti studenata da precizno i sistematski formuliraju istraživačke probleme, primjenjuju relevantne metodologije i provode detaljnu analizu problema, ključan je dio obrazovanja. Ovo se ostvaruje kroz studije i posebno tokom stručne prakse. Studenti se pripremaju za donošenje poslovnih odluka u stvarnim poslovnim situacijama, čime stiču neophodne vještine za uspješno upravljanje u dinamičnom poslovnom okruženju.

Za potpunu implementaciju obrazovnih zahtjeva, od ključne važnosti su stalna saradnja i partnerski odnosi s preduzećima, praćenje potreba tržišta, analiza ocjena studenata u vezi s kvalitetom nastave, kao i praćenje tehničko-tehnoloških inovacija i stručnog usavršavanja. Poseban cilj studijskih programa je postizanje kompetencija, sticanje stručnih znanja i vještina, te primjena naučnih i stručnih dostignuća u različitim disciplinama, u skladu sa specifičnostima studijskih smjerova.

U cilju obrazovanja studenata za uspješno obavljanje poslova neposredno po završetku studija, a što je važna pretpostavka za zapošljavanje, posebna pažnja je posvećena obrazovanju za stručni rad i praktično obučavanje studenata. To se postiže kroz: predavanje, vježbe, studentsku praksu, pisanje i analiziranje različitih projekata, i slično, putem raznih oblika praktičkog

učenja, izradu diplomskog rada, ali i organizovanje Dana prakse. https://blc.edu.ba/dani_prakse/index.html Uz utvrđene oblike naučno-teorijskog i druge oblike akademskog obrazovanja (predavanja, seminari, seminarski radovi, konsultacije, itd.), navedeni oblici obrazovanja za stručni rad obezbjeđuju da će svršeni studenti u ulozi akademski obrazovanih stručnjaka, moći uspješno da odgovore na potrebe stručne i profesionalne prakse, zahtjeve tržišta rada, ekonomskog i društvenog razvoja. (<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Pravila-o-nacinu-izvodjenja-studija.pdf>), <https://blc.edu.ba/ects-katalog/>)

Ugovor o praksi, potpisuje se između BLC-a, studenta i poslodavca, gdje se preciziraju ishodi učenja koji se trebaju postići. Uloge potpisnika u procesu specificiranja, postizanja i ocjenjivanja ishoda učenja moraju biti jasne. To je prilika za učenje u radnim uslovima i jačanje profesionalnih kompetencija (profesionalni razvoj). Stvarni zadaci obavljani na radnom mjestu trebaju biti komplementarni sadržaju koji se izučava na studijskom programu. Svrha studentske prakse je učenje o posebnim modelima i tehnikama rada, savršavanje radnih vještina potrebnih na radnom mjestu, razvoj novih vještina koje olakšavaju zapošljavanje kao što je timski rad, korišćenje tehnologija i rješavanje problema, prilika za sticanje vještina postepenim putem, od jednostavnijih do složenih, ocjenjivanje u realnim uslovima, formiranje mišljenja o relevantnosti sadržaja programa za radno mjesto, obezbjeđivanje dokumentacione osnove za izradu završnog rada. Nakon obavljene prakse, student priprema izvještaj o obavljenoj praksi, a saznanja iz prakse po pravilu, a što nije obavezujuće, opisuje u empirijsko-perspektivnom dijelu završnog rada. Studentska praksa nosi 12 ECTS bodova koji se dodjeljuju poslije odgovarajuće provjere i ocjenjivanja, ocjenom od pet do deset i postignutih ishoda od strane nastavnika mentora.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Odluka-o-ciljevima-i-ishodu-prakse-MGU.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-cilju-ishodu-i-sadrzaju-studentske-prakse-GD.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-cilju-ishodu-i-sadrzaju-studentske-prakse-INF.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-cilju-ishodu-i-sadrzaju-studentske-prakse-MK.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/Odluka-o-cilju-ishodu-i-sadrzaju-studentske-prakse-MPPE.pdf>

U pogledu usklađenosti i uporedivosti studijskih programa, svaki program na BLC-u mora biti usklađen s najmanje tri akreditovana programa na stranim visokoškolskim ustanovama. Ova usklađenost obuhvata ključne aspekte poput uslova upisa, trajanja studija, uslova prelaska u narednu godinu, sticanja diplome i načina studiranja. BLC posebno pažljivo prati usklađenost studijskih programa na prvom ciklusu studija, osiguravajući da programi budu u koraku s međunarodnim standardima i praksama.

U skladu s pravilnicima, BLC se obavezuje na kontinuirani razvoj, unapređivanje i preispitivanje sadržaja svojih studijskih programa, pri čemu nastavnicima i studentima pripada ključna uloga. Studenti svoju ulogu ostvaruju putem Studentskog parlamenta i svojih predstavnika u različitim organima (Senat, vijeća studijskih odsjeka, Komisija za osiguranje kvaliteta), kao i kroz aktivno sudjelovanje u periodičnim evaluacijama kvaliteta rada BLC-a, s posebnim naglaskom na kvalitet studijskih programa. Anketiranje studenata predstavlja važan instrument u ovoj procjeni.

Pri odlučivanju o izmjenama studijskih programa, uključujući utvrđivanje broja ECTS bodova, BLC osigurava da studenti imaju barem 15% predstavnika u svakom organu, čiji su članovi birani putem Studentskog parlamenta. Ovaj pristup garantuje da se glas studenata uvijek čuje u procesu donošenja odluka koje se tiču njihove obrazovne budućnosti.

Studijski programi su usklađeni sa savremenim tokovima u nauci i praksi u oblasti ekonomije, menadžmenta, poslovanja, menadžmenta u javnoj upravi, menadžmenta u društvenoj djelatnosti i nevladinom sektoru, medijima i komunikaciji, informatici, i uporedivi sa po najmanje tri akreditovana programa u stranim visokoškolskim ustanovama. Usklađenost se odnosi na: nastavni program (knjiga predmeta i silabusa), sadržaj predmeta i način rada, sadržaj literature koja se koristi za izučavanje predmeta, kompetencija koje studenti na studijskom programu stiču i poslove koje mogu obavljati, uslove upisa, uslove prelaska u narednu godinu studija.

Budući da visoko obrazovanje ima ključnu ulogu i značaj za izgradnju i funkcionisanje, ne samo obrazovnog sistema, već i društva uopšte, jer se školovanje kadrova koji preuzimaju lidersku ulogu u svim segmentima društva vrši upravo na ovom nivou obrazovanja, BLC nastoji osposobiti studente da se permanentno usavršavaju i da svoje stručne kompetencije neprestano modernizuju kako bi mogli adekvatno i uspješno odgovoriti na brojne i različite izazove razvoja društva kao cjeline. Ciljevi studijskih programa su osposobljavanje studenata za primjenjena znanja i vještine usmjerene ka kvalitetu.

Nastavni planovi i programi sadrže pregled obaveznih i izbornih predmeta, okvirni sadržaj nastavne materije za svaki od predmeta, koji se nalaze na sajtu BLC-a (www.blc.edu.ba), kao i na odgovarajućim kursevima u okviru e- nastave. Svaki predmet sadrži silabus u kojem je naznačeno opterećenje studenta, način ocjenjivanja, radni zadaci. <https://blc.edu.ba/smjerovi-blc/> Nastavni planovi i programi studijskih programa sadrže: listu i strukturu obaveznih i izbornih predmeta i njihov opis, raspored predmeta po godinama studija, strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa obaveznih i izbornih nastavnih predmeta, radno opterećenje studenata mjereno ECTS bodovima za svaki predmet. Knjigom predmeta studijskih programa i silabusima predmeta definisan je način ocjenjivanja studenata kroz neprekidno praćenje rada studenata i na osnovu poena stečenih u ispunjavanju predispitnih obaveza i polaganjem ispita, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Knjiga predmeta studijskih programa i silabusi predmeta koncipirani su tako da studente podstiču na stvaralački način razmišljanja, na deduktivan način istraživanja i primjenu stečenih znanja u praktične svrhe. (<https://blc.edu.ba/ects-katalog/>)

Ispitivanje i ocjenjivanje su usaglašeni sa ishodima učenja i osmišljeni su s ciljem da se utvrdi da li su ishodi učenja postignuti ili nisu. Uspješnost studenta u savlađivanju svakog predmeta na studijskom programu izražava se poenima u skladu sa Pravilnikom o ECTS bodovima. (<https://blc.edu.ba/ects-metodologija/>)

Nastavnik ocjenjuje studenta na osnovu iskazanog znanja, iznesenih činjenica i njegovog razumijevanja materije, stečenih vještina i pokazane sposobnosti da to primijeni u realnim situacijama. Dodjela ECTS zasniva se na težini predmeta u smislu opterećenja koji student mora uložiti da postigne planirane ishode učenja u formalnom obliku. Ukupan broj bodova dodijeljenih kvalifikaciji raspoređen je na pojedine predmete proporcionalno njihovom učešću u ukupnom opterećenju potrebnom da se postignu planirani ishodi učenja. <https://e-nastava.blc.edu.ba/course/view.php?id=171> Svrha izrade završnog rada je da student pokaže sposobnost samostalnog pristupa u obradi problema iz područja posebnih, zajedničkih i opštih

sadržaja struke za koju se osposobljavao tokom studija, služeći se pri tome literaturom, teorijskim ili empirijskim istraživanjima, stručnom praksom i osnovama metodologije predmetne discipline.

Završni rad se radi u skladu sa Pravilima studiranja i Pravilnikom o postupku odbrane i načinu izrade diplomskog rada na BLC-u, a piše se iz predmeta po izboru studenta u formi stručnog (završnog) rada i brani se pred tročlanom komisijom. Za uspješno odbranjen završni rad dodjeljuje se ECTS poeni u iznosu 10 ESTS poena i brojana ocjena od 5 (pet) do 10 (deset). Završni rad predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema i njime student dokazuje da je na osnovu znanja stečenog tokom studija ovladao zadanom temom, da je temu obradio prema predviđenoj metodologiji, da zna koristiti stručnu literaturu i terminologiju i da je ispravno navodi. Tema završnog rada bira se iz predmeta koje sadrži studijski program. Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici. Izuzetno, studentu se može odobriti tema završnog rada koju samostalno predloži, uz prethodnu konsultaciju s nastavnikom kod kojeg želi da uradi završni rad. Uz svaku temu završnog rada navodi se osnovna literatura.
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-postupku-odbrane-dipl-rada.pdf>
<https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2019/05/Pravilnik-o-izmjeni-Pravilnika-o-odbrani-dipl-rada.pdf>

Procjena ispunjenosti Standarda 2

Uspostavljanjem institucionalnog sistema osiguranja kvaliteta, usvajanjem relevantnih opštih akata, definisanjem subjekata sistema osiguranja kvaliteta i njihovih uloga, zadataka i nadležnosti, kao i konstituisanjem Komisije za osiguranje kvaliteta, BLC je stvorio odgovarajući okvir za kreiranje i usvajanje studijskih programa, čime je ispunio Standard 2.

Donošenjem Procedure za donošenje i evaluaciju studijskih programa, zajedno s Politikom osiguranja kvaliteta, te Strategijom koja uključuje usvojene standarde i postupke za osiguranje kvaliteta, BLC je ostvario značajan nivo usklađenosti sa Standardom 2.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 2:

1. **Jačanje međufakultetske i međunarodne saradnje** s ciljem unapređenja internacionalizacije nastavnog plana i programa. Aktivnije uključivanje u Erasmus projekte i angažovanje nastavnog i nenastavnog osoblja, kao i povećanje praktičnih sposobnosti studenata.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za međunarodnu saradnju.

2. **Kontinuirano praćenje ostvarivanja zadataka u okviru unapređenja kvaliteta.** Komisija za osiguranje kvaliteta treba neprekidno pratiti sve aktivnosti usmjerene na osiguranje kvaliteta i njihovoj implementaciji.

Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta.

3. **Jačanje svijesti o značaju evaluacije studijskih programa i stalnog unapređenja kvaliteta,** u skladu sa evropskim standardima i potrebama tržišta rada. Aktivnosti trebaju uključivati osiguranje kvaliteta, jačanje organizacione kulture kvaliteta među zaposlenima i studentima kroz kontinuiranu promociju poželjnih vrijednosti,

motivisanje svih učesnika da prihvate kulturu kvaliteta, te preduzimanje korektivnih mjera u slučaju nepoštovanja standarda i postupaka osiguranja kvaliteta studijskih programa.

Nosilac aktivnosti: Direktor, rukovodioci stručnih službi, vijeća studijskih odsjeka, Studentski parlament.

4. **Praćenje efikasnosti postojećeg strukturalnog i organizacionog modela** za osiguranje kvaliteta i, po potrebi, predlaganje novih rješenja za poboljšanje.

Nosilac aktivnosti: Komisija za osiguranje kvaliteta.

STANDARD 3: Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereno na studenta

Kvalitet nastavnog procesa ocjenjuje se kriterijumima definisanim u okviru:

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Politika-osiguranja-kvaliteta.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-samovrednovanju-i-ocjenjivanju-kvaliteta.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Pravila-o-nacinu-izvodjenja-studija.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/Pravilnik-o-vanrednom-studiju.pdf>

Definisani su parametri i indikatori kvaliteta nastavnog procesa i pedagoškog rada, kao i postupci za praćenje, kontrolu, ocjenjivanje i unapređivanje nastavnog procesa i pedagoškog rada nastavnika i saradnika na BLC-u.

Prema tim standardima osnovni dokument za samovrednovanje i ocjenu kvaliteta je Nastavni plan i program BLC –a (na datom Studijskom programu) koji je usvojio Senat. Svaki nastavni plan i program je u potpunosti sačinjen na način propisan standardima i poznat je studentima.

<https://blc.edu.ba/smjeroi-blc/>

Na sajtu BLC-a www.blc.edu.ba; <https://blc.edu.ba/oglasna-tabla-raspored/> i na oglasnoj tabli nalazi se raspored nastave (časova, vježbi, konsultacija) i raspored kolokvijuma i ispita za svaki predmet (za svaki studijski program i svaku godinu studija), u skladu sa akademskim kalendarom i nastavnim planom.

Kvalitet nastavnog procesa obezbjeđuje se kroz: kvalitet plana rada, kvalitet predavanja i vježbi, kvalitet nastavnih publikacija, kvalitet ocjenjivanja, kvalitet profesionalnog djelovanja nastavnika i saradnika.

BLC je posvećen stalnom unapređivanju kvaliteta nastavnog procesa, te sprovodeći ankete među studentima i privrednicima revidira svoje studijske programe ili silabuse predmeta, te uvodi nove, savremenije i primjerenije. Nastavno osoblje na Naučno -nastavnim vijećima razmatra dobijene rezultate sprovedenih indikatora i na osnovu njihove opravdanosti preduzima

neophodne izmjene na studijom programu.

Organizacija nastave

Statutom (član 21 i 2) predviđeno je da se studije izvode prema nastavnom planu izvođenja nastave koji, u skladu sa opštim aktom, koji donosi Senat, a koji se objavljuje najkasnije sedam dana prije početka nastave. Nastavnim planom se utvrđuje: (1) odgovorni nastavnici i saradnici koji će izvoditi nastavu na studijskom programu; (2) mjesta izvođenja nastave; (3) početak i završetak, kao ivremenski raspored izvođenja nastave; (4) oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konsultacije, praktična nastava, provjera znanja i drugo); (5) način polaganja ispita, ispitni rokovi i mjerila ispitivanja; (6) popis literature za studije ipolaganje ispita; (7) način izvođenja nastave i ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave.

Obezbjedenje kvaliteta nastavnog procesa

Pravilnikom studija i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta predviđeni su standardi kvaliteta u pogledu sadržine, metoda i dinamike predavanja i vježbi. Nastava na BLC-u je interaktivna i na predavanjima i vježbama, obavezno uključuje primjere iz prakse, podstiče studente na razmišljanje i kreativnost, samostalnost u radu i primjenu stečenih znanja. Na predavanjima se, po pravilu, savladava novo gradivo. Časovi vježbi se koriste za obradu materije koju su studenti prije toga obradili na predavanjima. Vježbe uključuju sljedeće oblike rada sa studentima: pojašnjavanje materije iz udžbenika i sa predavanja; primjenu znanja (primjeri, zadaci, simulacije, ilustracije itd); provjeru znanja (propitivanje, testiranje, diskusija, pisanje eseja). Sadržaj predavanja i vježbi pokriva najmanje između 70% gradiva predviđenog nastavnim programom i predmetom. Prisustvo nastavi se evidentira u u čionici I online listom prisutnih. Tokom ljetnjeg semestra 2020 godine, nastava se odvijala putem Teamsa koji po završetku sastanka nudi izvještaj o prisustvu.

Ova praksa je nastavljena kao hibridni vid nastave u školskoj 2023/2024 godini. <https://teams.microsoft.com/#/teamDashboard/Menad%C5%BEment%20trgovine/19:935a4f3287d747c086b102e9c1b40c26@thread.tacv2/td.members>

Da bi se ostvario zadovoljavajući nivo profesionalnog ponašanja nastavnika i saradnika prema studentima, definisani su posebni standardi, prema kojima se od nastavnika očekuje: da uredno izvršava svoje nastavne obaveze; da se korektno i pristojno ponaša i dolazi na čas uredno obučen; da uspostavi i održava korektan odnos prema studentima, uz puno poštovanje ličnosti i potreba studenata; da stil njegovog izlaganja bude neutralan i profesionalan; da izlaganje ne sadrži uvredljive ili diskriminatorne izraze prema bilo kojem pojedincu ili društvenoj grupi. Nastavnicima i saradnicima je zabranjeno da predavanja i vježbe zloupotrebljavaju u političke i vjerske svrhe i naloženo im je da u radu budu neutralni, bez isticanja ličnih političkih stavova i vjerskih ubjeđenja. Nastavnici i saradnici BLC-a tokom izvođenja nastave (predavanja i vježbi) postupaju profesionalno i imaju korektan odnos prema studentima, odnosno postupaju u skladu sa Etičkim kodeksom i Pravilnikom o osiguranju kvaliteta. Nastavnici i saradnici BLC-a su dužni da na nastavu dolaze pripremljeni, da izlažu razumljivo i jasno, na način koji drži pažnju slušalaca i koji stimulise studente na kritičko razmišljanje. Oni su, takođe, dužni da primjenjuju interaktivne nastavne metode, da uključuju primjere iz prakse i da podstiču studente na kreativnost, samostalno istraživanje i primjenu stečenog znanja. Od posebnog je značaja dužnost nastavnika i saradnika da permanentno unaprjeđuje svoje pedagoške i didaktičko-metodičke sposobnosti, da prate, evidentiraju i ocjenjuju uspjeh studenata u ostvarivanju predispitnih obaveza.

Nastavnici i saradnici na predmetu izvode predavanja, odnosno vježbe u skladu s Planom rada koji je utvrđen prije početka nastave, odnosno odgovarajućeg semestra. Plan i raspored nastave

(predavanja i vježbi) su usklađeni sa potrebama i mogućnostima studenata i dosljedno se sprovode. Tematske jedinice predavanja i vježbe obrađuju se, po pravilu, redosljedom i dinamikom koji su predviđeni Planom rada na predmetu. (<https://www.blc.edu.ba> <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2020/05/Plan-rada-na-nastavnom-predmetu.pdf>)

Za svaki predmet, prije početka semestra, donosi se detaljan Plan rada, koji je dostupan studentima u pisanom obliku (na prvom času) i neprestano u elektronskom obliku na internet stranici sajtu BLC –a www.blc.edu.ba. Pored toga, nastavnici i saradnici komuniciraju sa studentima preko internet stranice, tj. kursa za odgovarajući nastavni predmet na kojoj se objavljuje dopunski nastavni materijal, zadaci za vježbanje, primjeri ispitnih zadataka i pitanja, teme i uputstva za seminarske i diplomske radove, odgovori na pitanja studenata u vezi sa nastavnim gradivom, za svaki nastavni predmet.

Sve relevantne informacije dostupne su na zvaničnoj internet stranici BLC-a (<http://www.blc.edu.ba>), posebno u dijelu namijenjenom nastavnicima i studentima. Plan rada na predmetu je ključni dokument koji studentima pruža sve potrebne informacije za uspješno savladavanje gradiva. Plan rada na predmetu jedinstven je i priprema ga predmetni nastavnik u saradnji sa kolegama. Ukoliko na predmetu predaje više nastavnika, odgovorni za izradu Plana rada je nastavnik u najvišem zvanju, sa najviše godina radnog staža u tom zvanju.

Planovi rada se distribuiraju studentima prije početka semestra, kako bi na vrijeme imali sve informacije o nastavi.

BLC kontinuirano i sistematski prati kvalitet nastave te preduzima korektivne mjere ukoliko dođe do odstupanja. Kvalitet nastave osigurava se kroz kontrolu njenog održavanja, analizu sadržaja i metoda nastave, kao i evaluaciju rezultata nastave, uključujući Plan rada na predmetu.

Kontrola održavanja nastave, prema usvojenom Planu rada, vrši se na temelju mjesečnog Izvještaja rada, evidencije o održanoj nastavi i povratnih informacija od Studentskog parlamenta. Nastavnici i saradnici su obavezni da nakon svakog održanog časa upišu u evidenciju datum, vrijeme, vrstu nastave (predavanja ili vježbe), obrađivanu temu, broj održanih časova i eventualne napomene. Studentska služba i Koordinator nastave periodično prate upisivanje časova tokom semestra. U slučaju nepravilnosti, Studentska služba obavještava vijeće studijskih odsjeka i Direktora, koji upozorava nastavnika ili saradnika na obaveznu ažurnog upisivanja podataka.

Nastavnici i saradnici dužni su da mjesečne Izvještaje o održanoj nastavi predaju Studentskoj službi, koja sumira podatke i prosljeđuje ih Direktoru. Koordinator nastave na kraju semestra pregledaju evidenciju o održanim časovima, prate nastavni proces i sastavljaju izvještaj koji se dostavlja studijskom odsjeku, Direktoru i Senatu. U izvještaju se utvrđuju eventualna odstupanja i predlažu odgovarajuće mjere. Na temelju izvještaja Koordinator nastave, povratnih informacija od studenata i rezultata anketiranja, vijeća studijskih odsjeka analiziraju odstupanja i predlažu korektivne mjere, o čemu obavještavaju Senat, koji nadgleda sprovođenje tih mjera.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-BLC-2023-2024-ljetnji-semestar.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-BLC-2023-2024-zimski-semestar.pdf>

Pored kontrole od strane koordinatora za nastavu, direktora i Senata, redovnost održavanja nastave kontroliše se i od strane studenata, kroz anketu o zadovoljstvu nastavnim procesom. U anketi o zadovoljstvu nastavnim procesom, jedan od indikatora pomoću kojih se vrednuje kvalitet nastave, odnosno kvalitet rada svakog profesora i saradnika, je indikator koji se odnosi na redovnost održavanja predavanja i vježbi. Upoređujući sa prethodnim godinama, redovnost održavanja nastave je na približno istom nivou. <https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Kontrola kvaliteta sadržaja i metoda nastave provodi se putem studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i saradnika, koje se sprovodi pred kraj svakog semestra za predmete iz tekućeg semestra. U slučaju ljetnjeg semestra, kontrola kvaliteta realizovana je elektronskim putem zbog novonastale epidemiološke situacije. Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta priložene su ankete s pitanjima na koja studenti odgovaraju, vrednujući pedagoški rad nastavnika i saradnika. Studenti ocjenjuju rad nastavnog osoblja, uključujući i udžbenike korištene na predmetima. Rezultati studentskog vrednovanja dostavljaju se Komisiji za osiguranje kvaliteta i Senatu na razmatranje i usvajanje. Individualni izveštaji o rezultatima vrednovanja upućuju se svakom nastavniku i saradniku pojedinačno. Na osnovu zaključaka Senat organizuje diskusiju o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada i donosi mjere za poboljšanje kvaliteta nastave. Ukoliko se rezultati ne poklapaju sa očekivanjima, odgovorni organi razgovaraju sa nastavnikom ili saradnikom čiji rad nije zadovoljio očekivani kvalitet nastave i obavezno donose korektivne mjere, a zatim prate njihovu primjenu.

Kontrola rezultata nastave vrši se analizom napredovanja studenata. Na kraju svake školske godine, Studentska služba priprema izvještaj o napredovanju studenata po predmetima i nastavnicima. Izvještaj uključuje broj studenata upisanih na predmet, broj studenata koji su položili predmet u određenim rokovima, njihovo učešće u ukupnom broju studenata, distribuciju ocjena i prosječnu ocjenu studenata. Izvještaj o rezultatima ocjenjivanja dostavlja se Komisiji za osiguranje kvaliteta, a nastavnicima se dostavlja izvještaj o rezultatima ocjenjivanja na predmetima koje oni predaju. Nastavnici u svojim zapisnicima o održanim ispitima unose podatke o broju prijavljenih studenata, broju studenata koji su pristupili ispitu, broju studenata koji su položili ispit i prosječnu ocjenu za predmet. Organi odgovorni za nastavu razmatraju izvještaj o napredovanju studenata i predlažu mjere za prevazilaženje uočenih nepravilnosti, kao što su nestandardna prolaznost ili nerazmjerno raspoređene ocjene. Na temelju tih prijedloga, Senat donosi zaključke, organizuje diskusiju o rezultatima ocjenjivanja i određuje odgovarajuće mjere. Ukoliko se ustanove nepravilnosti u ocjenjivanju, vodi se razgovor sa nastavnikom čiji su rezultati neadekvatni, a odgovorni organi nastavljaju pratiti sprovođenje utvrđenih mjera.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Prosjecna-ocjena-i-prolaznost-po-predmetima-2019-2023-o-.xlsx>

Polaganje ispita na BLC–u je regulisano Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom, Pravilnikom studija, Pravilnikom vanrednog studija i Pravilnikom o ispitima. Ovim aktima su regulisani ispitni termini, prijavljivanje ispita, načina polaganja ispita, način ocjenjivanja predispitnih aktivnosti i znanja studenata na ispitu, način formiranja ocjene, postupanje u slučaju prigovora na ocjenu, uslove i postupak polaganja pred ispitnom komisijom, standardi ponašanja studenata na ispitu, način popunjavanja zapisnika o polaganju ispita i sl. Na oglasnoj tabli i na sajtu BLC –a www.blc.edu.ba nalazi se raspored ispita za svaki predmet.

Ocjenjivanje studenata na BLC–u je uređeno Statutom i navedenim pravilnicima koje je usvojio

Senat. Prema odgovarajućim članovima (čl. 40 – čl. 48) Statuta rad studenta u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati i ocjenjuje tokom nastave, u okviru predispitnih obaveza. Za pokazano znanje na ispitu, iz cjeline sadržaja predmeta, student takođe dobija ocjenu. Konačna pozitivna ocjena se formira ukoliko su predispitne aktivnosti i ispit ocjenjeni pozitivno. Bez polaganja ispita student ne može da dobije pozitivnu ocjenu. Karakter i sadržinu ispita određuje predmetni nastavnik. Predmetni nastavnik je obavezan da na početku nastave upozna studente sa metodologijom organizacije nastave, praćenjem rada studenata i ocjenjivanjem, karakterom i sadržinom ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene. Za svaki predmet se na internet stranici BLC-a objavljuje informacioni paket (plan rada na predmetu, odgovorni nastavnik, saradnik, opterećenje, šifra predmeta), a na kursu nastavnog predmeta (plan rada i dinamika rada, sadržaj predmeta, ispitna pitanja, obavezna i dopunska literaturau) na kome je, između ostalog, objašnjen način ocjenjivanja studenata koji je usklađen sa aktima BLC-a. Na ovaj način su studenti pravovremeno informisani šta se od njih zahtjeva. Ocjenjivanje studenata se kontinuirano prati i, po potrebi, preduzimaju korektivne mjere. Informacioni paketi se ažuriraju pred svaki semestar. Objektivnost ocjenjivanja je zaštićena i članom 46. Statuta, prema kojem student ima pravo da podnese prigovor na dobijenu ocenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom, Statutom i drugim aktima BLC-a, u roku od pet dana od dana dobijanja ocjene. Student koji je nezadovoljan pozitivnom ocjenom utvrđenom na ispitu, može podnijeti zahtjev za poništavanje ocjene i ponovno polaganje ispita. Studentima je omogućeno da polažu ispit pred Komisijom ukoliko smatraju da ih je predmetni nastavnik oštetio. (www.blc.edu.ba, <https://blc.edu.ba/ects-metodologija/>)

Kontrola kvaliteta i sprovođenja plana rada se sprovodi tako što se predmet ocjenjuje, kao i Plan rada sa aspekta kvaliteta njegovog sadržaja i usklađenosti sa nastavnim programom predmeta. Nastavnik na predmetu na kome Plan rada nije odgovarajućeg kvaliteta je dužan da, u roku od sedam dana, vijeću studijskog odsjeka dostavi usaglašeni Plan rada na ponovno razmatranje i usvajanje. Vijeće studijskog odsjeka razmotri i predloži Planove rada na predmetima, za koje je matično, i prijedlog šalje Senatu. Senat usvaja Planove rada prosljeđuje ih Studentskoj službi i Koordinatorima nastave koji se staraju o distribuciji planova studentima, prije početka semestra u kome se izvodi nastava na odgovarajućem predmetu.

Nastavnik ili saradnik je obavezan da poslije svakog održanog časa u Evidenciji o održanoj nastavi upiše datum i vrijeme održanih časova, vrstu nastave (predavanja ili vježbe), temu rada, broj održanih časova i eventualne napomene. O realizaciji nastave i ispita, u skladu sa Planom rada, stara se predmetni nastavnik – predlagač Plana rada. Eventualnim problemima u realizaciji nastave i ispita bavi se odsjek, vijeće studijskih odsjeka, koji Senatu predlažu preduzimanje odgovarajućih korektivnih mjera. Senat, na osnovu izvještaja u pisanoj formi, sa obrazloženjem, upozorava nastavnike koji se ne pridržavaju Plana rada na predmetu ili ne postižu odgovarajući nivo kvaliteta predavanja i vježbi, na potrebu poboljšanja.

Plan rada predavanja i vježbi nalazi se za svaki nastavni predmet na kursu tog nastavnog predmeta i nastavnik/saradnik je obavezan da ga proslijedi na sajt, kao isve promjene i inovacije.

Aktuelno stanje kvaliteta nastavnog procesa

Nastava na BLC-u, prema zvaničnim podacima, u potpunosti se realizuje u skladu s predviđenim Planom rada i Akademskim kalendarom. Svake školske godine ostvaruje se približno 95% planiranih časova. Preostalih 5% neodržanih časova obično je rezultat bolesti nastavnika ili saradnika, stručnog usavršavanja ili drugih opravdanih razloga. U takvim situacijama, BLC se trudi da neodržane časove u potpunosti nadoknadi. Nastavnici i saradnici su obavezni da blagovremeno obaveste nadležne organe o bilo kojim promjenama u nastavi, a sve izmene se ažuriraju na zvaničnoj internet stranici BLC-a i

oglasnim tablama. Takođe, nadoknada nastave redovno se oglašava na oglasnim tablama, web stranici BLC-a i u okviru kursa za predmet.

Studentsko vrednovanje pedagoškog rada nastavnika/saradnika sprovedeno je kao i prethodnih godina. Za nastavu i nastavne predmete predmete iz zimskog semestra u januaru, a za nastavu i nastavne predmete iz ljetnjeg semestra u junu mjesecu, za studente svih godina, a prema Pravilniku o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. Vrednovani su svi nastavni predmeti koji su izvođeni u skladu sa informacionim paketima, odnosno svi nastavnici i saradnici koji su izvodili predavanja i vježbe. Anketa o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom, koja je sprovedena ranijih godina sadržavala je šest indikatora za svakog nastavnika koji izvodi predavanja i šest indikatora za svakog saradnika koji izvodi vježbe. Pomoću tih indikatora dobijena je prosječna ocjena svakog nastavnika i saradnika koji je izvodio nastavu u navedenom periodu, a rezultati su dostupni Komisiji za osiguranje kvaliteta i Senatu i na osnovu njih se donosi odluka o angažovanju nastavnika i saradnika u narednom semestru, odnosno narednoj školskoj godini. Pored toga, dobijena je prosječna ocjena kvaliteta nastave, odnosno predavanja i vježbi.

U postupku samovrednovanja na svim studijskim programima, praćena je i prolaznost studenata na ispitima, i to za 98 nastavnih predmeta koji su izvođeni na Banja Luka College-u, u skladu sa nastavnim planom i programom. Na osnovu podataka školske 2023/2024 može se odrediti najniža i najviša prosječna ocjena napredmetima koji su izvođeni u ovom periodu. Najviša prosječna ocjena bila je 10,00, najniža prosječna ocjena bila je 6,00. Ovako visoke prosječne ocjene javljaju se na onim izbornim predmetima na kojima je prisutan mali broj studenata, te je tako nastavnicima omogućeno da jednostavnije i kontinuirano prate njihov rad, a i stepen učešća interaktivne nastave u nastavnom procesu je veći u ovom slučaju. Međutim, nivo prolaznosti studenata na BLC-u je oko 76%, a imajući u vidu evropske standarde (oko 80%), BLC približno dostiže nivo.

Od ukupnog broja studenata jedne generacije redovno se u drugu godinu studija upiše oko 83%, u treću oko 69%, dok se u četvrtu upiše oko 64% studenata. Slična situacija je ukoliko posmatramo i prolaznost po pojedinim predmetima. Gotovo polovina studenata pokuša da pronađe adekvatno zaposlenje nakon završenog trogodišnjeg studija, zbog čega je primjetan pad kontinuiranog upisa u četvrtu godinu. Prosječna dužina studiranja iznosi oko 3,5 godine (za trogodišnji studij) i pet godina (za četverogodišnji studij), što nije mnogo duže od ukupnog trajanja studija. Tokom akademske 2023/24 godine diplomiralo je ukupno 61 studenata.

BLC donosi godišnji plan rada i raspored nastavnog rada za period jedne školske godine i sve zaposlene upozna je sa Akadamskim kalendarom tj. planom rada na sjednici Senata, zvaničnoj Internet stranici i na sjednicama organizacionih jedinica i tijela. Plan nastavnog rada određuje planove rada za svaki nastavni predmet, rasporede nastave, termine konsultacija svakog nastavnika, godišnji raspored ispita i kolokvijum, i druga nastavna pitanja po potrebi.

Plan i raspored održavanja predavanja i vježbi su istaknuti prije početka odgovarajućeg semestra na oglasnoj tabli i na web sajtu BLC-a. Direktor prati sprovođenje Akadamskog kalendara tj. godišnjeg plana rada i posebnih planova nastave i planova rada za svaki predmet. Planovi rada predstavljaju osnovu za sistematski i planski pristup realizaciji nastavnog procesa. Upoređivanje planiranog sa ostvarenim obimom, strukturom inačinom rada, omogućava jasnu sliku o stepenu ispunjenosti ciljeva nastavnog procesa i smjernicama za unapređenje kvaliteta nastavnog procesa.

Kontrola kvaliteta predavanja i vježbi obuhvata kontrolu održavanja predavanja i vježbi prema Planu rada, kontrolu sadržaja predavanja i vježbi, i kontrolu objektivnosti ocjenjivanja.

Jedna od mjera kvaliteta nastave na visokoškolskim ustanovama je stepen interaktivnosti. Da bi se postigao neophodan sistem interaktivnosti nastave, potrebno je na predavanjima, vježbama i u drugim oblicima nastave primjeniti različite nastavne aktivnosti, te motivisati i zainteresovati studente za određenu oblasti i uključiti ih u naučno – istraživački i naučno – obrazovni rad. Na BLC- u se koriste interaktivne nastavne metode koje pomažu takav način rada, a prema rezultatima ankete o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom može se vidjeti da je ovakav vid izvođenja nastave veoma prihvaćen od strane studenata. Na osnovu Izvještaja o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i saradnika na nivou ustanove, može se vidjeti da je veoma visoko ocjenjena sposobnost nastavnika i saradnika da zainteresuje i motiviše studente. Analizira se i spremnost nastavnika i saradnika da studente uključe u naučno – istraživački i naučno – obrazovni rad BLC-a. Rezultati sprovedenog anketiranja pokazuju da su nastavnici i saradnici spremni da uključe studente u naučno – istraživački i naučno – obrazovni rad.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-BLC-2023-2024-ljetnji-semestar.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-o-nastavnom-procesu-BLC-2023-2024-zimski-semestar.pdf>

Prema tome na osnovu ocjene kvaliteta nastavnog procesa može se konstatovati da su studenti zadovoljni interaktivnom nastavom, odnosno većim angažovanjem studenata u naučno-nastavni proces. Mini olimpijada iz Računovodstva je studentsko takmičenje koje BLC organizuje od 2011. godine, a pomoću koga se afirmiše znanje iz ove oblasti koja je u suštini stub cjelokupne ekonomije. Na ovaj način, nastavni predmeti iz ove oblasti ekonomije postaju zanimljiviji i atraktivniji, a ujedno se razvija i međufakultetska saradnja. Zajedno sa studentiskim takmičenjem, svake godine se organizuje i Naučni skup iz oblasti računovodstva i revizije na kome se razmjenjuju znanja i praktična iskustva iz ove oblasti. Studenti učestvuju na Naučnom skupu takošto pripremaju i izlažu rad, ili aktivno učestvuju u diskusiji.

Nastavnici i saradnici su obavezni da predavanja i vježbe na nastavnom predmetu realizuju dosljedno prema Planu rada za određeni predmet usvojenom prije početka nastave. Nastavni rad nastavnika i saradnika, njihova korektnost i profesionalnost, procjenjivani su anketiranjem studenata u okviru procjene nastavnih predmeta i na osnovu praćenja prolaznosti studenata po predmetima i ispitnim rokovima.

Obezbjedenje kvaliteta studenata je predmet posebne pažnje BLC-a, i postoji više akata donijetih na nivou BLC-a koji regulišu ovu oblast, a čijim poštovanjem se obezbjeđuje kvalitet studenata. Među njima su: Statut, Pravilnik o osiguranju kvaliteta, Pravilnik o studijam, Strategija osiguranja kvaliteta, Pravilnik o upisu studenata, Pravilnik o disciplinskoj odgovornosti studenata, Pravilnik o mobilnosti nastavnog osoblja i studenta, Etički kodeks.

<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

Prema pravilnicima koji regulišu osiguranje kvaliteta, kvalitet učenja, podučavanja i vrednovanja studenata na BLC-u obezbjeđuje se kroz tri ključna aspekta: (1) kontrolu objektivnosti selekcije studenata prilikom upisa na prvu godinu studija, (2) kontrolu kvaliteta sadržaja i metoda nastave, ocjenjivanja studenata i rezultata nastave, te (3) praćenje stimulacije uspješnih studenata i sprečavanje kršenja akademskih normi tokom nastave i ispita.

BLC je uspostavio detaljnu proceduru koja reguliše izradu, strukturu i vrednovanje završnog rada studenata IV godine studija, kao i prava i obaveze studenata u skladu sa Pravilnikom o postupku odbrane i izradi diplomskog rada. Prema ovom pravilniku, student IV godine četverogodišnjeg studija, kako bi stekao diplomu, pored položenih ispita i ostalih obaveza predviđenih Nastavnim planom i programom, dužan je da prijavi, izradi i uspešno odbrani diplomski rad. Studenti trogodišnjeg studija nisu obavezni da brane diplomski rad. BLC vodi detaljnu bazu podataka i zapisnike o mentorstvu, u kojima su dokumentovani nazivi radova, datumi odbrane, mentori i sastav komisije za svaki kandidatov rad.

BLC čija je svrha da pomaže studentima u procjeni svojih sposobnosti, interesovanja i vrijednosti, kao i da ih informiše o stanju na tržištu rada i zahtjevima poslodavaca u pogledu potrebnih kompetencija. BLC je na još jedan evropski savremen način uradio povezivanje studenata i diplomaca preko „Alumni“ sajta koji omogućava da pronađete sve informacije studenata sa BLC-a, berze rada, potencijalne poslodavce (više o aktivnostima Alumnia može se vidjeti na (<http://www.blc.edu.ba/alumni/>)). Alumni pruža mogućnost razgovora i savjetovanja u vezi sa mogućnostima razvoja karijere i to sa stručnim licima, organizaciji skupova, njihovo usavršavanje, objavljuje publikacija, organizuje radionice obuke (kako napisati biografiju, priprema za intervju i sl), organizuje predavanja uspješnih poslovnih ljudi, pruža informacije o ponudi na tržištu rada i povezuje studente sa zainteresovanim poslodavcima i slično. Pored niza korisnih informacija i preporuka za sve korisnike ovog sajta pomaže im planiranje karijere, kao i da vide relevantne podatke na Zavodu za zapošljavanje. <https://www.blc.edu.ba/alumni-blc/>, <https://www.facebook.com/groups/974200865989295/>

BLC omogućava jednak pristup studijama svim pojedincima bez obzira na rasu, pol, seksualnu orijentaciju, etničko, nacionalno ili socijalno porijeklo, vjeroispovjest, politička i druga opredjeljenja, i zabranjuje svaki vid diskriminacije po navedenim osnovama. BLC je omogućio studiranje i studentima sa posebnim potrebama, odnosno osobama sa invaliditetom. Raspored predavanja i ispita je maksimalno prostorno prilagođen na način da se za ove studente nastava odvija samo u onim amfiteatrima i slušaonicama kojima mogu da pristupe bez ograničenja. Također, izlazi se u susret studentima koji su zaposleni tako da je nastava prilagođena i onima koji nisu u prilici da pohađaju redovnu nastavu.

BLC je posljednjih godina uložio veliki napor na planu povećanja informisanosti studenata u vezi sa studiranjem na BLC-u. Svi zaposleni na BLC –u imaju zadatak da pruže studentima sve potrebne informacije u vezi sa režimom studija, ostvarenjem studentskih prava, na Internet stranici BLC-a detaljno je objašnjeno kome studentit treba da se obrate za pojedine informacije i gdje mogu da se dobiju ili predaju određena dokumenta. Na internet stranici BLC-a postoji poseban segment koji je posvećen studentima i veoma je koristan (www.blc.edu.ba), jer se tu mogu naći podaci o nastavnim planovima i programima, info paketima (planovi rada), vodič kroz studentske službe, podaci o nastavnicima i saradnicima, kao i mnoge druge korisne informacije. Time se studenti unaprijed upoznaju sa programom i metodama rada na izabranim studijskim programima i načinom ocjenjivanja, kao što mogu direktno i/ ili elektronskom poštom kontaktirati Koordinatora nastave za određenu godinu, voditelja studijskog smjera za odgovarajuće nedoumice i da tako dobiju sve neophodne informacije a koje oni sami nisu mogli da pronađu na Internet stranici BLC-a (www.blc.edu.ba),

Putem prezentacije na internetu, izdavanjem navedenih informatora, kao i radom službi, BLC je obezbjedio lak pristup informacijama o svim pitanjima vezanim za upis studenata, informacije o Testovima sklonosti i informisanosti, studije, rad BLC-a i nadležnih službi i

organa, najvažnija akta BLC-a, kao i svim ostalim informacijama relevantnim za studente, ali i za širu zainteresovanu javnost.

Kvalitet studenata na BLC-u obezbjeđuje se kontinuiranom kontrolom kvaliteta sadržaja i metoda nastave, u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta. Kontrola kvaliteta nastave sprovodi se kroz studentsko vrednovanje pedagoškog rada nastavnika, koje se provodi pred kraj svakog semestra za nastavne predmete i studijske programe.

Ovim vrednovanjem prikupljaju se ocjene o kvalitetu svih oblika nastave na svakom predmetu, kao i o kvalitetu rada svakog nastavnika i saradnika pojedinačno. Organizaciju i sprovođenje studentskog vrednovanja obavlja Komisija za osiguranje kvaliteta, a rezultati se dostavljaju vijeću studijskih odsjeka na razmatranje i usvaja ih Senat. Na osnovu zaključaka Senata, studijski programi organizuju diskusiju o rezultatima vrednovanja pedagoškog rada nastavnika i predlažu mjere za poboljšanje kvaliteta nastave. Ukoliko se ustanovi da postoji potreba za preduzimanjem mjera, Rukovodilac vijeća obavlja razgovor sa nastavnikom ili saradnikom koji ne postiže zadovoljavajući kvalitet nastave i stara se o sprovođenju utvrđenih mjera.

Izveštaj o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika u zimskom i ljetnjem semestru školske 2023/24 godine pokazuje da su svi zaposleni i angažovani nastavnici i saradnici bili predmet vrednovanja. Prema obrađenim rezultatima, ukupna prosječna ocjena pedagoškog rada nastavnika i saradnika, po semestrima od prve do četvrte godine, kreće se od 3,65 do 4,35 (na skali od 1 do 5), što znači da su studenti u velikoj mjeri zadovoljni kvalitetom nastave i radom nastavnog osoblja.

Više informacija o kontroli kvaliteta možete pronaći na zvaničnoj stranici BLC-a: [Kontrola kvaliteta na BLC-u](#).

Rezultati pokazuju da je kvalitet nastave bio prilično isti kao i u prethodnim godinama, jer nije bilo većih odstupanja (u smislu smanjenja kvaliteta).

Pored kontrole kvaliteta sadržaja i metoda nastave, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta i Pravilnikom o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta predviđena je kontrola rezultata nastave, kroz analizu napredovanja studenata.

Objektivnost ocjenjivanja je zaštićena Statutom, BLC- a prema kome student ima pravo da podnese prigovor u roku od dva dana na dobijenu ocjenu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa zakonom, Statutom i drugim aktima BLC-a. Student koji je nezadovoljan pozitivnom ocjenom utvrđenom na ispitu, može podnijeti zahtjev za poništavanje ocjene i ponovno polaganje ispita u određenom roku od saopštenja ocjene. Studentima je omogućeno da polažu ispit pred Komisijom, ukoliko smatraju da ih je predmetni nastavnik ošteti. BLC kontinuirano prati da li se poštuje Statut i Pravilnik o ispitima i radi na unapređenju metoda i kriterijuma ocjenjivanja studenata po predmetima. Osim toga, studentima je na raspolaganju mejl kvalitet@blc.edu.ba kao i kutija žalbi koja se nalazi u holu BLC-a.

BLC je adekvatno omogućio studentima da ostvare svoje pravo na samoorganizovanje i učešće u odlučivanju. Najveći dio svojih prava studenti ostvaruju kroz Studentski parlament organ preko kojeg studenti ostvaruju svoja prava i štite svoje interese na BLC -u. <https://www.so.blc.edu.ba/statut/> Statutom studentskog pralemnta se uređuje: poslovi, ciljevi i zadaci, rad, upravljanje i organizacija, nadležnosti, finansiranje, izbor i konstituisanje, kao i

druga pitanja od značaja za rad i funkcionisanje Studentskog parlamenta BLC -a. Glavne aktivnosti koje obavlja Studentski parlament su: bira i razrješava predsjednika i potpredsjednika Studentskog parlamenta; donosi i mjenja Pravilnik o radu Studentskog parlamenta; obrazuje ili formira radna tijela koja se bave poslovima iz nadležnosti Studentskog parlamenta; bira i razrješava predstavnike studenata u organima i tijelima BLC -a; donosi plan i program aktivnosti Studentskog parlamenta; razmatra pitanja u vezi sa unapređenjem mobilnosti studenata, zaštitom prava studenata i unaprijeđenjem studentskog standarda; organizuje i sprovodi programe vannastavnih aktivnosti studenata; učestvuje u postupku samovrednovanja BLC a; ostvaruje studentsku međufakultetsku i međunarodnu saradnju; bira i razrješava predstavnike studenata u organima i tijelima drugih ustanova i udruženja u kojima su zastupljeni predstavnici studenata BLC-a; usvaja finansijski plan i izvještaj o finansijskom poslovanju Studentskog parlamenta; usvaja godišnji izvještaj o radu koji podnosi predsjednik Studentskog parlamenta; bira i razrješava članove komisija koje razmatraju pitanja od interesa za Studentski parlament; donosi opšta akta Studentkog parlamenta, obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, Statutom i opštim aktima BLC -a. Studentski parlament biraju neposredno, tajnim glasanjem, studenti upisani u školskoj godini u kojoj se vrši izbor na studijske programe koji se ostvaruju na BLC -u. Predstavnici studenata učestvuju u radu vijeća studijskih odsjeka, Senata, Komisije za osiguranje kvaliteta, i drugih organa BLC -a.

BLC pomaže rad Studentskog parlamenta, putem obezbjeđenja adekvatnog prostora i opreme, ali i kroz učešće u finansiranju njihovih aktivnosti koje su veoma raznovrsne (posjeta Sajmu knjiga u Beogradu, izdavanje časopisa, škole stranih jezika, organizovanje sportskih ekipa, učešće na menadžerijadama i ekonomijadama, kao i njihovo organizovanje i slično). Studentske organizacije svake godine pripremaju prijedloge svojih budžeta, koji se usvajaju Godišnjim finansijskim planom BLC-a, a na osnovu kojeg im BLC odobrava sredstva u skladu sa predloženom namjenom.

Procjena ispunjenosti Standarda 3

BLC je ispunio Standard 3 kroz formalno regulisanje i sprovođenje prakse učenja, podučavanja i ocjenjivanja studenata tokom nastave. Ovaj standard je postignut uspostavljanjem formalnih instrumenata i procedura za kontinuirano praćenje i verifikaciju rezultata ocjenjivanja i prolaznosti studenata, kao i uvođenjem mehanizama za preduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju propusta. Takođe, BLC je obezbijedio integraciju u naučno-istraživački i naučno-obrazovni rad.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 3

- 1. Nastaviti s promocijom i privlačenjem najboljih kandidata:**
BLC treba da nastavi s praksom intenzivne promocije i implementacijom drugih mjera kako bi privukao najbolje kandidate, posebno uzimajući u obzir veoma agresivne promotivne kampanje konkurentskih visokoškolskih ustanova.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za vannastavne aktivnosti
- 2. Ažuriranje veb stranica na engleskom jeziku:**
Kontinuirano ažurirati veb stranice BLC-a na engleskom jeziku sa svim relevantnim i potrebnim informacijama o studijskim programima.
Nosilac aktivnosti: Vijeća studijskih odsjeka, Komisija za osiguranje kvaliteta
- 3. Unapređenje metoda, sadržaja i rezultata nastave:**
BLC treba da nastavi s dobrom praksom ocjenjivanja kvaliteta metoda, sadržaja i

rezultata nastave, uz kontinuirano unapređivanje i otklanjanje eventualnih negativnih elemenata koji se mogu pojaviti. Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, odsjeci, vijeće studijskih odsjeka

4. **Jačanje veza sa privredom i omogućavanje lakšeg pristupa stručnim praksama i zaposlenju:**

BLC treba da nastavi rad na jačanju saradnje s privredom, olakšavajući studentima pristup stručnim praksama i zapošljavanju. Takođe, potrebno je aktivno raditi na procjeni kompetencija koje tržište rada zahtijeva i na osnovu toga ažurirati studijske programe.

Nosilac aktivnosti: Centar za razvoj karijere, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavna vijeća

5. **Kontinuirana kontrola nastave u skladu sa Planom rada:**

BLC treba da nastavi s kontinuiranom kontrolom odvijanja nastave u skladu sa usvojenim i objavljenim Planom rada na svakom predmetu.

Nosilac aktivnosti: Senat, Vijeće studijskih odsjeka

6. **Sprovođenje mjera za osiguranje kvaliteta rezultata nastave:**

Sadašnji nivo prolaznosti studenata je zadovoljavajući i poboljšava se, a prosječno trajanje studija je u skladu s evropskim standardima. Na studijskim programima gdje je ocjena nezadovoljavajuća, potrebno je u kratkom roku identifikovati razloge nezadovoljavajuće prolaznosti studenata, definirati željeni nivo prolaznosti i postaviti akcioni plan za postizanje tog nivoa, uključujući kratkoročne i dugoročne mjere. Ovo bi imalo uticaj na poboljšanje trajanja studija na BLC-u i smanjenje razloga za ispis ili odlazak studenata sa BLC-a. Nosilac aktivnosti: Senat, Komisija za osiguranje kvaliteta, Vijeće studijskih odsjeka

7. **Unapređenje informatičke podrške administrativnim poslovima:**

Nastaviti sa unapređenjem informatičke podrške administrativnim poslovima u vezi sa odvijanjem nastave na BLC-u (savremene baze podataka, softver za procesuiranje podataka, bolje iskorišćavanje postojeće informatičke mreže, razvoj intraneta, itd.). Time će se stvoriti uslovi za veću efikasnost obrade podataka i kontrolu kvaliteta nastave i ocjenjivanja.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac studentske službe, Rukovodilac Centra za informacionu tehnologiju

STANDARD 4: Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje

Upis i napredovanje studenata, priznavanje i sertifikovanje ocjenjuje se kriterijumima definisanim u okviru: Pravilnika o upisu studenata na BLC, Pravilnika o samovrednovanju i ocjenjivanju kvaliteta, Pravilnika studija, Pravilnika vanrednog studija. Definisani su parametri za upis inapredovanje studenata, kao i za priznavanje ispita položenih na drugim visokoškolskim ustanovama, stranih visokoškolskih diploma i indikatori kvaliteta nastavnog procesa i pedagoškog rada, kao i postupci za praćenje, kontrolu, ocjenjivanje i unapređivanje nastavnog procesa i pedagoškog rada nastavnika i saradnika na BLC-u.

Prvi korak u osiguranju kvaliteta na BLC-u predstavlja proces upisa studenata. Najzahtjevniji deo ovog procesa je selekcija kandidata za upis na prvu godinu akademskih studija prvog ciklusa. Potencijalni kandidati se obavještavaju putem javnog konkursa, a selekcija se vrši prema unaprijed utvrđenim kriterijumima, na osnovu kojih se vrši upis nove generacije studenata. Pravila vezana za selekciju i upis propisana su Statutom BLC-a (članovi 96–105) i Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske.

Za upis u prvu godinu akademskih studija prvog ciklusa, kandidat mora imati srednje obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju. Svaki kandidat koji konkuriše za upis polaže Test sklonosti i informisanosti, u skladu sa opštim aktom koji donosi Senat BLC-a. Selekcija kandidata obavlja se na temelju jedinstvene rang-liste, koja se formira prema sledeća dva kriterijuma: uspjeh u srednjoj školi (50 bodova) i rezultati Testa sklonosti i informisanosti (50 bodova).

BLC redovno anketira novoupisane studente s ciljem prikupljanja informacija o tome kako su saznali za ovu visokoškolsku ustanovu i šta ih je motivisalo da izaberu BLC za svoje studije. Na osnovu rezultata ankete, ispitanici su naveli različite načine na koje su saznali za BLC i kako su došli do informacija koje su ih motivisale da upišu ovu visokoškolsku ustanovu. Ukupno je odgovorilo 109 studenata. Samo mali procenat studenata (7,34%) je saznao za BLC putem medijskih reklama. Ovaj kanal predstavlja tradicionalni način oglašavanja koji, iako koristan, ne dominira kao glavni izvor informacija za nove studente. Oko 8,26% studenata je informisano o BLC-u putem društvenih mreža. Ova cifra pokazuje da je prisustvo na društvenim mrežama sve više značajno za privlačenje budućih studenata, ali i da je ovaj kanal jedan od manje dominantnih u poređenju sa drugim izvorima. Značajan procenat studenata (18,35%) je saznao za BLC putem izveštaja u medijima o nekim događajima koje je ova institucija organizovala. Ovaj metod privlačenja pažnje jasno pokazuje efikasnost medijskog izveštavanja o aktivnostima institucije. Oko 6,42% studenata je lično prisustvovalo događajima koje je organizovao BLC, što ukazuje na važnost direktne komunikacije sa budućim studentima putem organizovanih događaja. Ovaj vid marketinga je koristan, ali nije među najpopularnijim kanalima. Veliki procenat studenata (16,51%) je saznao za BLC na prezentacijama koje su održane u njihovim srednjim školama. Ovaj izvor informacija je značajan jer pokazuje efikasnost direktnog kontakta sa učenicima u školama, što može da ima veliki uticaj na njihovu odluku da upišu BLC. Plakat u školi kao informativni materijal privukao je 7,34% studenata. Ovo pokazuje da fizička, ali i vizuelna komunikacija ostaje koristan kanal, ali sa manjim učinkom od drugih metoda. 8,26% studenata je saznalo za BLC na sajmu visokog obrazovanja. Sajmovi obrazovanja predstavljaju značajan kanal za informisanje, ali su po popularnosti između drugih izvora. Od 9,17% studenata koji su se odlučili za BLC uz pomoć preporuke poznanika koji već studiraju na ovom fakultetu, vidi se da su usmene preporuke i iskustva drugih studenata i dalje jedan od važnih faktora u izboru obrazovne institucije. 13,76% studenata je navelo da su saznali za BLC na neki drugi način, što ukazuje na raznolikost izvora informacija koji nisu u potpunosti specificirani u anketi.

Iz rezultata ankete jasno je da BLC koristi više različitih kanala za privlačenje novih studenata, pri čemu su najviše rezultate postigli događaji organizovani od strane institucije i prezentacije u srednjim školama. Pored toga, društvene mreže i medijski izveštaji igraju važnu ulogu, ali u nešto manjem obimu. Preporuke za buduće akcije uključuju povećanje prisustva na društvenim mrežama i medijskim kampanjama, kao i jačanje usmenih preporuka koje dolaze od sadašnjih studenata, jer su one pokazale veliki uticaj na odluke budućih studenata.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Anketa-novoupisanih-studenata-BLC-2023->

[2024.pdf](#)

BLC obezbjeđuje potencijalnim i upisanim studentima sve relevantne informacije i podatke koji su povezani sa njihovim studijama. BLC sistematski radi na upoznavanju srednjoBLCca sa mogućnostima studiranja na BLC –u na sledeći način: svake godine realizuje se niz promotivnih aktivnosti u neposrednom kontaktu sa srednjoškolcima (nastavnici, saradnici i studenti obilaze škole u širem okruženju odakle dolaze studenti, predstavljaju BLC, studijske programe), na posebnim manifestacijama (sajmovi obrazovanja koji se održavaju u Banjoj Luci svake godine gdje aktivno BLC učestvuje), i posredno učešćem predstavnika BLC-a u radio i televizijskim emisijama regionalnih TV i radio stanica i organizovanjem otvorenih vrata za buduće studente i njihove roditelje.

Testovi sklonosti i informisanosti se baziraju na srednjoškolskom gradivu. Na osnovu prolaznosti i prosječne ocjene iz srednjeg obrazovanja BLC upisuje studente prve godine. Radi što boljeg informisanja budućih studenata, BLC preko svog Centraza izdavačku djelatnost, svake godine izdaje Informator za buduće studente, u kome semogu naći sve informacije o testovima sklonosti i informisanosti, studijskim programima, načinu izvođenja nastave, uslovima rada, itd. Svi podaci se, takođe mogu naći na Internet stranici BLC-a, čime se stvaraju potrebni uslovi za pravovremeno informisanje budućih studenata.

<https://blc.edu.ba/upis-na-banja-luka-college/>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/06/TEST-INFORMISANOSTI-ZA-BRUCOSE-novi.pdf>

Senat formira Komisiju za upis studenata u prvu godinu studija, koja provjerava Testove i prosječnu ocjenu srednjeg obrazovanja i formira se spisak studenata koji su primljeni na BLC.

Pravilnikom o osiguranju kvaliteta predviđena je i stimulacija uspješnih studenata na način da raznim prigodama (Dan BLC- a, svečano obilježavanje početka školske godine i sl) BLC javno nagrađuje najbolje studente, kako bi ih stimulisao da postižu što bolje rezultate tokom studija. Pravilnikom o nagrađivanju studenata bira se svake godine u decembru mjesecu najbolji student, kao što se i nagrađuju studenti sa zlatnim i srebrenim značkama.

<https://blc.edu.ba/odrzana-svecana-dodjela-diploma-za-16-generaciju-studenata-visoke-skole-banja-luka-college/>

<https://blc.edu.ba/odluka-o-nagradjivanju-studenata-2/>

BLC permanentno preporučuje najbolje studente za stipendije odgovarajućim fondovima i privrednim subjektima. S druge strane, BLC nastoji da odgovarajućim mjerama obeshrabri kršenje elementarnih normi akademskog ponašanja studenata na nastavi i ispitima. Disciplinska komisija za studente kažnjava studente koji su se ogriješili o norme akademskog ponašanja tokom nastave ili ispita, u skladu sa Zakonom, kao i opštim aktima BLC-a, odnosno Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti studenata. Cilj izricanja disciplinskih mjera je obeshrabrivanje ponašanja koje bi štetilo ugledu BLC-a , ili bi negativno uticalo na kvalitet nastave i ispita na BLC -u. Disciplinska komisija BLC-a do sada nije održala ni jedno ročište i nije bilo potrebe za takvim aktivnostima i mjerama.

BLC sistematično prati i provjerava ocjene studenata po predmetima i preuzima odgovarajuće mjere ukoliko dođe do nepravilnosti u distribuciji ocjena (suviše visokih ili niskih ocjena, neravnomjeran raspored ocjena) u dužem periodu. Takođe, BLC sistematično prati i provjerava

prolaznost studenata po predmetima, programima, godinama i preduzima korektivne mjere u slučaju suviše niske prolaznosti ili drugih nepravilnosti u ocjenjivanju. Pravilnikom o osiguranju kvaliteta predviđeno je da se u okviru kontrole rezultata nastave sprovodi praćenje napredovanja studenata (ocjene i prolaznost) i preduzimanje korektivnih mjera.

U akademskoj 2023/24 upisani na prvu godinu po studijskim programima možemo vidjeti da su MPPE i INF najpopularniji programi, dok MK bilježi značajno manji interes, što može ukazivati na potrebu za boljom promocijom ili restrukturiranjem programa.

MPPE (Menadžment, Poslovna i Preduzetnička Ekonomija) ima najveći broj upisanih studenata, ukupno 49, INF (Informatika) 37 upisanih studenata, GD (Grafički Dizajn) ima 32 upisana studenta, a MK (novinarstvo) ima najmanji broj upisanih, samo 4 studenta.

Analiziramo i broj ispitsanih studenata sa BLC, tako da u akademskoj 2023/24 Ispisani sa prve godine po studijskim programima, MPPE i GD imaju po 3 ispisanog studenta, INF ima 1 ispisanog studenta, a MK nema nijednog ispisanog studenta.

Ovi podaci ukazuju na to da su programi MPPE i GD suočeni sa sličnim izazovima u zadržavanju studenata, dok INF ima dobru stopu zadržavanja. MK nema ispisanih studenata, ali to je verovatno posledica malog broja upisanih.

MPPE, iako najpopularniji, potrebno je istražiti razloge ispisivanja studenata i implementirati mere za poboljšanje zadržavanja. INF ima stabilnu zadržanost studenata, ali je potrebno nastaviti sa radom na privlačenju većeg broja upisanih. GD, postoji prostor za poboljšanje zadržavanja studenata.

Kandidat koji je ostvario pravo na upis podnosi dokumenta potrebna za upis navedena u konkursu, podnosi dokaz o uplati školarine ili dijela školarine koji određuje direktor, i popunjava odgovarajuće upisne obrasce.

Za upis u prvu godinu studija potrebno je donijeti diplomu o završenoj srednjoj školi, svjedočanstva za sve razrede srednje škole i izvod iz matične knjige rođenih.

BLC vrši i priznavanje kvalifikacija stečenih na drugim visokoškolskim ustanovama, a u cilju nastavka školovanja na našoj visokoškolskoj ustanovi. Za prepis je pored dokumenta za upis, potrebno uvjerenje o položenim ispitima nadrugoj visokoškolskoj ustanovi. Za studente koji su završili višu školu potrebna je i diploma o stečenom višem obrazovanju. Na osnovu dobijenih dokumenata Komisija o prepisu studenata i priznavanju ispita položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi utvrđuje ekvivalentnost nastavnih planova i programa i broj priznatih/položenih ECTS.

Stečena kvalifikacija studenta definisana je u nastavnom planu i programu i dodatku diplome na maternjem i engleskom jeziku. Dodatak diplomi sadrži sljedeće informacije: o nosiocu diplome; naziv kvalifikacije, akademsku titulu i zvanje koje je stekao nosilac diplome; naziv i status institucije koja izdaje diplomu; stepen ciklusa studija, trajanje studija i uslovi za upis; način studiranja; sistem i pravila studiranja; program studiranja; postignuti rezultati u toku studija i skalaocjenjivanja; mogućnosti za upis na sljedeći stepen studija; profesionalni status nositelja kvalifikacije; dodatne informacije i ovjeru.

Visokoškolska ustanova ima razvijene oblike međunarodne saradnje kroz evropske (međunarodne) projekte, bilateralne ugovore, zajedničke programe i sl. Visokoškolska

ustanova nastoji da podstiče i obezbjeđuje međunarodnu mobilnost studenata i nastavnika, prateći primjenu stečenih iskustava u svojim aktivnostima. <https://blc.edu.ba/partneri/>

Od osnivanja do danas BLC je u okviru Istraživački centar realizovao je niz naučnih i stručnih skupova, konsultantskih usluga, savjetovanja, studentskih takmičenja. Skupa sa svojim istraživačima, doktorima nauka, kao i sa njihovim iskustvom u obavljanju istraživanja, Centra je potpuno osposobljen za kvalitetnu i konkurentnu izradu naučnoistraživačkih i stručnih projekata iz segmenata obuhvaćenim studijskim programima, a posebno ekonomske nauke.

BLC je ostvario saradnju a u cilju ostvarivanja principa visokog obrazovanja: uvažavanje humanističkih i demokratskih vrijednosti, evropskih i nacionalnih tradicija, poštovanje ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih vidova diskriminacije.

BLC je sklopio sedam ugovora sa Direktoratom komunikacija jedinice za izdavaštvo Savjeta Evrope u Strazburu. Ovim ugovorima se BLC -u daje pravo da prevodi i izdaje izdanja Savjeta Evrope. Ugovori se tiču prava i obaveza izdavača i vlasnika izdanja na distribuciju, prevod i ostalih ugovorom predviđenih uslova.

Ugovori su potpisani za publikovanje sljedećih izdanja:

- "Institucije menadžmenta etnopolitičkog sukoba u centralnoj i istočnoj Evropi"; (Institutions for the Management of Ethnopolitical Conflict in Central and Eastern Europe)
- "Priručnik za nošenje religijskih simbola u javnosti"; (Manual on the wearing of religious symbols in public areas)
- "Izvršenja presuda Evropskog suda sa ljudska prava" (drugo izdanje; (The execution of judgments of the European Court of Human Rights)(2nd edition)
- "EDC/HRE (peti dio: Proučavanje prava djeteta - Devet kratkih projekata sa osnovni nivo"; (EDC/HRE (Volume V): Exploring Children's Rights - Nine short projects for primary level)
- "Savjet Evrope i ljudska prava - Uvod u Evropsku konvenciju o ljudskim pravima"; (The Council of Europe and human rights - An introduction to the European Convention on Human Rights)
- "Priručnik o govoru mržnje"; Manual on hate speech
- "Savjet Evrope i Rim: 40 godina akcije" (Council of Europe and Roma: 40 years of action)

BLC je kroz partnerstvo sa izdavačkom kućom „Besjeda“ i Ministarstvom civilnih poslova BiH učestvovalo u međunarodnom projektu štampanja UNESCO – vih Konvencija iz oblasti kulture.

BLC je potpisao pojedinačne sporazume i saraduje kao partner sa visokoškolskim ustanovama u okviru međunarodne saradnje.

<https://blc.edu.ba/partneri/#1671110672557-11c5273b-91bc>

Jedan od osnovnih ciljeva međunarodne saradnje BLC-a je da omogući svojim svršenim studentima da nastave drugi ciklus obrazovanja (master studije) na univerzitetima van Bosne i Hercegovine sa kojima je potpisan sporazum o saradnji. Do sada je tako veći broj bivših studenata magistrirao na univerzitetima u Beču, Beogradu, Zrenjaninu i Novom Sadu. <https://blc.edu.ba/centar-za-medjunarodnu-saradnju/>

BLC zajedno sa nevladinom organizacijom „Svjetionik“ realizuje projekte iz oblasti socijalne zaštite, preduzetništva, volonterizma i drugih oblasti koje se pokazuju aktuelnima u određenom periodu. BLC i nevladina organizacija „Svjetionik“ su usaglasili da zajednički pripremaju projekte, unapređuju sistem socijalne zaštite, angažuju nastavnike za razne vrste edukacija, a po potrebi projekta. Takođe, usaglasili su da angažuju studente radi njihovog jačanja sposobnosti i vještina u raznim oblastima. Da provode programe samozapošljavanja i realizuju poslovne ideje. BLC je sa Razvojnoum agencijom grada Prijedora PREDA učestvovao u dva IPA projekta, kao stručni konsultant.

BLC veliku pažnju poklanja razvoju međunarodne naučne saradnje, dajući značajne napore u radu Centra za međunarodnu saradnju. Međunarodno prisustvo BLC – a primjetno je u domenu inter-univerzitetske odnosno inter-visokoškolske razmjene profesora i studenata. Aktivnosti Centra za međunarodnu saradnju obuhvataju organizaciju ljetnjih BLC, razmjenu predavača i studenata sa partnerskim univerzitetima, priznavanje stranih visokoškolskih isprava, kao i organizaciju seminara i predavanja istaknutih profesora iz inostranstva. Razmjena nastavnika i studenata se odvija u okviru , kao i na osnovu ugovora o bilateralnoj saradnji koje je BLC potpisao i ostvario sa univerzitetima u inostranstvu. Ovi ugovori odnosno program podrazumjeva razmjenu studenata i profesora, da studentima omogućavaju nastavak studija i usavršavanje.

BLC je u okviru Erasmus + projekta ostvario mobilnost nastavnog osoblja i studenata, te je tokom školske 2016/2017. godine u posjeti Visokoj školi za informacijske tehnologije u Zagrebu gostovao profesor BLC -a dr Miloš Ljubojević, te održao prigodna predavanja, dok je dekan ove škole dr Milorad Nikitović učestvovao na konferencijama i okruglim stolovima, odnosno zvaničnim razgovorima o mogućnostima uspostavljanja ili proširenja saradnje. (<https://blc.edu.ba/mobilnost-blc/>) Tokom 2023/2024 godine na ViSite mobilnost je ostvario BLC profesor Boris Damjanović.

U okviru Erasmus + projekta, tokom 2020/21 BLC je učestvovao kao jedna od partnerskih škola Zapadnog Balkana na projektu Balkan Voices, u okviru kojeg su učestvovala dva studenta i šest volonera. <https://cfi.fr/en/project/balkans-voices>

Kroz Erasmus + projekat tri nastavnika su bili na razmjeni u Španiji, Univerzitet u Haenu, a jedan nastavnik je bio na razmjeni na BLC -u, sa Beogradske politehnike tokom akademske 2021/2022 godine. <https://blc.edu.ba/mobilnost-blc/>

Mobilnost na BLC-u uključuje odlaznu i dolaznu mobilnost za studente i osoblje. Odlazna mobilnost omogućava studentima BLC-a da studiraju u inostranstvu, dok dolazna mobilnost omogućava stranim studentima da studiraju na BLC-u. Takođe, postoji mobilnost osoblja, koja pruža mogućnosti za profesionalni razvoj zaposlenih kroz inostrane institucije, dok dolazna mobilnost osoblja doprinosi međunarodnoj saradnji. Osobe poput Natalije Simeonović i Marijana Čančarevića učestvuju u ovom programu.

Procjena ispunjenosti Standarda 4:

BLC je uspešno ispunio Standard 4 kroz implementaciju formalnih procedura za upis i napredovanje studenata, kao i kroz priznanje i sertifikaciju kroz specifične pravilnike i procedure koje garantuju kvalitet akademskog procesa.

Prijedlog korektivnih mjera:

1. **Aktivno učestvovati u ERASMUS+ i CEEPUS projektima** za podsticanje mobilnosti.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za međunarodnu saradnju.
2. **Proširiti saradnju sa međunarodnim institucijama** i obezbediti sredstva za nabavku literature i učešće na konferencijama.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za međunarodnu saradnju.
3. **Razviti procedure za priznavanje neformalnog i informalnog učenja.**
Nosilac aktivnosti: Centar za razvoj karijere, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta.
4. **Nastaviti sa promocijom i privlačenjem najboljih kandidata.**
Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za vannastavne aktivnosti.
5. **Kontinuirano unapređivati procese ocenjivanja nastave i kvaliteta rada.**
Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta.
6. **Održati kontrolu nad realizacijom plana nastave.**
Nosilac aktivnosti: Senat, Vijeće studijskih odsjeka, Komisija za osiguranje kvaliteta.
7. **Povećati angažman zaposlenih u naučnoistraživačkim projektima.**
Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za istraživanje i razvoj.

STANDARD 5: Nastavno osoblje

Standardi kvaliteta nastavnika i saradnika BLC–a definisani su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Pravilnikom o osiguranju kvaliteta, Pravilnikom o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika i uključuju: visoku osposobljenost za nastavni, naučnoistraživački, stručni i umjetnički rad, spremnost za pružanje maksimalnog doprinosa razvoju nauke i naučnog stvaralaštva, primjenu novih naučnih znanja u nastavnom procesu, posjedovanje moralnih karakteristika koji predstavljaju uzor studentima itd. Nastavnici i saradnici su dužni da tokom izvođenja nastave postupaju u skladu sa Etičkim kodeksom BLC–a. Od njih se očekuje: da ispolje korektnost, objektivnost i pravednost u komunikaciji sa studentima, da se dosljedno pridržavaju unaprijed definisanih pravila u nastavnom procesu, da maksimalno ispoljavaju spremnost za saradnju sa studentima, da njihov rad predstavlja doprinos izgradnji savremenog društva itd. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/Eticki-kodeks-BLC-a.pdf>

Nastavnici i saradnici BLC–a osposobljeni su za: organizovanje nastave koja odgovara potrebama obrazovanja studenata, primjenu savremenih nastavnih metoda, razumjevanje i uvažavanje individualnih razlika među studentima i različitih stilova učenja, razvijanje instrumenata za redovno praćenje i kvalitetno ocenjivanje rada studenata i korišćenje savremenih informacionih tehnologija i didaktičkih sredstava u nastavi.

Na Internet stranici BLC–a www.blc.edu.ba prezentovani su podaci o nastavnicima i

saradnicima BLC – a. <https://blc.edu.ba/nastavni-kadar/> Na stranici se nalaze sve odluke o izborima u zvanje, kratka biografija i bibliografija nastavnika i saradnika.

Postupak i uslovi za izbor nastavnika i saradnika se utvrđuju unaprijed, i ovaj postupak i uslovi su predmet periodične provjere kvaliteta. Kvalitet nastavnika i saradnika obezbjeđuje se i osigurava poštovanjem zakonskih i drugih propisa o izboru nastavnika i saradnika, koji su sadržani u Zakonu o visokom obrazovanju Republike Srpske, Statutu, Pravilniku o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika visoke škole i Pravilniku o radu.

Kao pokazatelj kompetentnosti nastavnika mogu se navesti uslovi za izbor u naučno- nastavna zvanja, koja su ispunila nastavnici u naučno-nastavnim zvanjima koji izvode nastavu na BLC– u, zavisno od zvanja u koje su izabrani: za izbor u zvanje docenta potrebno je da kandidat pored doktorata nauka, smisla za pedagoški rad i doprinosa akademskoj i široj zajednici, pokaže smisao za naučni rad; za izbor u zvanje vanrednog profesora potrebno je da kandidat, pored uslova za docenta, ima više naučnih radova od značaja za razvoj nauke u užoj naučnoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima sa recenzijom, originalno stručno ostvarenje, odnosno rukovođenje ili učešće u naučnim projektima, objavljen udžbenik, monografiju, zbirku zadataka ili praktikum za užu naučnu oblast za koju se bira, članstvo u uređivačkim odborima u domaćim časopisima, članstvo i funkcije u domaćim i međunarodnim strukovnim organizacijama, više radova saopštenih na međunarodnim ili domaćim naučnim skupovima i da pokaže smisao za naučni rad ostvarivši u prethodnom radu; za izbor u zvanje redovnog profesora u pogledu ocjene rezultata naučnoistraživačkog rada potrebno je da u posljednjem izbornom zvanju kandidat ostvari više naučnih radova od značaja za razvoj nauke u užoj naučnoj oblasti objavljenih u međunarodnim ili vodećim domaćim časopisima sa recenzijom, originalno stručno ostvarenje, odnosno rukovođenje ili učešće u naučnim projektima. Prilikom izbora kandidata u naučno-nastavno zvanje posebno se vrednuju: mjerljivi rezultati naučnog i istraživačkog rada kandidata, angažovanje kandidata u razvoju nastave i razvoju drugih djelatnosti, rezultati nastavno- pedagoškog rada kandidata, rezultati postignuti u obezbjeđivanju naučno-nastavnog podmlatka, kao i povezanost obrazovnog rada nastavnika sa radom na projektima u drugim oblastima privrednog i društvenog života i doprinos široj zajednici. <https://blc.edu.ba/nastavni-kadar/>

Koncept politike usavršavanja nastavnog osoblja BLC-a jeste podrška nastavnicima i saradnicima zaposlenim u ovoj visokoškolskoj ustanovi da ostvare kontinuirano profesionalno napredovanje u visokom obrazovanju, što znači da postepeno napreduju do najvišeg naučno-nastavnog zvanja koje se može steći u sistemu visokog obrazovanja (zvanja redovnog profesora), prema svojim mogućnostima, sposobnostima i rezultatima. Većina nastavnika BLC-a ima naučni stepen doktora nauka, te izvjestan broj ovih nastavnika ima pored izbora na BLC-u za profesora visoke škole, i izbor u univerzitetsko naučno-nastavno zvanje (docent, vanredni ili redovni profesor). BLC podržava nastavnike koji imaju izbor u zvanje profesora visoke škole da ispune uslove za izbor u zvanje docenta, a ako ispunjavaju propisane uslove da se biraju u ovo zvanje od strane univerziteta. BLC podržava nastavnike koji imaju izbor u zvanje docenta, odnosno vanrednog profesora da steknu uslove za izbor u više naučno-nastavno zvanje, a ako ispunjavaju propisane uslove da se biraju u odgovarajuće zvanje od strane univerziteta.

Kvalitet nastavnika i saradnika postiže se podsticanjem nastavne, naučnoistraživačke, stručne i umjetničke aktivnosti, kontinuiranim podizanjem nivoa pedagoških i didaktičko-metodičkih kompetentnosti, kao i unapređenjem nivoa upravljačkih i komunikacijskih kompetencija.

Permanentno naučno i stručno usavršavanje i napredovanje nastavnika i saradnika BLC-a

omogućeno je putem: informisanja nastavnika i saradnika o naučnim skupovima u organizaciji obrazovnih i drugih institucija u zemlji i u inostranstvu, informisanja nastavnika i saradnika o konkursima za stipendije, studijskim boravcima, specijalizaciju, učešćem na naučnim i stručnim skupovima, obezbjeđivanjem odgovarajuće literature, pristupa bazama podataka, bibliotečkim resursima na Internetu i drugoj naučnoj infrastrukturi BLC sprovodi dugoročnu politiku kvalitetne selekcije mladih kadrova i njihovog daljeg napretka, kao i različite vrste usavršavanja. U tom pravcu, zaposlena su četiri mastera, a bivši studenti naše škole. Osim, ovakvog vida zapošljavanja, BLC u skladu sa potrebama raspisuje konkurs za prijem nastavnog kadra prema Zakonu o visokom obrazovanju i Zakonu o radu.

Finansiranje naučnog i stručnog usavršavanja nastavnika i saradnika vrši se iz sredstava BLC–a odlukom Finansijskog direktora, a nastavnicima i saradnicima koji su zaposleni na BLC–u odobrava se korišćenje sredstava na ime nadoknade troškova učešća na međunarodnim naučnim skupovima organizovanim u inostranstvu, pod uslovom da imaju prihvaćen rad na tim skupovima. Saradnicima u nastavi koji su zaposleni na BLC–u odobrava se korišćenje sredstava odlukom Direktora na ime nadoknade troškova učešća na naučnom skupu, čak i ako na tom skupu nemaju prihvaćen rad. Takođe, Direktor može u slučaju stručnog usavršavanja zaposlenog, a koje je od interesa za BLC, na zahtjev zaposlenog, da odobri plaćeno odsustvo.

BLC je aktima detaljno regulisao način praćenja i vrednovanja kvaliteta pedagoškog rada nastavnika i saradnika, uključujući i periodičnu studentsku anketu i predvidio je korektivne mjere za obezbjeđenje zadovoljavajućeg nivoa kvaliteta. Anketiranje studenata sprovedeno je u svakoj školskoj godini od strane Komisije za osiguranje kvaliteta i sprovođenje postupka studentskog vrednovanja pedagoškograda nastavnika i saradnika BLC-a, i to na kraju zimskog i ljetnjeg semestra. Rezultati redovnog godišnjeg anketiranja studenata pokazuju da je kvalitet pedagoškog rada nastavnika i saradnika na zadovoljavajućem nivou. Kvalitet pedagoškog rada nastavnika i saradnika studenti su ocjenjivali pomoću sedam indikatora (opšta ocjena kvaliteta predavanja/vježbi, redovnost održavanja predavanja i vježbi, sposobnost nastavnika/saradnika da zainteresuje i motivise studenta, organizacija kolokvijuma i ispita i vrijeme objavljivanja rezultata, spremnost nastavnika/saradnika na saradnju, obaveze na predmetima i komentari studenata).

Rezultati studentskog vrednovanja dostavljaju se vijeću studijskog odsjeka narazmatranje i prosljeđuju Senatu, koji organizuje diskusiju o rezultatima studentskog vrednovanja pedagoškog rada nastavnika, usvaja i utvrđuje mjere za poboljšanje kvaliteta predavanja i vježbi. Rukovodioci vijeća studijskih odsjeka za nastavu su ovlašćeni da obave razgovor sa nastavnikom ili saradnikom koji ne postižu odgovarajući kvalitet nastave i obavezno donose mjere za poboljšanje tog kvaliteta. Senat i rukovodioci odsjeka se dalje brinu o sprovođenju utvrđenih mjera.

BLC od osnivanja njeguje opredjeljenje da u svom radu ostvaruje jedinstvo obrazovnog, naučnoistraživačkog, stručnog (profesionalnog) rada. Planiraju se aktivnosti i učestvovanje na domaćim i međunarodnim naučnoistraživačkim, stručnim i umjetničkim projektima u saradnji sa drugim visokoškolskim ustanovama i drugim obrazovnim institucijama, institutima, privrednim i neprivrednim i drugim vladinim i nevladinim organizacijama, i isto tako pravi akademski kalendar za iste.

Naučnoistraživački rad predstavlja jedan od osnovnih zadataka BLC-a, određen u okviru dugoročnih ciljeva i zadataka BLC–a donijetih od strane Senata. Bliži plan naučnoistraživačkog rada na BLC-u definišu Strategija rada, Strategija osiguranja kvaliteta, Pravilnik o mobilnosti

nastavnog osoblja i studenata, Pravilnik o postupku i uslovima izbora nastavnika i saradnika. Naučnoistraživački rad se realizuje kroz programe osnovnih istraživanja, primjenjenih istraživanja za potrebe privrede, stalnim usavršavanjem naučnih oblasti za koje je BLC matičan, proširenjem naučoinformativne dokumentacije i biblioteke kao osnove naučnoistraživačke delatnosti, obavljanjem transfera znanja i podsticanjem razvoja naučnoistraživačkog podmlatka.

Organizacionim uređenjem BLC-a naučnoistraživačka djelatnost obavlja se u okviru Centra za razvoj i istraživanje. Rad i ovlašćenja Centra za razvoj i istraživanje regulisani su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Odgovorni na BLC-u, žele da Centra za razvoj i istraživanje u narednom periodu predstavlja jednu od priznatijih i odgovornijih institucija u oblasti ekonomskih razvojnih istraživanja. BLC je, u skladu sa zakonom, i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formirao organe upravljanja i poslovođenja, kao i stručne organe, kao i Statutom BLC -a detaljno regulisao njihove nadležnosti i odgovornosti u organizaciji i upravljanju BLC - om.

Trenutno je na BLC-u zaposleno osam ljudi van nastave. Trenutni broj i kvalifikaciona struktura nenastavnog osoblja zadovoljavaju standarde za akreditaciju visokoškolskih ustanova.

BLC sistematski prati i ocjenjuje organizaciju i upravljanje i preduzima mjere za njihovo unapređenje. Pravilnikom o osiguranju kvaliteta rada BLC -a predviđeno je da BLC najmanje jednom u tri godine sprovodi ocjenjivanje različitih oblasti obezbjeđenja kvaliteta, u koje su uključeni i organizacija i kvalitet upravljanja na BLC - u i kvalitet nenastavne podrške. Pravilnikom o osiguranju kvaliteta utvrđeno je da se posebno prati i ocjenjuje odnos nenastavnog osoblja prema studentima i motivacija u radu sa studentima. Takođe, istim Pravilnikom je predviđeno da je najodgovornije tijelo za kontinuirano i sistematsko praćenje organizacije, upravljanja i rada upravljačkog i nenastavnog osoblja Komisija za osiguranje kvaliteta, i to na osnovu godišnjih izvještaja Senata i Studentskog parlamenta, pisanih primjedbi i sugestija upućenih Komisiji za osiguranje kvaliteta od strane zaposlenih, studenata i drugih korisnika usluga BLC -a, kao i na osnovu anketiranja nastavnika i saradnika, nenastavnog osoblja, studenata i Studentskog parlamenta. Rezultate vrednovanja kvaliteta upravljanja i nenastavne podrške Komisija za osiguranje kvaliteta dostavlja Senatu na razmatranje, najmanje jednom godišnje. Za koordinaciju rada stručnih službi i njihovu kontrolu odgovoran je Direktor BLC -a, koji je ovlašćen da preduzima sve potrebne mjere radi obezbjeđenja zakonitosti i efikasnosti rada stručnih službi. Rukovodioci stručnih službi i Direktor BLC -a jednom godišnje podnose Senatu izvještaj o svom radu.

BLC ima formalno usvojenu Politiku upravljanja ljudskim resursima koja sadrži pregled kadrovskog potencijala i kadrovskih potreba, kao i perspektive njihovog razvoja. Cilj Politike jeste da učinimo održivim sve naše studijske programe sa najmanje 70% vlastitog kadra, te da podmladimo nastavno-istraživački kadar, povećavanjem učešća studenata, svršenih studenata i mastera. Razvoj ljudskih resursa kao pokretača i nosioca promjena u procesu izgradnje uspješnijeg BLC-a, jedno od naših najvažnijih strateških usmjerenja. Na taj način BLC može postati značajan akter šireg društvenog razvoja. Politika se bavi definisanjem zaduženja i odgovornosti, imenovanjem nastavnika i asistenata i promovisanjem, evaluacijom i praćenjem rada kadrov, motivacijom i analizom opterećenja nastavnog akademskog kadra.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/03/Strateski-plan-napredovanja-u-zvanja.pdf>
<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/03/Strategija-razvoja-ljudskih-resursa.pdf>

U toku postupka samovrednovanja Komisija za osiguranje kvaliteta je sprovela anketu među zaposlenima, sa ciljem da dođe do podataka o njihovim stavovima i zadovoljstvu (u nastavi i van nastave) na BLC - u, kvalitetom organizacije i upravljanja na BLC - u. U anketiranju koje je sprovedeno u 2023/2024 školskoj godini anketirano je 21 zaposlenih. Zaposleni su kroz pet indikatora ocjenjivali kvalitet rada na BLC-u, a ti indikatori su: opšte zadovoljstvo uslovima rada na BLC-u, tehnička opremljenost na BLC - u, nivo higijene na BLC-u, rad administrativne službe na BLC-u i obim naučne i stručne literature koja je na raspolaganju u biblioteci BLC-a. Većina zaposlenih (76,19%) zadovoljna je uslovima rada, dok 23,81% izražava nezadovoljstvo. Od ukupno ispitanih 21, od 26 zaposlenih 66,67% smatra tehničku opremljenost zadovoljavajućom, dok 33,33% nije zadovoljno, a 95,24% zaposlenih je zadovoljno higijenom, a samo 4,76% nije. Rad administrativne službe, 85,71% zaposlenih pozitivno ocenjuje, dok 14,29% ima primedbe. U 95,24% anketiranih je zadovoljno naučnom i stručnom literaturom, dok 4,76% smatra da ima prostora za unapređenje, a 80,95% zaposlenih ocenjuje rad ove organizacije pozitivno, dok 19,05% izražava nezadovoljstvo. Rezultati ukazuju na visok stepen zadovoljstva zaposlenih u većini oblasti, uz značajne izazove u tehničkoj opremljenosti i radu naučno-istraživačke organizacije. Preporučuje se dodatna pažnja tim segmentima kako bi se povećao nivo zadovoljstva

Rezultati anketiranja koja su sprovedena u posljednjoj sedmici nastave u ljetnjem semestru pokazuju da su zaposleni na BLC - u najzadovoljniji kvalitetom literatuare koja je na raspolaganju u biblioteci BLC-a, a koja se konstantno dopunjuje.

Prema tome, možemo konstatovati da Politika upravljanja ljudskim resursima obuhvata vrednovanje zadovoljstva zaposlenih klimom, kulturom, uslovima na poslu, adekvatnim nagrađivanjem za dobar rad i zalaganje, što je značajan napor BLC-a da obezbedi uslove za postizanje zacrtanih ciljeva. BLC treba da prati sve promjene na tržištu i razvoj tehnoloških dostignuća, da bi se mogla prilagođavati novim, promenljivim tržišnim i tehnološkim zahtevima, te u tom pravci u razvijati nastavno i nenastavno osoblje. <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2018/02/Politika-razvoja-ljudskih-resursa.pdf>

Pored ankete o zadovoljstvu studenata nastavnim procesom, redovno se sprovodi i anketa o zadovoljstvu studenata nenastavnim procesom. Ove dvije ankete se sprovode istovremeno, odnosno u posljednjoj sedmici nastave u zimskom i ljetnjem semestru školske godine.

Anketni list se sastoji od osam pitanja pomoću kojih se ocenjuje kvalitet radstudentske službe, biblioteke, čitaonice, računarskog centra i studentskog parlamenta, kao i zadovoljstvo fondom knjiga koje su dostupne u biblioteci BLC-a i higijenom na fakultetu.

Analiza anketiranja sprovedenog tokom akademske 2023/2024. godine na "Banja Luka College"-u obuhvatila je ukupno 633 studenta, sa 347 učesnika u zimskom i 286 u ljetnjem semestru. Studenti su sa različitih studijskih programa, pri čemu dominiraju oni iz oblasti „Menadžment, poslovanje i poslovna ekonomija“, „Informatika“ i „Grafički dizajn“.

Većina studenata (85,31%) je zadovoljna studijskim programima, 11,19% nije, dok 3,5% nije odgovorilo. Najzadovoljniji su studenti treće godine, sa prosječnom ocjenom od 4,37. Prosečna ocena kvaliteta predavanja i vežbi je 4,32, sa malim razlikama po indikatorima (npr. spremnost nastavnika za saradnju i redovnost održavanja nastave).

Prosečna ocena uključenosti studenata u naučno-istraživački rad je 4,27, a u naučno-obrazovni

rad 4,31. Ovi rezultati pružaju sveobuhvatan uvid u kvalitet nastavnog procesa i ukazuju na prostor za poboljšanje u aspektima organizacije i motivacije studenata. Na osnovu rezultata, može se konstatovati da su studenti u najvećoj mjeri zadovoljni higijenom na fakultetu i radom koordinatora za nastavu, a u najmanjoj radom studentskog parlamenta. Na osnovu navedenog, može se konstatovati da su studenti BLC -a zadovoljni radom nenastavnog osoblja. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Anketa-o-nenastavnom-osoblju-BLC-2023-2024.pdf>

BLC je do sada sproveo više programa obuke namjenjenih rukovodiocima i nenastavnom osoblju iz oblasti vještina komuniciranja i društvene odgovornosti organizacija, te pisanja projektnih prijedloga za dobijanje besopovratnih sredstava iz evropskih fondova – od problema do rješenja, u saradnji sa Centrom za istraživanje i razvoj Banja Luka.

Napredovanje nenastavnog osoblja uređeno je aktima BLC – a, kojim je predviđeno da se oni mogu rasporediti na složenije poslove u skladu sa aktom o sistematizaciji radnih mjesta i potrebama BLC - a, pri čemu su neophodni uslovi: odgovarajuće obrazovanje, stručna osposobljenost i savjesno i odgovorno obavljanje poslova.

Centar za istraživanje i razvoj BLC-a posjeduje savremenu informacionu tehnologiju koja predstavlja važnu podršku naučnoistraživačkim aktivnostima. Centar za istraživanje i razvoj je opremljen savremenom računarskom opremom, koja uključuje video bimeove i projektore, čime podržava visoke aspiracije BLC-a na polju primjenomodernih tehnologija i postizanju visokog kvaliteta izvođenja nastave i obavljanja naučnoistraživačkog rada. Svi kabineti nastavnika i saradnika su opremljeni savremenim računarima.

Biblioteka BLC-a posjeduje značajan broj domaćih i stranih naslova monografskih i serijskih publikacija, kao i potrebnu tehničku opremljenost za korišćenje i pristupistim (brze i efikasne računare za pretraživanje i 24-časovni pristup Internetu). U Biblioteci, kao i u kabinetima nastavnika i saradnika, moguće je pretraživanje elektronskih baza časopisa i knjiga (preko EBSCO-a). Otvaranjem ličnog korisničkog imena na serveru BLC-a biblioteke moguće je pretraživanje svih ovih baza i sa drugih mreža, a ne samo sa akademske. BLC ima dobru praksu da svojim nastavnicima i saradnicima finansira nabavku stručne literature u vrijednosti koja se odobri odlukom direktora. Do sada je ovakvih nabavki bilo osam, a u toku je i deveta nabavka. Pojedinačna vrijednost svake nabavke kreće se u iznosu od oko 3.000 EUR-a, samo kupovinom na „Beogradskom sajmu knjiga“ u Beogradu, gdje svake godine se organizovano ide. <https://blc.edu.ba/nastavni-kadar/#>

BLC je redovno organizovao stručne i naučne skupove, seminare i konferencije na kojima su svi nastavnici i saradnici BLC-a imali priliku da predstave svoje radove, pored učesnika iz Bosne i Hercegovine i drugih zemalja iz regiona. Održani naučni i stručni skupovi predstavljaju važnu referencu i izvor novih saznanja iz oblasti IT-a. <https://blc.edu.ba/nastavni-kadar/#>

Banja Luka College podržava mlade osobe u svom profesionalnom i ličnom razvoju. BLC je pomogao pri osnivanju, bio logistička i organizaciona podrška korisničkim grupama Developers Banja Luka i Dizajneri Banja Luka. Ideja za podružku ovakvom vidu neformalne edukacije je proistakla s ciljem razmjene znanja i druženja među kolegama sa samom BLC a zatim i šire. <https://blc.edu.ba/blc-play/>

Korisničke grupe održavaju sastanke na mjesečnoj bazi, svake prve subote u mjesecu, odnosno svaki druge subote u mjesecu za grupe dizajnera. Ove korisničke grupe su neprofitabilne i sva

predavanja su besplatna. Organizovano je više od 30 predavanja i korisničke grupe su ugostile veliki broj predavača iz Hrvatske, Srbije, Slovenije, Austrije. Više informacija o samim događajima, fotografije sa događaja kao i snimke događaja mogu se pogledati na Facebook stranici Banja Luka College-a: <https://www.facebook.com/banjaluka.college/>

Na Banja Luka College-u je održan prvi Oracle Academy day. Na samom događaju učesnici su se upoznali sa Oracle Academy programom te mogućnostima saradnje kompanije Oracle i obrazovne zajednice. Oracle Academy dan je organizovan u saradnji sa kompanijom Oracle, Visokom školom „Banja Luka College“ i kompanijom Lanaco. Uz predstavnike kompanije Oracle, BLC-a i Lanaco-a, među predavačima su bili i predstavnici kompanije Infostudio iz Sarajeva, a svojim prisustvom podržali su događaj i predstavnici resornih ministarstava, kabinet gradonačelnika kao i direktori srednjih škola i prosvjetno-obrazovnih institucija. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

BLC je obezbijedio dolazak jednog od najboljih Microsoft VIP predavača za tehnologije Office 365 Omara Kudovića koji je putem prezentacije prenio dio svoga znanja i upoznao sve prisutne sa mogućnostima i načinima korištenja sistema Office 365. Office 365 za obrazovanje je skup usluga koje omogućavaju saradnju i rad na dokumentima u realnom vremenu on line kao i mogućnost izvođenja nastave putem interneta. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

Banja Luka College podržava interesantna predavanja iz raznih oblasti. Jedno takvo predavanje je održano u prostorijama Banja Luka College-a. Učesnici su se upoznali sa prednostima korištenja automatskog testiranja web aplikacija, ContinuousIntegration, prednosti Selenium frameworka, design pattern, device testing, protractor i kao i mnoge druge informacije. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

Organizator događaja je bio kompanija Comtrade sa Banja Luka College-om . Predavači su Davor Jovanovic – Srebro (Comtrade Banja Luka), Igor Perzic (Comtrade Beograd).

Banja Luka College je suorganizator i domaćin četvrtog BarCamp-a. BarCamp (često: unconference) je skup korisnika sa javnim radionicama i predavanjima, njihov sadržaj i proces su razvijeni od strane učesnika na početku samog sastanka, a razrađuju se u daljem toku. Barcamp služi da se razmjenjuju ideje, diskutuje, uči i stvara, a proizvod tog rada može već djelimično da se vidi krajem ove manifestacije i da pokaže konkretne rezultate (npr. zajedničke programske radionice).

U okviru pete ProgrameRSijade, kampa za talentovane programere srednjih škola Republike Srpske, koja se održala u prostorijama Banjalučke Gimnazije, BLC Banja Luka College u saradnji sa kompanijom Infocom d.o.o. predstavili su 3D printer i nove mogućnosti 3D tehnologija, 3D skeniranja i štampe. Ove godine na kampu su učestvovali srednjoškolci iz Višegrada, Prnjavora, Foče, Bijeljine, Prijedora, Šamca, Gradiške, te banjalučke Elektrotehničke škole i Gimnazije.

Kao primjer uspješnog studentskog takmičenja može se navesti da je BLC organizovao prvo studentsko takmičenje iz računovodstva koje se redovno organizuje u maju svake godine, počevši od 2011. godine. U okviru ovog takmičenja održavao se okrugli stokoji je prerastao u Naučni skup. <https://racunovodstvo.blc.edu.ba/ba/>

Banja Luka College-u je bio suorganizator INIT konferencije koja je okupila IT stručnjake iz cijelog svijeta, a podržana je od strane Kulturnog centra Banski dvor.

<https://blc.edu.ba/?s=INIT>

BLC u okviru obezbjeđenja kvaliteta preduzima aktivnosti jačanja preduzetničkih kompetencija. Posebna pažnja se posvećuje naprednim studentima koji posjeduju preduzetničku intuiciju, želje i namjere za pokretanje vlastitog biznisa. Za ovu kategoriju studenata, jednom godišnje organizuju se Preduzetničke akademije. U skladu sa društvenom odgovornošću BLC-a, Akademija je otvorena za srednjoškolce i studente drugih fakulteta. Preduzetnička akademija je program osmišljen za učenike, studente završnih godina i početnike u preduzetništvu koji žele razviti svoje ideje i steći praktična znanja. Održava se kroz sedam praktično orijentisanih modula tokom dva dana sedmično, a teme uključuju: od ideje do registracije biznisa, komunikaciju, tržišne strategije, finansijsko planiranje, upravljanje ljudskim resursima, posete privrednim subjektima i pisanje poslovnih planova.

Učesnici uče kako analizirati tržište, izraditi biznis plan i pokrenuti sopstveni biznis. Tokom treninga, formiraju se grupe prema srodnim idejama, gde učesnici rade na razvoju svojih konceptata uz stručne savete. Akademija pruža priliku za interakciju sa iskusnim privrednicima, razmenu iskustava i postavljanje pitanja.

Po završetku, polaznici dobijaju sertifikate, a najuspešniji stiču podršku za realizaciju svojih ideja. Za one koji odluče da pokrenu sopstveni biznis, dostupna je besplatna konsultantska pomoć Gradske razvojne agencije CIDEA, s kojom organizator programa, Banja Luka College, ima ugovor o saradnji.

Proces prijave uključuje popunjavanje obrasca i intervju sa komisijom, koja odabira kandidate s najboljim potencijalom. Ovaj program pruža ne samo edukaciju već i konkretne korake ka ostvarenju preduzetničkih ambicija. <https://www.blc.edu.ba/novosti/>

Održani naučni i stručni skupovi predstavljaju važnu referencu i izvor novih saznanja u oblasti ekonomije, poslovnog upravljanja i informatike, a poslije održanih skupova BLC objavljuje monografije u koje ulaze radovi predstavljeni na skupu, koji se odabiraju i recenziraju, ako i dodatno priređuju na osnovu diskusije na skupu vođena.

Konferencije o socijalnom preduzetništvu nastala je kao odgovor na aktuelne političke i ekonomske izazove koji se odnose na inkluzivan rast i zajednički prosperitet na svim nivoima vlasti u BiH, socijalno preduzetništvo se identifikuje kao obećavajuće sredstvo. Koncept socijalnog preduzetništva je kod nas u povoju. Još uvijek nije stvoren adekvatan pravni okvir i nije razvijena javna svijest o značaju i mogućnostima socijalnog preduzetništva. Iz navedenog razloga, BLC je posebnu pažnju posvetio razvijanju ovog koncepta, koji znatno može doprinijeti smanjenju nezaposlenosti i uključivanju tržište rada teško zapošljivih kategorija. BLC organizuje konferencije o socijalnom preduzetništvu, koje okupljaju eminentne stručnjake iz ove oblasti, kao i udruženja i druge subjekte koji imaju iskustva u ovoj oblasti. Konferencije o socijalnom preduzetništvu uopšte predstavljaju odličnu mogućnost za prikupljanje stavova vodećih stručnjaka i lidera, mišljenja iz javnosti, neprofitnih, profitnih akademskih oblasti. <https://sec.blc.edu.ba/>

Konferencija Mediji i ekonomija se održava osam godina u kontinuitetu i ima za cilj da objedini oblast medija i ekonomije koji su u neraskidivoj vezi u modernom svijetu. Konferencija je u najviše rangirana u procesu kategorizacije i klasifikacije u Ministarstvu nauke i tehnologije RS, pri čemu vjerujemo da će konferencija nakon toga dobiti na popularnosti i značaju, kako za koga sa drugih VŠU, ali i za napredovanje zaposlenih u akademskom svijetu.

<https://www.blc.edu.ba/mes-2015/>

BLC je suorganizator Međunarodne naučne konferencije koja se održava na Visokoj strukovnoj školi za preduzetništvo, a pod pokroviteljstvom Ministarstva odbrane Republike Srbije. Osnovni cilj Konferencije je da pokrene važan dijalog i na taj način inicira konstruktivnu raspravu između predstavnika akademske zajednice i civilnog društva s jedne, i relevantnih državnih institucija sa druge strane. Značaj Konferencije je u tome što aktuelizuje potrebu, najpre za identifikaciju, a zatim i multidisciplinarno sagledavanje čitavog spektra pitanja i izazova koji sa sobom nose razvoj informacionih komunikacionih tehnologija, sveopšta digitalizacija poslovanja i rada, IV industrijska revolucija, ili tzv. disruptivne tehnologije. Osim toga, Konferencija kroz učešće različitih aktera i raspravu o predloženim temama nastoji da pruži doprinos u uspostavljanju i razvoju novih pravila ponašanja u sajber prostoru na nacionalnom nivou i opredeli borbu protiv svih vrsta njegovih zloupotreba u skladu sa opšteprihvaćenim međunarodnim i evropskim standardima.

<http://www.konferencija.vssp.edu.rs/about.html>

U cilju promocije smjera logistika i špedicija i ukazivanja na značaj ove oblasti u savremenom poslovanju BLC organizuje stručnu logističku konferenciju. Osnovni cilj konferencije je da se inicira i pokrene logističko razmišljanje, steknu i inoviraju logistička znanja i povežu teorijska i praktična iskustva. Ideja je da se uspostavi stručni forum iz oblasti logistike, špedicije, transporta, distribucije i lanaca snabdevanja na kome bi se razmatrali, trendovi, problemi i mogućnosti uvođenja, razvoja i primene logističkih rešenja i usluga. Suština konferencije je da se inicira naučno istraživački rad iz oblasti logistike i lanaca snabdevanja i dase razvijeni pristupi, metode i postupci primene u konkretnim sistemima. Posebna pažnja se usmerava na praktična iskustva i primere dobre logističke prakse u različitim kompanijama u zemlji i regionu. Moto je da se uči od najboljih, na pozitivnim iskustvima i dobrim praktičnim primerima. Konferencija je namenjena svima koji se na direktan i indirektan način bave planiranjem, upravljanjem i izvršenjem logističkih, špediterskih, transportnih, skladišnih, informatičkih, komercijalnih i carinskih operacija u međunarodnim i domaćim robnim tokovima. Konferencija je posebno značajna za obrazovni proces na Studijskom smeru MPPE I studijskom smeru Menadžment logistika i špedicija. Profesori i studenti aktivno učestvuju u radu konferencije i direktno se povezuju sa privredom i realnim problemima. Konkretani rezultati konferenciju su studentske prakse, izrada seminarskih i diplomskih radova u različitim privrednim sistemima i kompanijama. Cilj je da se povežu akademske institucije, israživači, privreda i studenti. To je preduslov za kvalitetan razvoj naučno istraživačkog rada, primenu naučnih rezultata u privredi i brže zapošljavnje studenata. <https://www.blc.edu.ba/logisticka-konferencija-3/>

U cilju što bolje informisanosti akademskog osoblja, ali i drugih zainteresovanih strana, BLC ima izrađen kalendar aktivnosti. Prema tome, svi zainteresovani mogu na vrijeme planirati i uključivati se u naučni, stručni i drugi rad škole. <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2016/02/Kalendar-aktivnost-BLC.pdf>

BLC je izdavač časopisa Aktuelnosti (http://www.blc.edu.ba/casopis_aktuelnosti/). Časopis je prvi put pokrenut 1996. godine. Časopis ima naučnu orijentaciju, i nalazise na preliminarnoj rang-listi kategorisanih nacionalnih naučnih časopisa za period 2009-2011. godine Ministarstva nauke i tehnologije Republike Srpske. Časopis „Aktuelnosti“ od svog osnivanja 1996. godine do danas, ima za cilj da postanerespektabila i uticajan časopis u regionu, a jezička barijera je ograničavala časopis da zauzme mjesto i na međunarodnom planu. U 2011 - oj godini, na prijedlog izdavača Časopisa i Senata, donesena je odluka da časopis izlazi i na engleskom

jeziku, sa proširenom listom članova međunarodne redakcije i inostranih recenzenata. Aktualnosti ispunjavaju sve kriterijume koje Ministarstva nauke i tehnologije propisuje za vrednovanje časopisa: u pitanju je naučni časopis u kome se objavljuju originalni i pregledni naučni radovi; redakcija je sastavljena od istaknutih naučnih radnika iz oblasti ekonomije, prava, poslovnog upravljanja, komunikacija; domaću redakciju čine univerzitetski nastavnici i stručnjaci; pri izboru radova za objavljivanje primjenjuje se sistem dvostrukog recenziranja, pri čemu se poštuje princip anonimnosti autora i recenzenata; časopis izlazi redovno prvobitno dva, zatim četiri puta godišnje, da bi od 2017 nanovo krenuo da izlazi dva puta godišnje. Časopis je predstavljen na vebsatju BLC - a, sa kompletnim sadržajem posljednjeg izdanja i uvidom u ranija godišta.

BLC podstiče naučnoistraživačku i stručnu aktivnost nastavnika i saradnika i time što posebnu pažnju poklanja nabavci literature. Rad i ovlašćenja Centra za izdavačku djelatnost BLC-a regulisani su Pravilnikom o izdavaštvu i udžbenicima. Izdanja BLC-a su kvalitetni naslovi iz oblasti teorijske ekonomije, poslovnog prava, elektronskog poslovanja, bankarstva, menadžmenta, informatike i drugih njima komplementarnih naučnih oblasti. Centar za izdavačku djelatnost predstavlja nezamjenljivu podršku nastavnom i naučnom procesu BLC-a, ali i naučnom, stručnom i poslovnom okruženju u Republici Srpskoj i šire. BLC kao mlada visokoškolska ustanova ima za cilj povećati broj izdanja na godišnjem nivou.

BLC od osnivanja organizuje, prati i podstiče naučno-istraživački, umjetnički i stručni rad i strateški je opredjeljen da permanentno povezuje i ostvaruje jedinstvo obrazovne, naučno-istraživačke i stručne djelatnosti. <https://blc.edu.ba/partneri/>

BLC je uložio napor i sistematično prati individualni naučnoistraživački, stručni i umjetnički rada nastavnika i saradnika preko formiranja naučnog kartona za svakog saradnika i nastavnika. Sadržaj ovog kartona je kompletna, ažurna biografija, spisak objavljenih radova sa ocjenom naučne vrijednosti prema kriterijumima Ministarstva za nauku i tehnologiju, učešće u naučnim i stručnim projektima, skupovima, članstva u komisijama i stručnim tijelima BLC-a, članstvo u redakcijama naučnih časopisa, članstva u domaćim i stranim profesionalnim organizacijama.

<https://blc.edu.ba/nastavni-kadar/>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/02/Tabela-projekti1.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/BLC-RADOVI-NASTAVNIKA-NA-SCI-LISTI-novembar-2024.pdf>

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/10/Pozivna-predavanja-nastavnika-BLC-2024.pdf>

Administrativno osoblje također ima priliku da se usavršava u okviru radionica naBLC – u i drugih organizacija. Stručno usavršavanje iz Office 365 paketa je redovna aktivnost koja se sprovodi na osnovu plana stručnog usavršavanja i donosi se svake školske godine. Seminari su prilagođeni interesovanjima i potrebama administrativnog osoblja. Na BLC je održana obuka za rad u office 365 i sistemu za studentsku službu za neakademsko osoblje.

Obrađene su sledeće teme:

- Aplikacije za planiranje događaja i kreiranje i organizacija timova
- Dodjela zadataka pojedinačnim zaposlenim i praćenje realizacije
- Upravljanje aplikacijama u visokoškolskoj instituciji (pravila, grupe studenata i profesora i sl.).
- Saradnici i upravljanje identitetima saradnika
- Upravljanje identitetima korisnika (studenti, akademsko osoblje, zaposleni i sl.) u sistemu studentske službe
- Izvlačenje izvještaja iz sistema studentske službe (ovjera semestra, br.Upisanih,

finansije i sl.).

- Upravljanje bibliotekom
- Podešavanje elektronske pošte na svim uređajima
- Rad u OneNote-u on line
- Rad u OneNoteu kao podrška za obuku zaposlenih OnLine
- Saradnja uz pomoć aplikacije Word OnLine
- Rad sa centralnom lokacijom za smještanje dokumenata
- Djeljenje datoteka i štampača
- Jednostavna komunikacija sa studentima uz pomoć servisa Skype for Bussines

Na navedenom događaju su obrađene i dodatne teme kao što su načini komunikacije sa studentima i akademskim korisnicima korisnici kao i mogućnosti za neograničeni pristup elektronskoj pošti, dokumentima, kalendarima, i mnogim drugim uslugama. Pošto se office 365 i sistem studentske službe temeljena na oblaku, korisnicima nisu prezentovane detalji i činjenice oko smještaja podataka, hardvera, softvera, sigurnosti i sličnog, pošto se za navedeno u potpunosti brine Microsoft to jeste IT služba BLC-a

Na predavanju su prezentovane i demonstrirane funkcionalnosti samog sistema, kao irazličite mogućnosti upravljanja i održavanja istog. Predavanje su izvodili zaposleni u IT službi BLC-a uz podršku nastavnog kadra.

Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja rganizuje okrugli sto svake dvije godine, na kojem redovno prisustvuje sekretar visoke škole i koordinator za nastavu i kvalitet. Okrugli sto se održava u Mostaru ili Sarajevu.

IKT služba na BLC-u služi kao servis i podrška nastavnom osoblju, zaposlenima i administrativnom osoblju prvenstveno da:

- Unapređenje kvaliteta učenja kroz primjenu modernih IKT tehnologija koje su široko dostupne.
- Ostvarivanje specifičnih ciljeva učenja prilagođenih individualnim potrebama uz oslanjanje na tehnologiju.
- Povećanje fleksibilnosti za studente i profesore u radu i učenju.
- Efikasno korišćenje resursa u učionici i IKT podržanom učenju, prilagođeno različitim predmetima i korisnicima.
- Omogućavanje pristupa i testiranja savremenih softverskih i hardverskih alata kroz informatičke kabinete.
- Kontrola i upravljanje resursima informaciono-komunikacionih tehnologija.
- Razvijanje komunikacionih tokova unutar institucije, među sektorima i sa studentima putem društvenih mreža.
- Briga o potrebama korisnika u sistemu za e-obrazovanje, uz kontinuirano praćenje i preporuke za unapređenje nastavnog plana.
- Podrška profesorima i studentima kroz digitalne alate poput biblioteka dokumenata i kolaborativnih platformi.
- Održavanje dostupnosti resursa, uključujući aplikacije, materijale i sisteme, sa mogućnošću deljenja i povezivanja s kursovima.
- Administracija i nadogradnja softverskih i hardverskih rešenja, uz kvartalne predloge za unapređenja.
- Izrada obrazaca i dokumenata za administrativno i nastavno osoblje.

- Održavanje digitalnih servisa, uključujući društvene mreže, i realizacija zahteva profesora, administracije i menadžmenta.

Procjena ispunjenosti Standarda 5:

Na osnovu analize i evaluacije naučnih, istraživačkih, umjetničkih, stručnih i pedagoških kompetencija nastavnika i saradnika na prethodećim studijskim programima BLC-a, zaključuje se da kvalitet rada odgovara zahtjevima nastavnog procesa i ispunjava Standard 5. Prijedlog korektivnih mjera:

1. **Dugoročno planiranje kadrova:** Izraditi analizu potreba kadra i planirati blagovremen izbor nastavnika i saradnika.
Nosilac aktivnosti: Senat, NN vijeća, Komisija za osiguranje kvaliteta.
2. **Podsticanje najbolje ocijenjenih nastavnika:** Fokusirati se na one s najvišim ocjenama pedagoškog rada i uvesti godišnje nagrade za nastavnika i saradnika s najboljim rezultatima.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Senat, Komisija za osiguranje kvaliteta.
3. **Razvoj i internacionalizacija:** Povećati finansijsku podršku za usavršavanje u inostranstvu, učešće na konferencijama i nabavku literature.
Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Centar za razvoj i istraživanje, Komisija za osiguranje kvaliteta.
4. **Promocija naučnih rezultata:** Povećati vidljivost naučnih i stručnih dostignuća u relevantnim javnostima.
Nosilac aktivnosti: Centar za istraživanje i razvoj, Centar za izdavačku djelatnost.
5. **Unapređenje partnerstava:** Povećati saradnju s domaćim i stranim partnerima za realizaciju zajedničkih projekata.
Nosilac aktivnosti: Senat, Direktor, Centar za razvoj i istraživanje.
6. **Jačanje izdavačke djelatnosti:** Fokusirati se na publikovanje relevantnih naučnih publikacija, uz razvijanje komunikacione mreže za njihovu promociju i distribuciju.
Nosilac aktivnosti: Centar za razvoj i istraživanje.

Ove mjere usmjerene su na kontinuirano unapređenje kvaliteta nastavnog procesa, stručnog razvoja i naučne vidljivosti BLC-a.

STANDARD 6: Resursi za učenje i podrška studentima

BLC posjeduje primjerene prostorne kapacitete za odvijanje nastavnog procesa, odnosno amfiteatre, nastavničke i saradničke kabinete, biblioteku, čitaonicu, kao i druge prostorije predviđene za izvođenje ili podršku nastavnom procesu.

Detaljna specifikacija prostora data je u Pregledu prostora. Za obavljanje nastave i naučnoistraživačke djelatnosti BLC koristi ukupno 1715 m² korisne površine, i tupovršinu čine: amfiteatri, sale, kabineti nastavnika i saradnika, biblioteka sa čitaonicom, prostorije Centra za istraživanje i razvoj; prostorije Centra za izdavačku djelatnost; prostorije za rad službi ukupne površine; prostorije za rad studentskih organizacija i Studentskog parlamenta, prostorije za potrebe BLC radija; grafički atelje; MM centar; Mek sala; čajna kuhinja i profesorska kuhinja; mokri čvorovi.

Studentima je omogućen neometan pristup svim informacijama u pogledu studija, koje se redovno objavljuju na internet stranici BLC -a. Studentima je dostupan internet, bibliografske baze BLC -a i nastavni materijal u elektronskom obliku. BLC je studentima obezbjedio prostorije opremljene savremenim tehničkim i ostalim uređajima, koji studentima omogućavaju rad na računarima, štampanje, skeniranje, narezivanje CD i DVD materijala i sl.

Tabela 1: Resursi i oprema

Ukupna površina korisnog prostora [m2]	1715 m2
Površina učioničkog prostora [m2]	106,16 m2
Površina amfiteatara [m2]	485,44 m2
Površina informatičkih kabineta [m2]	109,58 m2
Površina bibliotečkog prostora [m2]	43,12 m2
Površina prostora za studentski standar (smještaj, ishrana, rekreacija) [m2]	163,98 m2
Površina radio [m2]	21,96 m2
Površina štamparije [m2]	55,72 m2
Površina arhive [m2]	294,54 m2
Površina zajedničkih prostorija [m2]	280 m2
Površina studentskog parlamenta [m2]	9,5 m2
Površina kabineta profesora i administracije [m2]	145 m2
Broj amfiteatara ili veliki predavaonica	4
Broj učionica	2
Broj sjedećih mjesta za nastavu za studente	682
Broj računarskih učionica	3
Broj računara u računarskim učionicama	56
Ukupan broj računara	94
Broj nastavničkih kabineta	3

Sve nastavne sale i amfiteatri opremljeni su fiksnim računarom i fiksnim projektorom za potrebe izvođenja nastave. Na BLC -u se nalaze 94 računara u kabinetima nastavnika i saradnika, kancelarijama stručnih službi, biblioteci i studentskim organizacijama. Ukupno 70 računara namjenjeno je isključivo studentima, 24 računara službenicima i nastavnicima i saradnicima. Svaki nastavnik i saradnik dobio je na korišćenje računar određene konfiguracije. BLC svim zaposlenim i studentima obezbjeđuje elektronski pristup različitim bazama podataka, relevantnim za naučnoistraživačke i nastavne svrhe. Službe su opremljene odgovarajućim tehničkim sredstvima i kompjuterskom opremom i u radu koriste adekvatne softvere. BLC je obogatio računarski centar sa 11 Apple računara na kojima se odvijaju specifične vrste vježbi.

BLC vodi odgovarajuću nabavnu i finansijsku politiku kako bi obezbjedio uslove za kvalitetno izvođenje nastave i zadovoljio potrebu zaposlenih i studenata za savremenim informatičkim sredstvima, imajući u vidu njihov broji praktičnu primjenu što prethodni podaci i pokazuju. IT služba redovno provjerava stanje informatičke opreme, te kvartalno prilaže izvještaj direktoru o potrebama za eventualna ulaganja u nove resurse.

BLC obezbjeđuje redovno održavanje prostora i opreme kroz organizovanje rada odgovarajućih službi, visok nivo higijene svih prostorija, kao i redovno održavanje opreme i njeno osavremenjavanje. BLC je ustanovio procedure koje obezbjeđuju racionalnu nabavku

potrošnog materijala i brzo otklanjanje kvarova na tehničkim uređajima u cilju njihovog nesmetanog funkcionisanja.

Da bi se u potpunosti odgovorilo zahtevima obrazovanja, značajni su i stalna saradnja i obostrano koristan partnerski odnos sa preduzećima, praćenje zahtijeva i potreba okruženja, analiza ocjena studenata u pogledu kvaliteta nastavnog procesa, kao i uvid u tehničko-tehnološke inovacije i usavršavanja koja prate oblast menadžmenta iposlovanja među kojima su Gradska razvojna agencija Banja Luka, Calculus trening centar, Nova Banka a.d., a kao specifičnost jeste saradnja i odvijanje nastave nadeponiji Ramić, Banja Luka., za studijski smjer zaštita na radu i zaštita životne sredine.

Među značajnijim parterima u oblasti IT su navedeni kako slijedi:

Calculus Trening Centar (Microsoft)

Kompanija Prointer ITSS d.o.o. zajedno sa Banja Luka College-om pokrenula je “Calculus Training Centar“ kroz koji je omogućeno održavanje kurseva vodećeg svjetskog proizvođača računarskih programa, kompanije Microsoft. Centar je počeo sa radom 01.02.2017. godine, a svi kursevi se održavaju u prostorijama Visoke škole “Banja Luka College”. Sve informacije se mogu dobiti putem veb lokacije: <http://calculus.ba>

Oracle Akademija (Oracle, Java, Database)

Oracle akademija je program saradnje korporacije Oracle s akademskom i obrazovnom zajednicom. Kroz ovaj program, obrazovne ustanove mogu u svojim obrazovnim programima koristiti resurse poput treninga za nastavnike, obrazovnih sadržaja i softvera. Status ustanove se može provjeriti preko stranice <https://academy.oracle.com>, članstvo u programu traje tri godine i besplatno je za ustanove, nastavnike i učenike odnosno studente. Na BLC se organizuju ciklusi kurseva u okviru programa Oracle akademije koji su inkorporirani u nastavne planove koje se izvode na Banja Luka College-u.

Apple trening centar (Apple iOS,)

Apple trening centar je otvoren kao dio podrške za cjeloživotno obrazovanje i opremljen je najinovativnijom informatičkom opremom kompanije Apple od koje izdvajamo 10 Apple iMac računara koji polaznicima omogućavaju rad na Apple platformi. Centar predstavlja za sada najveću i najjaču računarsku učionicu sa Appleračunarima u BiH. Stauts institucije se može provjeriti putem veb lokacije: <https://training.apple.com>.

Microsoft OVS-ES (Open Value Subscription-Education Solutions) program

Kroz Open Value Subscription for Education Solution (OVS-ES) kao specifičan način licenciranja Microsoftovih proizvoda omogućeno je da nastavnici, profesori, zaposleni i osoblje BLC -a koriste softver i proizvode kompanije Microsoft. Studentima je omogućeno da kroz dio Microsoft Imagine Standard i Premium programa mogu dobiti besplatne programe potrebne za studiranje. Cena svog softvera na ovoj lokaciji je besplatna uz uslov da se svi pridržavaju pravila iz ugovora koji je potpisan između matične akademske institucije (BLC) i softverskog izdavača (Microsoft). Microsoft Imagine Premium paket omogućava korišćenje oko 200 proizvoda kompanije Microsoft besplatno za sve studente (operativni sistemi, alati za veb dizajn, alati za razvoj baza podataka, alati za razvoj Windows Phone aplikacija, alati za razvoj

Windows aplikacija). Studentima i nastavnicima je omogućeno besplatno korišćenje Office 365 sistema u oblaku koji nudi integrisani skup servisa i alata za saradnju, učenje, nastavu, komunikaciju, upravljanje sadržajima itd. Korištenjem Office 365 for Education plana olakšava se komunikacija kao i razmjena nastavnog sadržaja itd. Više informacija o programima kao i status institucije se može provjeriti putem linka: <https://imagine.microsoft.com/en-us/institutions/access>

Obezbeđivanje i osiguravanje kvaliteta prostora i opreme regulisano je Pravilnikom o osiguranju kvaliteta. Mjesec dana prije otpočinjanja novog semestra, odgovorna licaprovjere nedostatke i sve pripreme za početak nove školske godine. Na kraju svake poslovne godine Direktor i Finansijski direktor sačinjavaju plan renoviranja postojećih prostorija i plan nabavki potrebne opreme, koji postaju sastavni dio Finansijskog plana BLC - a za narednu akademsku kalendarsku godinu, te daju Upravnog odbora.

U skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta nastava iz svakog predmeta pokrivena odgovarajućom nastavnom literaturom, koja je poznata prije početka nastave, u potrebnoj količini za sve studente. Svim studentima BLC obezbjeđuje besplatne udžbenike na početku školske godine, koje studenti zadužuju u biblioteci. Podaci o nastavnoj literaturi na predmetu navedeni su u akademskom kalendaru odnosno na kursu predmeta. Zaduženo lice za biblioteku isto tako poznaje i ima spisak literature koja je neophodna za sve nastavne predmete. Poslove izdavanja udžbenika obavlja Centar za izdavačku djelatnost BLC-a (skraćeno CID), čija su ovlašćenja i nadležnosti regulisane Pravilnikom o izdavaštvu i udžbenicima i ostalim aktima.

BLC je donio i Pravilnik o izdavaštvu i udžbenicima i ovim Pravilnikom se uređuje pripremanje, odobravanje, izdavanje i upotreba udžbenika i druge nastavne literature na BLC-u, njihovo praćenje i vrednovanje tokom upotrebe u nastavi i druga pitanja od značaja za tu oblast. Po ovom Pravilniku nastavnu literaturu čine: predmetni udžbenik i druga nastavna literatura (monografije, priručnici, zbirke zadataka, zbornici, članci...). Nastavna literatura u pogledu kvaliteta, sadržaja i obima mora u potpunosti da odgovara ciljevima studijskog programa i programu predmeta na koji se odnosi. Nastava iz svakog predmeta mora biti pokrivena odgovarajućim udžbenicima i drugom nastavnom literaturom, koji su unaprijed poznati i objavljeni. Podaci o nastavnoj literaturi na predmetu se obavezno navode u Silabusu i planu rada. BLC je dužan da studentima obezbjedi nastavnu literaturu u potrebnoj količini i na vrijeme.

Pravilnikom je predviđeno i da udžbenici moraju biti jasni i razumljivi studentima, logično strukturirani i pisani akademskim, neutralnim stilom izlaganja. Za udžbenike koje izdaje BLC potrebne su najmanje dvije pozitivne recenzije. Recenzente imenuje Senat. Recenzenti vrše kontrolu teksta rukopisa i utvrđuju da li je kvalitet teksta na odgovarajućem naučnom i stručnom nivou koji dozvoljava da se koristi kao nastavna literatura, da li odgovara sadržaju predmeta, da li pokriva materiju koja je predviđena nastavnim programom predmeta i da li je u skladu sa propisanim obimom nastavne literature.

BLC vrši kontrolu kvaliteta nastavne literature kroz kontrolu kvaliteta teksta i kontrolu grafičkog izgleda rukopisa. Kvalitet teksta se cijeni prema sadržaju teksta (savremenost, tačnost), strukturi (primjeri, pitanja, rezime) i stilu i obimu (usklađenost sa ECTS). Kontrolu kvaliteta teksta vrše recenzenti, vijeća odsjeka i studenti. Kontrolu grafičkog izgleda rukopisa udžbenika, koji izdaje BLC, vrši CID.

BLC je obezbjedio nastavnicima, saradnicima i studentima biblioteku sa literaturom koja svojim nivoom i obimom pruža podršku nastavnom procesu, naučnoistraživačkom, stručnom i umjetničkom radu. Biblioteka predstavlja važnu naučnoistraživačku jedinicu, neophodnu nastavnicima, saradnicima i studentima BLC-a. Knjižne fondove Biblioteke koriste i studenti i naučno-nastavno osoblje drugih BLCa kao i studenti privatnih BLC i učenici srednjih BLC. Korišćenje bibliotečkih fondova regulisano je posebnim Pravilnikom o radu Biblioteke BLC - a.

U prostorijama biblioteke može se vršiti pretraživanje fonda biblioteke pomoću elektronskog i listnog kataloga. Za elektronsku pretragu koriste se tri računara novije generacije. Na tim računarima je omogućeno pretraživanje baze podataka Biblioteke BLC - a i baza podataka biblioteka drugih BLCa, kao i pretraživanje elektronskih baza časopisa i knjiga (preko EBSCO-a). Banja Luka College je studentima omogućio pristup EBSCO bazi podataka. EBSCO informativni servis je baza koja sadrži elektronske časopise, novine, kao i knjige iz skoro svih oblasti ljudskog znanja (oblasti tehnike, medicine, ekonomije, sporta i dr.) EBSCO baza omogućava on-line pristup više od stotinu baza podataka, 20 000 naučnih i stručnih časopisa i dnevnih novina najpoznatijih svjetskih naslova. Bazi se pristupa isključivo iz informatičkog kabineta, preko Mozilla Firefox Browser-a, klikom na Bookmarks - ebscohost. Svi ovi izvori su, zahvaljujući razvoju Centra za informacionu tehnologiju, dostupni sa gotovo svih računara na BLC -u (u prostorijama Biblioteke, u svim salama Računskog centra i u kabinetima nastavnika i saradnika). Nastavnicima i saradnicima BLC -a omogućeno je pretraživanje ovih elektronskih baza, ne samo sa akademske mreže, već i sa drugih mreža otvaranjem ličnog korisničkog imena na serveru e biblioteke Banja Luka College-a. Biblioteka je pretplaćena i na INFOTEK bazu podataka svih pravnih propisa objavljenih u službenim listovima i glasnicima u zemlji. Sve rezultate, koji se dobijaju pretraživanjem bibliotečkog fonda u Biblioteci, moguće je štampati i narezati na CD-u i DVD-u. Sav materijal, koji je dostupan u papirnoj formi, moguće je u prostorijama Biblioteke fotokopirati i skenirati.

U sastavu Biblioteke je i čitaonica namjenjena studentima, koji koriste svoje i bibliotečke knjige za rad i imaju 15 mjesta. Biblioteka radi svakog radnog dana od 10 do 18 časova, a čitaonica svakog radnog dana od 10 do 20 časova i subotom od 8 do 13 časova.

Centralnu prostoriju biblioteke prosječno dnevno posjeti od trideset do osamdeset studenata, nastavnika i saradnika ovog i drugih škola. Usluge biblioteke studenti najintenzivnije koriste u toku zimskog i ljetnjeg semestra, kada dolazi i do sto studenata dnevno i uglavnom koriste literaturu za izradu eseja, seminarskih radova i prezentacija na času. Od tog broja polovina studenata ostaje u Odeljenju serijskih publikacija, a druga polovina koristi monografske publikacije iz Fonda knjiga i Priručne biblioteke. Od početka rada na BLC-u je uvedena praksa da se studentima obezbjeđuje po jedan primjerak udžbenika za svaki nastavni predmet. Posjećenost Biblioteke je najmanja u vrijeme ispitnih rokova, izuzev junsko-julskog roka, kada puno studenata nabavlja literaturu za izradu diplomskih radova. Što se tiče čitaonica, njih dnevno poseti oko 100-200 studenata. Najveća je frekvencija dolaska studenata u čitaonice u vrijeme ispitnih rokova.

Broj zaposlenih u Biblioteci i čitaonici, kao i nivo njihove stručne spreme usklađen je sa nacionalnim i evropskim standardima koji se tiču pružanja ove vrste usluga. Rad zaposlenih u biblioteci se kontinuirano prati, ocjenjuje i unapređuje (anketiranjem studenata i nastavnog osoblja).

Obrada bibliotečkog materijala radi se po međunarodnim bibliografskim standardima (ISBD)

uz pomoć programa SENAYAN (SLiMS). SENAYAN (SLiMS) Open Source Software je aplikacija (OSS) za potrebe veb servisa baziran na automatizaciji biblioteka u malom i velikom obimu. Senayan je licenciran pod GPLv3 koji garantuje slobodu, izmjene i raspodijele (prava na korišćenje, proučavanja, umnožavanja...). SENAYAN (SLiMS) aplikaciju smo prilagodili našim potrebama uz dodatnu modifikaciju i prevod.

Senayan uključuje funkcije: javni pristup on-line katalogu (OPAC) sa generisanim thumbnail-a (prikaz omota knjiga) ; detalji evidencije su takođe dostupni formatu XML (Extensible Markup Language) za potrebe ostalih web servisa; podrška upravljanje multimedijalnih dokumenata (flv,.. mp3) i digitalnih dokumenata; pruža višejezične odabir; složenu pretragu izvještaje (broj knjiga, broj članova, broj transakcija, broj rezervacija ...). Pretraživanje kompletnog bibliotečkog fonda moguće je preko sajta BLC -a. Biblioteka je dio akademske kompjuterske mreže.

Zaposleni u Biblioteci sistematski upoznaju sa načinom rada u Biblioteci i svim novinama iz oblasti bibliotekarstva nastavnike, saradnike i studente. Zaposleni u Biblioteci vrše obuku nastavnika, saradnika i studenata u cilju efektivnijeg korišćenja Biblioteke.

Čitaonica i biblioteka BLC - a smještena je na prvom spratu zgrade BLC -a. Tu se nalazi centralna prostorija sa računarima za pretraživanje baza podataka i listnim katalogima, odjeljenje serijskih publikacija i prostorije službenika. Ove prostorije su prije tri godine renovirane i time su znatno poboljšani uslovi za rad studenata. Prostorija biblioteke opremljena prema savremenim standardima, a Fond knjiga prema standardima za čuvanje bibliotečkog materijala.

BLC obezbjeđuje studentima korišćenje informatičkih resursa neophodnih za savladavanje gradiva i vrši kontrolu, ocjenu i unapređenje obima, strukture i kvaliteta informatičkih resursa. BLC studentima obezbjeđuje potreban broj računara odgovarajućeg kvaliteta, pristup Internetu i ostalu komunikacionu opremu u salama Računskog centra sa određenim brojem termina za studente svih nivoa studija.

U svim ovim salama obezbjeđeni su adekvatni uslovi za rad studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja BLC -a. Sve računarske sale su opremljene kompletnom (podnom) mrežnom infrastrukturom.

Centar za informacione tehnologije radi svakog radnog dana od 8 do 20 časova, a subotom, po potrebi, od 8 do 14 časova. Svakoga dana, nastavnicima i studentima je dozvoljen pristup računarima za izvođenje nastave i ispita ili za samostalni rad. U CIT-u se organizuju kursevi računara za razne programske pakete, čime se daje doprinos sticanju osnovnih i proširenju postojećih znanja studenata i nenastavnog osoblja BLC -a iz oblasti informatike. Računarska i komunikaciona infrastruktura i oprema redovno se održavaju i osavremenjuju. BLC prati i usklađuje prostorne kapacitete i informatičke resurse sa potrebama nastavnog procesa i sa brojem studenata BLC -a, što i pokazuju podaci o povećanju kapaciteta i usavršavanja tokom ovih godina.

BLC ima razrađen sistem informisanja studenata o raspoloživim resursima i plan obuka administrativnog i pomoćnog osoblja za pružanje podrške studentima i nastavnom osoblju prilikom korišćenja resursa. Obuke nastavnog i pomoćnog osoblja se održavaju najmanje dva puta u toku godine ili po potrebi nakon uvođenja novih tehnologija u nastavni ili nenastavni proces.

U ovom pravcu i pravcu daljeg razvoja IK Sistema BLC-a, a obzirom da su okosnica svega IK tehnologije, prije svega strogo je definisan jedinstven način podnošenja zahtjeva za podršku i intervencije u smislu upotrebe sredstava IKT, a to je adresa elektronske pošte: ict@blc.edu.ba , te se upotreba telefonskog ili ličnog iznošenja zahtjeva ograničena na situacije u slučaju kritične greške na servisu za elektronsku poštu. <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2018/02/Pravilnik-o-koristenju-sredstava-IKT.pdf>

Na BLC je implementirana centralna lokacija na file serverima BLC-a koja sadrži sva uputstva za upotrebu sredstava IKT, fajlove za pomoć pravilnike i pravila o radu na BLC-u. Navedena lokacija je definisana pravilima o korištenju sredstva IKT o imenovanju datoteka i fascikli na serverima i tehnički podrazumijevano dostupna svakom korisničkom nalogu za rad koji se podesi u okviru sistema IKT BLC-a

Na sistemu e-nastave je oformljena sekcija "Za nastavno i administrativno osoblje" koja sadrži sva uputstva za upotrebu sredstava IKT, fajlove za pomoć i pravilnike o radu na BLC-u. U sklopu sistema e-nastave i office 365 nalazi se baza podataka sa svim adresama elektronske pošte studenata, nastavnog i administrativnog osoblja, te se ovim putem periodično, na dnevnoj osnovi, kvartalno dobijaju informacije o resursima i uslugama koje su im na raspolaganju kao i nadogradnjama i poboljšanjima sistema.

U okviru office 365 portala je oformljeno više sekcija: Asistenti, Profesori, Studenti, Zaposleni. Svaka od navedenih sekcija u svojoj bazi podataka sadrži spisak korisnika sa njihovim adresama elektronske pošte, kao i sopstvenu mikro lokaciju u kojoj se nalaze svi materijali, uputstva, resursi vezani za grupu korisnika kojima je namijenjeno. Jednostavnim ukucavanjem adrese alijasa (npr. profesori@blc.edu.ba) šalje se elektronska pošta grupi korisnika "profesori", elektronska poruka je dostupna i sva dokumenta zakačena u elektronskoj pošti stavljaju se u jedinstvene foldere koji su dostupni svim članovima grupe. Osim primjene grupa za komunikaciju distributivne grupe u okviru sistema e-nastave i office 365 služe za učenje na studijskom programu informatika kao i za sve ostale studijske programe, u smislu izrade prezentacija, seminarskih radova, komunikacije između studenata i s nastavnim osobljem. Preduslov su predznanja u radu sa osnovnim alatima Office (Word, Excel, PowerPoint, Access). Vrlo bitna funkcija je i mogućnost spremanja dokumenata u „oblak“, a može se vrlo jednostavno primijeniti u slučajevima prezentacije zadanog zadatka samom profesoru i ostalim studentima, korišćenjem na internetu (u „oblak“) spremljenih dokumenata, s mogućnošću izmjena na licu mjesta, on-line. Nije potrebno donošenje radova na vanjskim medijima, tipa CD-DVD ili USB memory stika. Za vrijeme izrade zadanog zadatka, studentima je omogućena stalna komunikacija s kolegama i nastavnim osobljem putem Skype for bussines alata, moodle foruma, elektronske pošte, te i na ovaj način dobiti potrebne informacije.

Procjena ispunjenosti Standarda 6:

BLC je u potpunosti obezbijedio i osigurao kvalitet opreme i prostora za izvođenje nastave, čime se smatra da je Standard 6 ispunjen u potpunosti.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 6:

1. Kontinuirana kontrola kvaliteta:

Nastaviti s kontrolom i unapređenjem prostora i opreme u skladu s Pravilnikom o

osiguranju kvaliteta.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Direktor menadžer, Komisija za osiguranje kvaliteta, Rukovodilac Centra za istraživanje i razvoj, Administrativno-tehnička služba.

2. **Saradnja s istraživačkim centrima:**

Proširiti saradnju s drugim istraživačkim centrima kako bi se omogućilo korišćenje njihovih resursa.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Direktor menadžer, Administrativno-tehnička služba.

3. **Povećanje broja računara u biblioteci:**

Povećati broj računara dostupnih studentima u biblioteci.

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac biblioteke, Rukovodilac Centra za informacione tehnologije.

4. **Studentske identifikacione kartice:**

Uvesti identifikacione kartice koje će služiti za:

- Prijavu ispita.
- Kontrolu prisustva nastavi.
- Korišćenje čitaonica i biblioteke.
- Štampanje, skeniranje i druge prateće usluge

Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac Centra za informacione tehnologije.

STANDARD 7: Informacioni sistem

Moderan integrisan informacioni sistem BLC –a o studijskim programima od kojeg može bez problema da se traže dnevno raspoložive činjenice o stanju svojih resursai aktivnosti, a kako bi njegovo rukovodstvo moglo donositi pravovremene odluke o mjerama za otklanjanje nedostataka i poboljšanje stanja, te studenti vidjeti status u kojem se nalaze, broj ostvarenih bodova, položenih ispita, i sl. Na takav način BLC može da se predstavi kao moderan BLC uz podršku, takođe, modernih informaciono– komunikacionih tehnologija. Zbog toga CIT ovom pitanju informacionog sistema kaojednom od najbitnijih posvećuje svakodnevnu pažnju.

Opredjeljenje Visoke škole Banja Luka College je da stvori sve materijalno-tehničke i prostorne uslove za modernu visokoškolsku ustanovu koja će omogućiti realizacijukoncepta obrazovanja za život i društva znanja. Stalnim ulaganjem u informaciono- komunikacione tehnologije koje se oslanja na kvartalnu nabavku opreme i softvera shodno potrebama i mogućnostima osigurava se kvalitet i neometan rad svih studenta i zaposlenih. Konstantnim praćenjem rezultata i informacija koje pružaju hardver i softver rade se preporuke i analize za unapređenje sistema na osnovu pravilnika o korištenju sredstava i informaciono-komunikacionih tehnologija. <https://www.blc.edu.ba/wp-content/uploads/2018/02/Pravilnik-o-koristenju-sredstava-IKT.pdf>

Hardverska osnova informacionog sistema

Hardverska osnova i srž sistema je server ili rek sala koja se dalje računarskom mrežom distribuira na sve učionice, amfiteatre, laboratorije i ostale prostorije na ovoj visokoškolskoj

instituciji kao i putem internet linka prema vanjskim korisnicima sistema

Server sala

Na Banja Luka College-u je postavljen klaster od 6 hardverskih servera (HP i Lenovo Brend) od kojih su svi na Intel Xeon platformi sa dovoljnom količinom radne memorije. Od toga su dva hosta za virtualne mašine, tri domen kotrolera koji su ujedno i DNS domen serveri. Ukupan korisnički smještajni prostor je 1 TB poserveru odnosno 10 TB na serveru za čuvanje podatak (Storage serveru) uz mogućnost proširenja po potrebi. Svi serveri su povezani na mrežu redundantnim gigabitnim linkovima na svičeve kao i radne stanice. Svaki od navedenih servera ima zaseban uređaj za neprekidno napajanje (UPS) koji omogućuje cijelom sistemu autonomiju i neometan rad od pola sata u slučaju ispadanja sa naponske mreže. Sva oprema se nalazi u zasebnoj izolovanoj prostoriji sa kontrolisanim ulaskom i autonomnim sistemom za klimatizaciju. Sama soba sa opremom je pokrivena video nadzorom 24/7. Pristup samoj sobi je uvijek organizovan uz prisustvom IT osoblja ili ovlaštenog osoblja.

Mrežni pristup

Mrežni pristup je realizovan putem optimalnog broja bežičnih pristupnih tačaka i mrežnih svičeva raspoređenih na način koji je ostvarena potpuna pokrivenost svih prostorija ustanove kao i vanjskih dijelova ustanova. Bežični kapacitet je 54 mbs a žični je omogućen putem gigabitnih linkova. Pristupni Internet kapacitet za bežične i žične uređaje je 100/100 mbs i koristi usluge provajdera Blic.net. Iz bezbjednosnih razloga strogo se razdvaja i izoluje javni pristup (gosti, mobilni uređaji i sl.) od pristupa za službene uređaje i uređaja koji funkcionišu unutar zgrade Banja Luka College-a. Navedeno se omogućava i kontroliše putem Active Domainsistema i Firewall funkcionalnosti mrežnih uređaja.

Učionice, amfiteatri, laboratorije, radio, štamparija

Sve učionice i amfiteatri su opremljeni sa kompletnom multimedijalnom opremom, (PC, video bim, video kamera, ozvučenja učionice, pristup širokopojasnom Internetu) što omogućava studije na daljinu i kompletan video nadzor tokom izvođenju nastave. Može se konstatovati da sve učionice zadovoljavaju postavljene zahtjeve vezane za standarde obrazovanja na daljinu. Informatički kabineti za informaciono-komunikacione tehnologije su posebno opremljeni za razvoj i održavanje svih servisa koji se izvode u nastavi kao i za razvoj multimedijalnih aplikacija i za razvoj informacionog sigurnosnog sistema.

BLC raspolaže sa tri informatička kabineta :

prizemlje : informatički kabinet sa 31 radnih stanica (konfiguracije stolni računar Intel Pentium i5 processor sa 16GB RAM-a, 160GB HDD-a, DVD čitačima, 22`` Widescreen) za potrebe nastave i ispita;

prvi sprat: informatički kabinet sa 21 radnih stanica (konfiguracije: Pentium i5, sa 8GB RAM-a, 160GB HDD-a, lcd, 22`` monitorima) za potrebe slobodnog rada studenata i za potrebe nastave i ispita.

drugi sprat: Apple iMac sala sa 10 iMac računara i Apple MacBook Air laptopom za katedrom. Na BLC-u se nalaze i sledeće prostorije:

Foto studio, - sa svom potrebnom opremom za digitalnu fotografiju

Video studio - sa svom potrebnom opremom za video montažu

Grafički atelje – sa svom potrebnom opremom za digitalnu štampu

Internet Radio – sa svom potrebnom opremom za radio stanicu

Multimedijalni studio – sa svom potrebnom opremom za grafičke potrebe

Laboratorija za računarske mreže – sa svom potrebnom opremom za izvođenjenastave

Softverska osnova

Kompletna osnova informacionog sistema je bazirana na Microsoft Windows platformi, osim za veb servise koji su na Linux platformi i Mac sala koja funkcioniše na iMac OS operativnim sistemima. Kompletan sistem je uvezan u jednu logičku cjelinu. Organizaciona šema je iskorišćena za repliciranje stanja sa logičkog modela organizacije u informacionom sistema a kroz upotrebu servisaaktivnog direktorijuma. Korisniče aplikacije koje su dostupne svima su opisane u prvilima o korištenju informaciono-komunikacionih tehnologija i predstavlja korisnički set aplikacija koje su dostupne na svakom službenom korisničkom uređaju. U istom dokumentu je opisan način zahtjevanja instalacija specifičnih aplikacija.

Veb servisi su organizovani tako da:

Svi servisi su jasno definisani/odvojeni i međusobno nezavisni. U slučaju da jedan od servisa/stranica prestane sa radom, to ne utiče na preostale servise/stranice. Čuvanje servisa/stranica se radi na dnevnom, sedmičnom i mjesečnom nivou, tako da je uvijek moguće sistem vratiti na neko od prethodnih stanja u slučaju potrebe. Upravljanje serverom/servisima/stranicama je jednostavno i ne zahtjeva nikakvo iskustvo u radu sa terminalom/konzolom. Svi servisi/stranice mogu biti posebno upravljani, sa određenim privilegijama, na način da korisnici ne ugrožavaju rad jedni drugima. Preko panela/web interfejsa-a je omogućeno potpuno upravljanje kompletnim serverom/servisima/stranicama. Nadogradnje servisa na novije verzije izvršavaju se direktno iz panela. Kompletan monitoring u realnom vremenu. Firewall/zaštita servera. Napredno keširanje sadržaja, mogućnost izbora (1. Apache; 2. Apache + NginX; 3. Apache + NginX + Varnish).

Servisi

Organizaciona šema je iskorišćena za repliciranje stanja sa logičkog modela organizacije u informacionom sistema a kroz upotrebu servisa aktivnog direktorijuma koji nam služi za inventorisane, organizaciju, autentikaciju, autorizaciju i upravljanje sa mrežnim objektima i resursima koji rade na ili su kompatibilni sa Microsoft Windows tehnologijama.

Uopšteno: svi korisnici posjeduju korisnički nalog kojeg čine njegovi kredencijali(ime naloga i njegova šifra) kao najvažniji dio te veliki broj drugih atributa koji nude proširenje mogućnosti upravljanja samim nalogom.

Računari takođe posjeduju naloge, koji dozvoljavaju računaru sa MS Windows operativnim sistemom (ili kompatibilnim) da komunicira i dijeli resurse sa drugim članovima domena, te da se koristi za prijavu korisnika i dr.

Na taj način imamo jedinstvenu bazu osnovnih resursa računarskog sistema čije aktivnosti i upotrebu možemo da pratimo i na taj način imamo uvid u iskorišćenost sistema što olakšava planiranje povećanja kapaciteta i dr.

Pored navedenog, sržni mrežni servisi koji omogućavaju stabilan rad svih uređaja na mreži su implementirani sa redudansom i to su: DNS, DHCP, RADIUS, File sharing, Printing.

File sharing je baziran na DFS servisu i raspoređen je preko nekoliko servera od kojih svaki ima barem jednu aktivnu kopiju u realnom vremenu, kao i osnovno vremensko verzionisanje datoteka i foldera čime je korisnicima omogućen jednostavan povrat prethodnih verzija dokumenata. Pristup dijeljenim podacima se reguliše centralno putem AD objekata. Baze podataka se služe sa Microsoft Windows SQL Server 2012 servera i čuvaju se u odvojenim instancama za svaku aplikaciju. Pored navedenog važniji servisi koji su implementirani su:

Software za antiplagijarizam – u okviru moodle platforme za učenje na daljinu Internet radio palatforma zasnovana na Linux i PHP tehnologijama; Microsoft Office 365 Cloud sa integracijom na AD visoke škole i Skype for Bussines telekonferensing sistem za sve studente i zaposlene; Tehnologija zaštite WLAN mreže i korisnika bazirana na Active Domain i firewall

polisama SSL VPN konekcija sa 3DES algoritmom kriptovanja prema udaljenim lokacijama u sistemu učenja na daljinu i sistemima koji zahtjevaju prijavu korisnika.

PKI infrastruktura informacionog sistema sa kriptovanjem saobraćaja, tehnologijom digitalnog certifikata i emitovanjem javnih i privatnih ključeva, Windows Server 2012, Windows Server 2012R2, operativni sistem na serverskim uređajima; Microsoft imagine program za rapidjelu softvera studentima i nastavnom osoblju potreban za nastavu.

Aplikacije i veb servisi

Veb kontrol panel (Centos OS Panel) omogućava upravljanje veb aplikacijama, kao i pregled statistike, iskorišćenost resursa, broj posjeta, rad sa rezervnim kopijama itd.. Kontrolni panel je razumljiv i jednostavan za korišćenje. Putem ovoga sistema upravlja se i kontroliše glavni veb servis – aplikacija - zvanična veb prezentacija BLC -a (www.blc.edu.ba), studentski veb servis biblioteke (<http://biblioteka.blc.edu.ba>), veb servis alumni asocijacije (<http://alumni.blc.edu.ba>), sistem studentske službe <https://ss.blc.edu.ba>.

U okviru BLC-a funkcioniše sledeće veb lokacije i aplikacije:

aktuelnosti.blc.edu.ba

blc.mcite.blc.edu.ba

pr.blc.edu.ba

alumni.blc.edu.ba

racunovodstvo.blc.edu.ba

radio.blc.edu.ba

so.blc.edu.ba

sec.blc.edu.ba

yfchange.blc.edu.ba

e-nastava.blc.edu.ba

biblioteka.blc.edu.ba

ss.blc.edu.ba

kc.blc.edu.ba

blc.edu.ba/dani_prakse

Office 365 <https://portal.office.com>

Office 365 kao LMS platforma objedinjuje napredne tehnologije učenja sa aspektima autorskih kolaboracija i socijalnih vještina. Office 365 na taj način pruža platformu za učenje koju korisnici već znaju da koriste pružajući im poznato okruženje, kao što je recimo okruženje za rad u Microsoft Office-u. U svojoj novijoj verziji je omogućena jednostavna nadogradnja putem oblaka (eng. Cloud). To omogućava da su svi predmeti, aplikacije i alati odmah dostupni i na dohvat ruke. Office 365 kao sistem zbog svoje integracije u oblaku, pruža mogućnost da se svim sadržajima pristupa sa jednom jedinstvenom šifrom i ne zavisi od uređaja sa kojim pristupamo. Ovom sistemu se može pristupiti sa mobilnim telefonom, tabletom, laptopom ili bilo kojim uređajem koji ima pristup internetu, bez dodatnih podešavanja platforme ili pojedinačnih predmeta.

Nastavnici mogu objavljivati pojedinačne zadatke za svakog studenta sa člancima kojise mogu dijeliti u kreiranoj biblioteci digitalnih dokumenata, a grupa može sarađivati sa OneNote Notebook sveskom koji je smješten u SharePoint Online sistem. To omogućava da su materijali uvijek dostupni sa svakog uređaja i mogu se dijeliti i vezivati za svaki kurs posebno.

Moodle <https://e-nastava.blc.edu.ba>

Moodle je besplatni softver otvorenog koda (eng. *Open Source*) baziran na programskom

jeziku PHP, kao što se može vidjeti na njihovoj oficijalnoj stranici. Moodle je instaliran i konfigurisan je odrađen na serversko okruženje koje podržava Apache server i MySQL ili sistem za upravljanje bazom podataka (eng. *Database Management System – DBMS*). Ovaj LMS omogućava registrovanje predavača i studenata, sinhronizovanje sa nalogima na office 365 platformi kao i sa aktivnim direktorijumom, kreiranje novih predmeta, objavljivanje materijala na kurseve u velikom broju formata (.doc, .docx, .xls, .xlsx, .pps, .ppsx, .html, .zip, .rar, .pdf i sl.). Takođe, Moodle podržava funkcionalnosti kao što je kalendar događaja, forum, kreiranje kvizova i testova, unos ocjena. Ipak, najinteresantnija stavka Moodle rješenja jeste jako razvijen mehanizam statističkih pokazatelja, koji omogućava predavačima uvid u aktivnosti studenata (broj pristupa, broj preuzimanja, bodovi sa periodičnih provjera znanja, procenti uspjeha i sl.).

Studentska služba <https://ss.blc.edu.ba>

Servis i služba za rad sa studentima i planiranje nastave učestvuje u aktivnostima planiranja, organizovanja i provođenja nastavnog procesa na BLC-u.:

Upravljanje studentskim dosijeom

Jednostavna obrada prijave ispita, kao i upravljanje svim drugim aktivnostima (priznati ispiti, diplomski radovi, ECTS bodovi, upis semestra, uvjerenja). Funkcije studentske službe za rad sa studentima obuhvataju:

- informacije o studiju
- prijem kandidata
- upis i evidencija studenata u prvi, ciklus studija
- upis i evidencija studenata u starije godine studija
- praćenje prijave i polaganja ispita
- prijava i odbrana završnih radova - diplomskih radova
- prelazak sa drugih fakulteta
- kontakti sa bivšim studentima i diplomantima
- nastavak studija

Upravljanje predmetima

Mogućnost praćenja svih predmeta na fakultetu. Vođenje evidencije predmeta posemestrma i školskim godinama (ECTS bodovi, šifra predmeta...)

Potvrde i uvjerenj

Izdavanje potvrda i uvjerenja za studente koji zadovoljavaju potrebne uslove, jednostavno i u vrlo kratkom vremenskom roku. Funkcije studentske službe u radu sa potvrdama i uvjerenjima obuhvataju: uvjerenja, ovjera nastavnog plana i programa, izdavanje uvjerenja i drugih dokumenata, izdavanje diploma, duplikat diplome, ispis, žalbe, razne aktivnosti,

Zaposleno osoblje

Vođenje evidencije nastavnog i nenastavnog kadra. Pregledna lista zaduženja profesora. Upravljanje studijskim programima. Za bolju organizaciju studijskih programa omogućeno je upravljanje studijskim programima.

Nastavni planovi

Jednostavan pregled, planiranje i organizacija nastavnih planova za sve studijske odsjeke. Svrha obrade podataka je obezbeđivanje indikatora radi praćenja studenata, efikasnog i kvalitetnog funkcionisanja obrazovnog sistema, planiranja obrazovne politike, praćenje, proučavanje i unapređivanje obrazovnog nivoa studenata, profesionalnog statusa i usavršavanja nastavnika, rada visokoškolskih ustanova, efikasno finansiranje sistema visokog školstva i

stvaranje osnova za sprovođenje nacionalnih i međunarodnih istraživanja u oblasti obrazovanja. Cjelokupan sistem je automatizovan (automatski se određuje koje ispите student sluša na osnovu studijskog programa, koje ispите ima pravo da prijavi, koje obavlja, koliko ects bodova prenosi, koji je status studenta, Ovo umnogome olakšava rad i povećava efikasnost i produktivnost studentske službe.

Biblioteka <http://biblioteka.blc.edu.ba>

Biblioteka BLC –a ima fond koji je veći od 2000 bibliotečke jedinice monografskih publikacija iz oblasti ekonomije i drugih društvenih, humanističkih, prirodnih nauka iz kojih se izvodi nastavni proces. Od tog broja oko 1980 bibliotečkih jedinica čine domaće monografske publikacije, a oko 20 bibliotečkih jedinica je na stranim jezicima. Biblioteka raspolaže i sa 52 naslova stručnih časopisa, od čegasu 50 naslova na srpskom jeziku i 2 naslova na stranim jezicima. U toku 2014. godineu Biblioteci je nabavljeno 420 novih naslova. Biblioteka vrši razmjenu sa univerzitetskim i fakultetskim bibliotekama u regionu, što doprinosi bogatstvu i raznovrsnosti bibliotečkog fonda. Biblioteka BLC-a posjeduje i potrebnu tehničku opremljenost za korišćenje i pristup istim (brze i efikasne računare za pretraživanje i 24-časovni pristup Internetu). BLC je studentima omogućio pristup EBSCO bazi podataka. EBSCO informativni servis je baza koja sadrži elektronske časopise, novine, kao i knjige iz skoro svih oblasti ljudskog znanja (oblasti tehnike, medicine, ekonomije, sporta i dr.) EBSCO baza omogućava on-line pristup više od stotinu baza podataka, 20 000 naučnih i stručnih časopisa i dnevnih novina najpoznatijih svjetskih naslova. Bazi se pristupa isključivo iz informatičkog kabineta, preko Mozilla Firefox Browser-a, klikom na Bookmarks - ebscohost.

Biblioteka je pretplaćena i na INFOTEK bazu podataka svih pravnih propisa objavljenih u službenim listovima i glasnicima u zemlji.

Obrada bibliotečkog materijala radi se po međunarodnim bibliografskim standardima (ISBD) uz pomoć programa SENAYAN (SLiMS). SENAYAN (SLiMS) Open Source Software je aplikacija (OSS) za potrebe veb servisa baziran na automatizaciji biblioteka u malom i velikom obimu. Senayan je licenciran pod GPLv3 koji garantuje slobodu, izmjene i raspodijele (prava na korišćenje, proučavanja, umnožavanja...). SENAYAN (SLiMS) aplikaciju smo prilagodili našim potrebama uz dodatnu modifikaciju i prevod.

Senayan uključuje funkcije: javni pristup on-line katalogu (OPAC) sa generisanim thumbnail -a (prikaz omota knjiga); detalji evidencije su takođe dostupni formatu XML (Extensible Markup Language) za potrebe ostalih web servisa; podrška upravljanje multimedijalnih dokumenata (flv,.. mp3) i digitalnih dokumenata; pruža višejezične odabir; složenu pretragu izvještaje (broj knjiga, broj članova, broj transakcija, broj rezervacija...). Pretraživanje kompletnog bibliotečkog fonda moguće je preko sajta BLC-a. Biblioteka je dio akademske kompjuterske mreže.

Softver za studente i nastavu - [Link](#)

Studentima je omogućeno da kroz dio Microsoft Imagine Standard i Premium programa mogu dobiti besplatne programe potrebne za studiranje. Cena svog softvera na ovoj lokaciji je besplatna uz uslov da se svi pridržavaju pravila iz ugovora koji je potpisan između matične akademske institucije (BLC) i softverskog izdavača (Microsoft).Microsoft Imagine Premium paket, omogućava korišćenje oko 200 proizvoda kompanije Microsoft besplatno za sve studente (operativni sistemi, alati za veb dizajn, alati za razvoj baza podataka, alati za razvoj Windows Phone aplikacija, alati za, alati za razvoj Windows aplikacija).

Također, BLC ima izgrađen informacioni paket sa detaljnim prikazom svih studijskih programa na sajtu škole. Informacioni paket koji sadrži sve bitne podatke o studijskim programima, ciljeve i kompetencije, ishode učenja, nastavne planove sa fondom časova i brojem ECTS bodova za

svaki predmet.

Pregled studijskih programa uvijek se prikazuje i u redovnom promotivnom materijalu (brošure, flajeri, vodiči i sl.) koji se izrađuje svake godine i dopunjava sa najnovijim informacijama.

Politika upravljanja ljudskim resursima jeste značajan segment Politike osiguranja kvaliteta i Strategije BLC -a. Politika predviđa da u skladu sa stvorenim kadrovskim resursima treba intenzivirati aktivnosti na pokrivenosti nastave na iz vlastitog nastavnog kadra. Također, politika predviđa formulisane prijedloge za raspisivanjem konkursa za prijem novih nastavnika i saradnika.

U dosadašnjem duhu škole, Politika nalaže da se nastavi politika angažovanja mladog i perspektivnog kadra pravilnim odabirom i školovanjem studenata, zatim nastaviti aktivnosti na unapređenju nastavnog procesa stvaranjem visokog nivoa organizovanosti i odgovornosti nastavnika i saradnika, stvaranjem uslova u kojima njihovi talenati i vještine dolaze do izražaja i u skladu s tim obezbijediti veću dostupnost nastavnika i saradnika studentima.

Kroz Politiku se predviđa realizacija programa pedagoškog obrazovanja za saradnike koji nisu slušali te programe u toku osnovnih studija, kao i za nastavnike koji iskažu spremnost da odslušaju takav program;

Također, BLC ima Pravilnik o obrazovanju i usavršavanju koji poštuje zakonske odredbe definisane u pravcu motivacije i nagrađivanja osoblja. Naime, u Zakonu postoji odredba kao motivacija za usavršavanje definisana u članu 98, koji glasi:

„Nastavniku poslije pet godina rada provedenih na visokoškolskoj ustanovi može biti odobreno plaćeno odsustvo u trajanju od jedne školske godine radi stručnog i naučnog usavršavanja, u skladu sa statutom“. <https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2022/06/Pravilnik-o-obrazovanju-i-usavršavanju.pdf>

Kao pokazatelj kompetentnosti nastavnika mogu se navesti uslovi za izbor u naučno- nastavna zvanja, koja su ispunila nastavnici u naučno-nastavnim zvanjima koji izvode nastavu na BLC– u, zavisno od zvanja u koje su izabrani. Prilikom izbora kandidata u naučno-nastavno zvanje posebno se vrednuju: mjerljivi rezultati naučnog i istraživačkog rada kandidata, angažovanje kandidata u razvoju nastave i razvoju drugih djelatnosti, rezultati nastavno-pedagoškog rada kandidata, rezultati postignuti u obezbjeđivanju naučno-nastavnog podmlatka, kao i povezanost obrazovnog rada nastavnika sa radom na projektima u drugim oblastima privrednog i društvenog života i doprinos široj zajednici. Sve navedeno, planirano je kroz finansijski plan sa vlastitim ključnim performansama i indikatorima.

BLC redovno vodi bazu strukture studentske populacije, gdje se unose podaci o polu, starosnoj dobi, završenoj srednjoj školi studenta, prosječnoj ocjeni iz srednje škole, na koji se studijski program upisuje, na koju godinu studija se upisuje, da li se prepisuje sa druge VŠU, na koju godinu, da li student prelazi na drugi studijski program, status studenta pod kojim je upisan (varnedni/redovni), da li je u fazi mirovanja, broj studenata koji su napustili studij i godina diplomiranja.

BLC prati broj diplomiranih studenata u svakoj godini, te uredno vodi bazu mentora u obliku zapisnika i Knjige evidencije, te brojšano iskazuje u tabelama.

BLC prati stepen zapošljavanja svršenih studenata na osnovu sprovedenih anketa na dan dodjele diploma. Svi podaci se čuvaju radi uporedivosti i uspješnosti studijskog programa. Prema posljednjim podacima iz 2023. kroz analizu anketnih odgovora studenata pokazuje se pozitivna percepcija o obrazovanju na „Banja Luka College“-u, ali i nekoliko područja koja se mogu poboljšati. Velika većina studenata (85,71%) smatra da je obrazovanje adekvatno, 76,79% studenata se zaposlilo, dok 21,43% nije. Od toga 62,5% je zaposleno u struci, dok je 23,21% zaposlilo u drugim oblastima. Prema analizi 55,36% smatra da je znanje dovoljno, dok 28,57% smatra da nije, a 60,71% onih koji su radili tokom studija napredovalo je nakon završetka.

Većina (69,64%) ne smatra potrebnim izmene nastavnih planova, dok 21,43% smatra da izmene treba izvršiti, ali nisu precizirali šta tačno. Generalno, studenti imaju pozitivan stav prema obrazovanju, ali postoji prostor za poboljšanje u vezi sa specifičnim potrebama tržišta rada i dodatnim prilagođavanjima nastavnog plana.

Procjena ispunjenosti Standarda 7

BLC je u potpunosti obezbijedio i osigurao kvalitet upravljanja informacijama o studijskom programu putem modernog, integrisanog informacionog sistema BLC-a. Sistem omogućava efikasno upravljanje podacima o studijskim programima, što potvrđuje da je Standard 7 ispunjen u potpunosti.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja standarda 7:

- 1. Izvršiti sveobuhvatnije analize informacija studijskih programa i uvođenje dodatnih parametara za analizu.**
Nosilac aktivnosti: Administrativno-tehnička služba, Naučno-nastavna vijeća.
- 2. Nastaviti sa kontinuiranim unapređenjem informacionog sistema kako bi se omogućio širi spektar analiza i izvještaja.**
Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za informacione tehnologije, Administrativno-tehnička služba.
- 3. Poboljšati Politiku upravljanja ljudskim resursima, sa projekcijama budućih potreba, ključnim performansama i indikatorima.**
Nosilac aktivnosti: Direktor, Senat.
- 4. Uvođenje studentskih identifikacionih kartica koje će služiti za prijavu ispita, kontrolu prisustva nastavi, kao legitimacija u čitaonicama BLC-a, korišćenje usluga biblioteke, štampanje, skeniranje i pristup pratećoj opremi.**
Nosilac aktivnosti: Direktor, Rukovodilac CIT-a.

STANDARD 8: Presentacija informacija za javnost

Vidljivost ustanove u javnosti predstavlja ključni segment na kojem se konstantno radi. Informacije o BLC-u redovno se ažuriraju i objavljuju, sa jasnom sviješću da dvosmjerna i

transparentna komunikacija sa studentima, kao i promocija institucije, igraju presudnu ulogu u ostvarivanju postavljenih ciljeva.

Komunikacija sa studentima uspostavljena je putem studentskih tijela u upravljačkim organima, mailing listama, oglasnim pločama na veb portalima, elektronskim oglasnim tablama i društvenim mrežama. Sve informacije o programima i zvanjima dostupne su na veb stranici BLC-a (www.blc.edu.ba), koja sadrži detalje o programima, organizacijama, centrima, časopisima, studentskim aktivnostima, kao i načinu upisa.

BLC kontinuirano ulaže u povećanje informisanosti studenata, omogućujući im lak pristup informacijama o režimu studija i studentskim pravima. Posebno se izdvaja segment e-nastave, koji studentima pruža pristup planovima rada, vodičima, podacima o nastavnicima, i mnogim korisnim informacijama.

Svi nastavnici i saradnici aktivno komuniciraju sa studentima putem internet stranice, gdje se objavljuje nastavni materijal, zadaci za vježbanje, ispitni zadaci, kao i teme za seminarske i diplomske radove. Planovi rada i rasporedi nastave redovno su dostupni na web sajtu, a svi planovi nastave prate godišnji akademski kalendar.

Planovi rada predstavljaju osnovu za sistematski i planski pristup realizaciji nastavnog procesa. Upoređivanje planiranog sa ostvarenim obimom, strukturom inačinom rada, omogućava jasnu sliku o stepenu ispunjenosti ciljeva nastavnog procesa i smjernicama za unapređenje kvaliteta nastavnog procesa.

Stope prolaznosti, prosječne ocjene po predmetima, podaci o zaposlenima se javno objavljuju kroz izvještaj o samovrednovanju, koji je plasiran na sajtu BLC-a i svima jedostupan.

Osim preko e-nastave i sajta BLC-a, profesori i studenti se obučavaju za rad u programu Office 365, koji omogućava nastavnicima objavljivanje pojedinačnih zadataka svakog studenta sa člancima koji se mogu dijeliti u kreiranoj biblioteci digitalnih dokumenata, a grupa može saradivati sa OneNote Notebook sveskom koji je smješten u SharePoint Online sistem. (Office 365 <https://portal.office.com>) To omogućava da su materijali uvijek dostupni sa svakog uređaja i mogu se dijeliti i vezivati za svaki kurs posebno. Office 365 na taj način pruža platformu za učenje koju korisnici već znaju da koriste pružajući im poznato okruženje, kao što je recimo okruženje za rad u Microsoft Office-u. Office 365 kao sistem zbog svoje integracije u oblaku, pruža mogućnost da se svim sadržajima pristupa sa jednom jedinstvenom šifrom i nezavisni od uređaja sa kojeg se pristupa (mobilni telefon, tablet, laptop ili bilo kojim uređajem koji ima pristup internetu). Na sistemu e-nastave je oformljena sekcija "Za nastavno i administrativno osoblje" koja sadrži sva uputstva za upotrebu sredstava IKT, fajlove za pomoć i pravilnike o radu na BLC-u. U sklopu sistema e- nastave i Office 365 nalazi se baza podataka sa svim adresama elektronske pošte studenata, nastavnog i administrativnog osoblja, te se ovim putem periodično, na dnevnoj osnovi, kvartalno dobijaju informacije o resursima i uslugama koje su im na raspolaganju kao i nadogradnjama i poboljšanjima sistema.

Između BLC-a i diplomiranih studenata je uspostavljena međusobna komunikacija preko Alumni kluba koja bi mogla dati korisne podatke o broju zaposlenih diplomiranih studenata, primjenljivosti njihovih stečenih znanja u praksi, kao i ostale podatke kojima bi se poboljšali i unapredili postojeći studijski programi i institucionalna saradnja. BLC čija je svrha da pomaže studentima u procjeni svojih sposobnosti, interesovanja i vrijednosti, kao i da ih informiše o

stanju na tržištura i zahtjevima poslodavaca u pogledu potrebnih kompetencija. BLC je na još jedan evropski savremen način uradio povezivanje studenata i diplomaca preko „Alumni“ sajta koji omogućava da pronađete sve informacije studenata sa BLC-a, berze rada, potencijalne poslodavce (više o aktivnostima Alumnia može se vidjeti na(<http://www.blc.edu.ba/alumni/>, kao na fejsbuk stranici Alumni kluba BLC-a). Alumni pruža mogućnost razgovora i savjetovanja u vezi sa mogućnostima razvoja karijere i tosa stručnim licima, organizaciji skupova, njihovo usavršavanje, objavljuje publikacija, organizuje radionice obuke (kako napisati biografiju, priprema za intervju i sl), organizuje predavanja uspješnih poslovnih ljudi, pruža informacije o ponudi na tržištu rada i povezuje studente sa zainteresovanim poslodavcima i slično. Osim niza korisnih informacija i preporuka za sve korisnike ovog sajta pomaže im u procesu planiranja karijere, pružajući im mogućnost da su im dostupne svi relevantni podaci Zavoda za zapošljavanje. <https://blc.edu.ba/studenti/alumni-klub/>

Putem prezentacije na internetu, izdavanjem informatora sa objašnjenjima o studijskim programima, smjerovima i zvanjima, kao i radom studentske službe, koordinatora za nastavu i svog osoblja, BLC je obezbjedio lak pristup informacijamao svim pitanjima u vezi sa upisom studenata, kao što su informacije o testovima sklonosti i informisanosti, radu BLC-a i nadležnih službi i organa, najvažnijim aktima BLC-a, kao i svim ostalim informacijama relevantnim za studente, potencijalne studente, kao i za širu zainteresovanu javnost. <https://blc.edu.ba/upis-na-banja-luka-college/>

Prezentacija mogućnosti koje nudi BLC potencijalnim studentima vrši se i kroz usmene prezentacije koje se organizuju u srednjim školama, u završnim razredima, tokom kojih se predstavljaju sve prednosti koje im studiranje na BLC-u pruža. To je praksa sa kojom treba nastaviti i dalje, s tim što se ne treba ograničiti samo na završne godine, već treba biti dio priče srednjoškolaca i tokom nižih godina.

Takođe, u organizacija BLC-a tokom mjeseca aprila, pred maturu i upis srednjoškolaca organizuje se Dan otvorenih vrata BLC-a za maturante i njihove roditelje. Gostima se predstavljaju profesori i predavači BLC-a, kao i opremljenost škole za odvijanje savremene nastave, mnoštvo vannastavnih aktivnosti čiji dio postaju upisom ove Visoke škole, kao što je rad na College radiju i u College magazinu, posjeta Sajmu knjiga u Beogradu, mogućnost upisa drugot i trećeg ciklusa studija na fakultetima u našem okruženju sa kojima BLC ima potpisane ugovore i mnoge druge prednosti koje studiranje na Banja Luka College pruža. Jedna od tih prednosti je svakako mogućnost angažmana i rada na College radiju i objavljivanja tekstova u College magazinu.

College radio je prvi internet studentski radio u Republici Srpskoj. Nastao iz potrebe da se studentima omogući praktično sticanje iskustava u radu na elektronskim medijima. Radio emituje program muzički i sadržajno orijentisan prema studenatima i mladima. Osim pažljivo birane muzike, u programu radija se govori i o temama iz oblasti obrazovanja, umjetnosti i kulture, kao i informacije o aktuelnim dešavanjima u gradu i okruženju. Program koji samostalno uređuju studenti BLC-a, emituje se putem Interneta, 24 časa dnevno. Program se može slušati pomoću Winamp Media Player-a putem linka: <http://s3.vocast.com:8600/listen.pls>

College magazin je studentski časopis i prava je prilika za sticanje vrijednog iskustva u štampanim medijima. Različitost tema i novinskih žanrova koji se objavljuju u College magazinu primjer su otvorenosti časopisa prema svima, bez obzirana područje ličnih interesa. Prvenstvena namjera magazina jeste pružanje informacija o aktivnostima studenata i profesora

na ovoj visokoj školi, kao i pokaže na koji način studenti mogu ostvariti svoje interesovanja. Zbog toga, u časopisu svoje mjesto pronalaze studenti sa smjera Informatika, Menadžmenta kulture, Poslovne ekonomije, Finansija i bankarstva, uz neizostavne studente sa Novinarstva i multimedije. Osim štampanog izdanja, College magazin se objavljuje u elektronskoj formi na sajtu, kao i na facebook stranici na kojoj se svakodnevno plasiraju vijesti i informacije važne studentima i praktično čine medijski prostor nebitnih, kao i uređaj sa kojeg preuzimaju ova izdanja. <https://www.blc.edu.ba/studentski-casopisi/>

BLC je razvio nekoliko oblika javnog predstavljanja među kojima su naučni skupovi promocija naučnih časopisa, naučnih monografija, udžbenika, zbornika. Sa svojim izdanjima BLC u saradnji sa izdavačkom kućom Besjeda svake godine učestvuje na Sajmknjiga u Beogradu, Herceg Novom, Sarajevu, Frankfurtu, kao i Sajmu knjiga u Banja Luci. Osim ovim aktivnostima BLC se ponaša i kao društveno odgovorna ustanova organizujući posjete Klinici za dječije bolesti, humanitarnim akcijama, donacijama nakon prirodnih nepogoda (poplave) itd... Sve te aktivnosti redovno su praćene u medijima i sredstvima javnog informisanja, čime se postiže vidljivost ustanove u javnosti i ostvaruju zacrtani ciljevi iz Komunikacione strategije.

Prilikom upisa, svi studenti su trebali da popune anketni list za novoupisane studente, odnosno da odgovore na tri pitanja: kako su saznali za BLC, zbog čega su se odlučili na studij na ovoj visokoškolskoj ustanovi i da li su zainteresovani za učešće u vannastavnim aktivnostima i kojim. Rezultati ankete pokazuju da je najveći broj studenata za BLC saznao preko prijatelja koji studiraju na ovoj visokoškolskoj ustanovi i da su se, na osnovu njihovih pozitivnih iskustava, odlučili da svoje školovanje nastave na BLC-u. Rezultati ankete pokazuju da je veliki broj studenata zainteresovan za vannastavne aktivnosti, prvenstveno za sportsko kreativne događaje kulturno zabavne događaje, a zatim i za rad u grafičkom ateljeu.

BLC otvoreno istupa u javnosti i daje informacije o svim važnim događajima i aktivnostima koje se odvijaju na BLC -a. Pored toga predstavnici BLC -a pokreću, ali i odazivaju se na javne debate, tv i radio emisije, konferencije, naučne skupove, seminare itd.

BLC podstiče svoje zaposlene da se aktivno bave naučnim, istraživačkim, umjetničkim i stručnim radom i da što češće objavljuju rezultate svoga rada u inostranstvu i time što izdvaja posebna finansijska sredstva za podršku ovim aktivnostima. Prema Odluci Direktora svim nastavnicima i saradnicima koji su zaposleni na BLC-u odobrava se korišćenje sredstava na ime naknade troškova učešća na međunarodnim skupovima, pod uslovom da imaju prihvaćen rad na tom skupu, kao i sredstva na ime naknade troškova učešća na jednom domaćem naučnom skupu. Takođe, svim saradnicima na BLC-u u toku izbornih perioda u zvanju saradnika odobravaju se sredstva na ime naknade troškova studiranja, nastavka studija, pod uslovom da prethodno pokažu uspjeh na studiju.

U okviru uključivanja BLC-a u naučne i stručne tokove, kao i unaprjeđenja akademskih znanja i podsticanje naučnog podmlatka, nastavnici BLC-a realizuju svoje doktorske studije na univerzitetima u zemlji i inostranstvu.

BLC redovno i u skladu sa svojim aktivnostima, a koje su od opšteg interesa i privlače pažnju medija održava konferencije za štampu. Uobičajen povod za njihovo održavanje su povodom naučnih i stručnih skupova, premijere filmova u Multimedijalnom studiju, izložbe, koncerti i druge aktivnosti koje organizuje BLC.

Među značajnijim događajima čiji je organizator ili pokrovitelj BLC, a koji su privukli veliki

broj medija kako u prostorije škole, tako i drugih institucija sa kojima je BLC partner možemo izdvojiti: međunarodna naučna konferencija MES, međunarodna naučna konferencija „Evropska unija – Zapadni Balkan – kuda dalje“, zatim PR Arena koja je prvi put održana na BLC-u, zatim u drugim gradovima, organizovan je Dan prakse koji je imao za cilj da poveže privredu i studente, zatim logistička konferencija, edukativna konferencija o odnosima s javnošću "Proactive", naučno-stručni skup "Digitalno izdavaštvo u obrazovanju budućnosti", naučni skup

„Sloboda, uticaj i uloga medija u načinu razmišljanja mladih“, naučni skup E obrazovanje – obrazovanje budućnosti, održana je konferencija „Evropska unija – izazovi proširenja i Zapadni Balkan“, koncert Beogradskog revijskog orkestra, promocija zbirke pjesama "Depilacija jezika" Saše Baštinca, izložba radova studenata Metropolitan univerziteta iz Beograda, izložba grafičkih radova naših studenata sa odsjeka za grafički dizajn, večer sa Ivanom Bosiljčićem, međunarodna izložba fotografija "Mir i opstanak porodice čovjeka na planeti Zemlji", autora 69 zemalja svijeta, večer Francuske šansone u izvođenju Jovana Đorđevića, predstava i druge.

Javnosti redovno plasiramo sve novosti na školi, među kojima treba izdvojiti uspješnost studenata na tom polju gdje su studenti učestvovali na međunarodnom takmičenju „Forum mladih lidera“, sa projektom pod nazivom „Servis personalne asistencije“, te projektom iz oblasti medija, odnosno radijskim prilogom „Korupcijom do savršenstva“ gdje je naš student ušao u uži takmičarski krug na međunarodnom festivalu kratkih radijskih i televizijskih formi studenata novinarstva „On the record“, izložbu slika studentkinje Biljane Nedić, poetsko večer književnika svršenih studenata BLC- a. Implementirano je nekoliko sistema za komuniciranje sa studentima i osobljem kao i za razmjenu informacija o predavanjima, konsultacijama, ispitima, predispitnim obavezama, kolaboraciju, kreiranje sadržaja, kompletnu analitiku, pristup bibliotečkim jedinicama i dr. Međusobno su uvezani i integrisani da funkcionišu kao jedinstveni informacioni sistem visokoškolske ustanove i sa jedinstvenim kredencijalima za sve servise. Korisnik ima jedan korisnički nalog za sve servise.

Implementirani su:

- Sistem Aktivnog domena – služi za dodjeljivanje lokalnih prava i resursa
- Sistem studentske službe – služi kao studentski karton sa opštim informacijama, položenim ispitima, finansijama, zaduženjima studenta, ovjerama semestra i drugim informacijama potrebnim studentskom servisu
- Sistem e-nastave – služi kao platforma za objavljivanje i pristup nastavnim materijalima, obavještanje studenata, nastavnog, pomoćnog i administrativnog osoblja putem elektronske pošte prijava ispita i sl.
- Sistem Office 365 – služi za kreiranje nastavnog i potrebnog sadržaja, praćenje uspjeha studenata, evidencija i korištenje IKT i nastavnih resursa i sl.
- Biblioteka - pristup bibliotečkim jedinicama i literaturi
- Microsoft Imagine program – služi za pristup potrebnom softveru za studiranje
- Studenti koji su zaposleni ili su iz drugog razloga sprečeni da svakodnevno prisustvuju predavanjima imaju mogućnost praćenja nastave on-line, dok svaki predmet ima i sopstveni mikro sajt na kom se objavljuju materijali za praćenje nastave, spremanje ispita, kao i materijali za lakše savladavanje gradiva.

Za potrebe direktnog komuniciranja sa profesorima, asistentima i administrativnim službama, svaki student, svo nastavno osoblje i službe imaju sopstvenu elektronsku adresu na koju se šalju važna obaveštenja. Elektronske adrese koje studenti i nastavno osoblje koristi je zvanična visokoškolska adresa institucije (@blc.edu.ba) realizovana uz pomoć Microsoft Office 365 platforme i služi kao jedinstveni način prijavljivanja na sve servise na BLC-u Pored ovoga vida

komunikacije za potrebe on-line predavanja, virtuelnih konsultacija implementiran je i Skype for Bussines, desktop i mobilna verzija programa za video konferencije, gledanje udaljenog ekrana, predavanja, virtuelne konsultacije deljenje dokumenata, online diskusije, anonimne i javne upitnike i ankete.

Prijava ispita, evaluacija nastavnih procesa i opštih uslova studiranja, praćenje rezultata predispitnih aktivnosti i ispita, raspored nastave, sva važna obavještenja takođe se sprovodi preko internet servisa, (Moodle i Office 365) a studenti imaju mogućnost korišćenja Android i Apple iOS aplikacije za mobilne uređaje preko kojih dobijaju obavještenja i rasporede predavanja. Korišćenje sistema Banja Luka College-u se oslanja na integraciju platformi Moodle i Microsoft Office 365 koje su integrisane sa Aktivnom domenom i sistemom studentske službe podignutim lokalno na Banja Luka College-u.

Sistem uključuje i sledeće stavke:

Veb aplikacije Word, Excel, Outlook, PowerPoint, koje omogućavaju čitanje, uređivanje i deljenje dokumenata kroz veb čitač, čak i ako korisnik na računaru nema Office paket instaliran; Elektronska pošta sa 50GB prostora po korisniku, zasnovan na Exchange serveru, kojem se pristupa kroz veb čitač, klijenta za elektronsku poštu (npr. Outlook) ili sa mobilnog uređaja; OneDrive for business, lični prostor u oblaku za skladištenje podataka zasvakog zaposlenog i studenta, kapaciteta 1 TB. Ovaj prostor je integrisan sa SharePoint servisom; Skype for Bussines, desktop program za video konferencije, gledanje udaljenog ekrana, predavanja, virtuelne konsultacije deljenje dokumenata, on-line diskusije, anonimne upitnike i ankete; SharePoint, servis za kreiranje timskih veb sajtova, sa forumima za diskusije o projektima i distribuciju materijala; Yammer, društveni sajt za fakultet, koji liči na Facebook i ima podršku za PC i mobilne uređaje; Moodle e-nastava sistem za upravljanje kursevima odnosno sistem za upravljanje učenjem odnosno virtuelno okruženje za učenje.

Studentima je najinteresantniji dio ovog paketa, korišćenje standardnih Office alata kroz cloud platformu office365 sa podrškom za rad na svim tipovima mobilnih uređaja. Osim što služe za učenje na studijskom programu informatika, služi i za sve ostale studijske programe, u smislu izrade prezentacija, seminarskih radova, komunikacije između studenata i s nastavnim osobljem. Naravno, potrebno je koristiti stečena znanja rada s osnovnim alatima Office (Word, Excel, PowerPoint, Access). Vrlo bitna funkcija je i mogućnost spremanja dokumenata u „oblak“, a može se vrlo jednostavno primijeniti u slučajevima prezentacije zadanog zadatka samom profesoru i ostalim studentima, korišćenjem na internetu (u „oblak“) spremljenih dokumenata, s mogućnošću izmjena na licu mjesta, on-line. Nije potrebno donošenje radova na vanjskim medijima, tipa CD - DVD ili USB memory sticka. Za vrijeme izrade zadanog zadatka, studentima je moguća stalna komunikacija s kolegama i nastavnim osobljem putem Skupe for bussines alata, moodle foruma, elektronske pošte.

Sve navedeno dio je Komunikacijske strategija koja treba prvenstveno da pomogne u određivanju načina i aktivnosti kojima BLC doprinosi boljoj komunikaciji sa nekoliko ključnih ciljnih grupa javnosti i na taj način doprinese ostvarivanju vizije Visoke škole zacrtane u njenim strateškim dokumentima. Takođe, ova strategija kroz svoje ciljeve i operativne aktivnosti je sastavni dio unutrašnjeg sistema obezbjeđenja kvaliteta Visoke škole BLC. Vodeći računa o značaju uloge koju ova obrazovna ustanova ima u društvu, lokalnoj zajednici, nezaobilazan momenat je upoznavanje šire javnosti sa radom, aktivnostima, planovima i realizovanim projektima BLC-a. Jedan od zadataka strategije jeste da pomogne zaposlenima, kako nastavnom, tako i nenastavnom osoblju, u obrazovnoj ustanovi da produktivno komuniciraju i ispune osnovne ciljeve organizacije. <https://blc.edu.ba/wp->

<content/uploads/2022/02/Komunikacijska-strategija-BLC-a.pdf>

BLC štampa i na sajtu plasira vodič za studente, ali štampa i druge flajere i promotivne materijale za buduće generacije studenata. Vodič za buduće studenteobuhvata opis i nazive studijskog programa, informacije o troškovima studija, način upisa itd. Za BLC je izuzetno važno da provjeri kvalitet objavljenih informacija, odnosno daprovjeri njihovu upotrebljivost i dostupnost. To se vrši pomoću ankete koja je objavljena na portalu BLS - a. Anketa se postavlja na sajt na početku akademske godine(u oktobru), a podaci iz ankete se obrađuju na kraju akademske godine (u oktobru naredne godine) <https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=a1RIi9CUjk2eD-qWO3jPqvO4yMNoYLPole1DKDkcQBZUNes5TzEyUEVSV1IWUlhRMlkxSEQxV1ZZOC4u>

Anketiranje pokazuje da posjetioci sajta smatraju da su objavljene informacijekorisne,i nepristrasne.

BLC prepoznao da u današnjoj “online” eri nije dovoljno samo ponuditi kvalitetan proizvod, potrebno je zvoniti na sva zvona da zaista nudimo nešto drugačije i da se mladi ljudi mogu pouzdati u naš kvalitet. Zbog toga redovno pratimo brojač posjeta nasajtu koji bilježi samo onaj broj posjeta koji učine različite osobe u toku dana. Znači, višestruka posjeta od strane jedne osobe se ne bilježi, jer to nije realan podatak koji bi nam pokazao koliki broj ljudi svakodnevno traži informacije sa sajta.

Prezentacija BLC- a i informisanje javnosti o svim značajnim pitanjima odvija se i putime društvenih mreža:

Instagram: https://www.instagram.com/banja_luka_college/

Facebook: <https://www.facebook.com/banjaluka.college/>

Twitter: <https://twitter.com/blcollege>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/school/visoka-skola-banja-luka-college/>

Tik Tok https://www.tiktok.com/@banjalukacollege?_t=8sXTINgF4cv

Društvene mreže igraju ključnu ulogu u jačanju prepoznatljivosti i promociji Banja Luka College-a. Njihova raznolika prisutnost omogućava da se prilagodi komunikacija različitim ciljnim grupama, što doprinosi većem interesovanju za studijske programe i jačanju ugleda fakulteta. Implementacija predloženih preporuka dodatno će osnažiti digitalnu strategiju BLC-a.

Procjena ispunjenosti Standarda 8

BLC je uspostavio efikasan sistem odnosa sa javnošću i prezentaciju informacija putem internet stranice, društvenih mreža, kao i organizovanjem različitih kulturnih događaja. Takođe, usvojena je Komunikacijska strategija koja jasno definiše način i aktivnosti kojima BLC izlazi u javnost. Na osnovu ovoga, BLC ispunjava Standard 8.

Preporuke za unapređenje i razvoj kvaliteta

1. **Definisati minimalne elemente koje treba da sadrže veb prezentacije.**

Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta.

2. **Povećati sadržaj informacija na društvenim mrežama.**

Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta.

STANDARD 9: Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa

BLC kontinuirano usavršava svoje studijske programe i usklađuje ih sa društvenim potrebama i okolnostima. Osnovni načini vrednovanja i samovrednovanja studijskih programa i nastavnog rada su: analiza dokumentovanosti i javnosti studijskih programa; analiza zapisa o nastavnom radu; studentsko vrednovanje – vrednovanje od strane aktivnih studenata i studenata koji su završili studije; vrednovanje od strane poslodavaca kao korisnika usluga studenata koji su završili studije, samovrednovanje zaposlenih.

Vrednovanje studijskog programa u cjelini, sastoji se iz: kompozitne procjene svih pojedinačnih nastavnih predmeta na studijskom programu i jedinstvene procjene studijskog programa kao cjeline. ([uspjeh studenata – zbirni zapisnici](#))

Studijski programi sadrže sve elemente utvrđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom, studijski program je naučno utemeljeni; ima definisanu svrhu i ulogu u sistemu vaspitanja i obrazovanja; usklađen sa istraženim potrebama poslodavaca, i drugih relevantnih organizacija i institucija sistema; ciljevi studijskog programa, ishodi učenja, znanja i vještine koje se njegovim savladavanjem stiču, definisani su i usklađeni sa osnovnim zadacima i ciljevima BLC -a. Studijski programi usklađeni su sa savremenim svjetskim tokovima i stanjem nauke i struke.

Studenti su uključeni i imaju aktivnu ulogu, kako u procesu samovrednovanja, tako i u procesu definisanja politike kvaliteta na BLC-u. Aktivna uloga studenata u procesu obezbjeđenja kvaliteta ostvaruje se: radom studentskih organizacija i studentskih predstavnika u tijelima BLC -a, učešćem predstavnika studenata u radu organa za obezbeđenje kvaliteta, periodičnim ocenjivanjem kvaliteta studijskih programa, svih elemenata nastavnog procesa, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa, pedagoškog rada nastavnika, saradnika i studentske službe putem anketiranja, izražavanjem mišljenja o svim opštim aktima kojima se utvrđuje strategija obezbeđenja kvaliteta i uređuju standardi i postupci za obezbeđenje kvaliteta.

Za potrebe razvoja novih studijskih programa primijenjena procedura evaluacije (samoevaluacije) postojećih studijskih programa, a obrađeni rezultati su osnova za pokrenje postupka, nakon što Naučno nastavno vijeće da prijedlog Senatu.

Rezultati anketiranja pokazuju da studijski programi koji su aktuelno realizovani obezbjeđuju zadovoljavajuću osposobljenost za rad, zadovoljavajući nivo stručnih teorijskih i praktičnih znanja i vještina, kao i da su struktura studijskih programa, broj predmeta i fond časova, svrha i ciljevi programa, zadovoljavajući, ali se mogu dalje razvijati. Rezultati anketiranja pokazuju da važeći studijski programi obezbjeđuju ostvarivanje obrazovnih ciljeva, odnosno sticanje

zadovoljavajućeg nivoa stručnih kompetencija studenata, teorijskog i praktičnog znanja u struci, organizacionih vještina, sposobnosti za timski rad i spremnosti za rad. Kvalitet studijskih programa utvrđuje se na osnovu podataka prikupljenih navedenim anketiranjima i evaluacijom prethodećih programa, kao i poređenjem programa predloženim za akreditaciju sa studijskim programima sličnog sadržaja u BiH i Evropi.

Studijski program Menadžment u javnoj upravi za javne službe i administraciju, pokazao se kao program koji ne zadovoljava zahtjeve tržišta rada, te su izlazni profili bili neatraktivni i izmjenama pravilnika nadležnih institucija neprepoznatljivi. Stoga je većina studenata tokom školske 2015/16 prešla na neki drugi smjer u oblasti menadžmenta, dok je mali broj studenata diplomirao na ovom SP. Dopisom Ministarstvu za naučnotehnološki razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo RS obrazloženo je i mirovanje pomenutog smjera.

BLC kontinuirano organizuje sastanke sa privrednicima kao i svake godine u novembru događaj pod nazivom „Dani prakse“. Ovaj događaj omogućava studentima da se upoznaju sa radom uspješnih kompanija, kao i da saznaju gdje mogu da steknu praktično znanje. Na osnovu anketa sprovedenih među studentima i poslodavcima, Komisija za osiguranje kvaliteta i Naučno-nastavna vijeća dolaze do značajnih podataka o kretanjima na tržištu rada i na osnovu njih dolaze do bitnih zaključaka o potrebi za revizijom studijskih programa. Školske 2020/2021. godine Dani prakse nisu održani zbog zabrane okupljanja, ali su studenti mogli komunicirati sa davaocima prakse putem dostupnih linkova. Praksa online komunikacije sa privredom je sprovedena i tokom 2023/2024 godine.

Ideja o osnivanju Karijernog centra BLC -a i savjetovanja studenata realizovana je zahvaljujući inicijativi poslodavaca na događaju pod nazivom „Dani prakse“ sa ciljem da studente pripremi za izlazak na tržište rada nakon diplomiranja, da ih poveže sa poslovnom zajednicom i da im pruži podršku u sticanju onih znanja i vještina koje su danas na tržištu rada neophodne.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2024/11/Anketa-dani-prakse-2023.pdf>

Karijerni centar je osmišljen kao studentski servis koji kroz različite usluge i programe obezbjeđuje podršku studentima i diplomcima BLC -a u razvoju karijere i pomaže im da se po završetku studija što bolje predstavljaju u poslovnom svijetu. <http://kc.blc.edu.ba/>

Prema tome, BLC kontinuirano prati uspješnost i efikasnost studiranja i preduzima mjere utvrđene Pravilima studija za povećanje uspjeha u studiranju. BLC obezbjeđuje studentima aktivno učešće u postupku ocjene kvaliteta. BLC obezbjeđuje uslove i infrastrukturu za redovno, sistematsko prikupljanje i obradu podataka potrebnih za ocjenu kvaliteta u svim oblastima koje su predmet samovrednovanja. BLC obezbjeđuje raspoloživost podataka potrebnih za upoređivanje sa odgovarajućim stranim visokoškolskim ustanovama u pogledu kvaliteta. BLC obezbjeđuje redovne povratne informacije od poslodavaca i drugih organizacija o kompetencijama svojih diplomiranih studenata. BLC podržava, podstiče i unapređuje organizovano djelovanje diplomiranih studenata akademskih studija, kao i aktivnosti koje doprinose očuvanju ugleda BLC-a i njegovom daljem razvoju.

<https://blc.edu.ba/wp-content/uploads/2023/11/Anketa-diplomiranih-studenata-2023.pdf>

Pokazatelj kvaliteta studijskog programa je i to što je kreiran po uzoru na referentne evropske modele.

Procjena ispunjenosti Standarda 9

Na osnovu temeljne analize i evaluacije prethodnih studijskih programa, može se zaključiti da

pripremljeni studijski program na nivou osnovnih akademskih studija ispunjava Standard 9.

Preporuke za unapređenje i razvoj kvaliteta:

1. **Redovno prikupljati povratne informacije od poslodavaca i predstavnika drugih relevantnih organizacija** o kvalitetu studija i sadržaja studijskih programa, te uspostaviti mehanizme za inoviranje nastavnih sadržaja, procesa i ishoda učenja.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavno vijeće.
2. **Kontinuirano razvijati studijski program**, usvajati pozitivna dostignuća sa sličnih studijskih programa, te osnaživati fleksibilnost nastavnog osoblja u kreiranju i implementaciji aktivnosti unutar studijskog programa.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavno vijeće.
3. **Poticati proširenje saradnje** među različitim studijskim programima i unapređivati mobilnost studenata na akademskim studijama.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Centar za međunarodnu saradnju, Naučno-nastavno vijeće.

STANDARD 10: Periodično spoljašnje obezbjeđivanje kvaliteta

BLC osigurava sprovođenje postupaka za ocjenjivanje kvaliteta rada svih subjekata u sistemu obezbjeđenja kvaliteta. Kako bi osigurao zadovoljavajući kvalitet studija, BLC preduzima aktivnosti praćenja i ocjenjivanja stepena ostvarivanja studijskih programa, planova izvođenja nastave i planova rada.

U skladu sa Standardom 10, BLC je 2012. godine prvi put uspješno prošao kroz institucionalnu akreditaciju, a zatim kontinuirano usklađivao svoje aktivnosti s važećim zakonskim propisima I reakreditovali ustanovu i akreditovali studijske programe. Oslanjajući se na Izvještaje o eksternoj evaluaciji, BLC je implementirao većinu preporučenih korektivnih mjera. Tempo i smjer unapređenja kvaliteta redovno su prikazivani u godišnjim akcionim planovima..

<https://blc.edu.ba/kontrola-kvaliteta/>

BLC sprovodi postupak samovrednovanja radi utvrđivanja stepena uspješnosti u sprovođenju utvrđene strategije i postupaka za obezbjeđenje kvaliteta, nivoa ostvarivanja utvrđenih standarda kvaliteta. BLC sprovodi postupak samovrednovanja ustanove svake godine, a studijskog programa najmanje jednom u tri godine. Postoji mogućnost da se izvrši i vanredna provjera kvaliteta, ako za tim postoji potreba.

Sa rezultatima samovrednovanja BLC upoznaje nastavnike i saradnike, studente, Agenciju za akreditaciju visokoškolskih ustanova RS, akademsku i stručnu javnost. Rezultate samovrednovanja BLC objavljuje u vidu izvještaja u elektronskom obliku, kao i na veb stranici BLC- a. Formirana je baza podataka koja obezbjeđuje trajno čuvanje prikupljenih podataka i njihovo upoređivanje sa podacima koji će se prikupiti tokom sprovođenja narednog anketiranja i primjene drugih metoda za prikupljanje podataka. Izveštaj o samovrednovanju usvaja se na sjednici Senata BLC- a.

BLC permanentno prati način funkcionisanja sistema obezbjeđenja kvaliteta i, po potrebi, vrši potrebne inovacije u pogledu indikatora kvaliteta, metoda prikupljanja i obrade podataka i dr. BLC permanentno unapređuje infrastrukturu kako bi obezbijedio redovno i sistematsko prikupljanje i obradu podataka potrebnih za ocjenu kvaliteta.

BLC će sprovesti postupak edukacije zaposlenih i studenata u oblasti obezbjeđenja kvaliteta.

Procjena ispunjenosti Standarda 10

Na temelju dobijenog rješenja o akreditaciji ustanove, gdje je BLC, kroz institucionalnu akreditaciju, uspješno prošao sve analize kriterijuma za akreditaciju VŠU, smatra se da je Standard 10 ispunjen.

Prijedlog korektivnih mjera u okviru ispunjavanja Standarda 10

1. **BLC će nastaviti s kontinuiranim praćenjem i usavršavanjem** uspostavljenog sistema obezbjeđenja kvaliteta, te implementirati inovacije u pogledu metoda prikupljanja i obrade podataka.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavno vijeće, CIT
2. **BLC će pripremiti i sprovesti postupak edukacije** zaposlenih i studenata u oblasti obezbjeđenja kvaliteta.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta
3. **BLC će i dalje raditi na usavršavanju procedura redovnog i sistematskog prikupljanja i obrade podataka** potrebnih za procjenu kvaliteta u svim relevantnim segmentima.
Nosilac aktivnosti: Direktor, Komisija za osiguranje kvaliteta, Naučno-nastavno vijeće, CIT